

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський національний технічний університет

Економічний факультет
Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри ІАІАС,
доктор історичних наук,
професор

_____ Василь ОРЛИК
« _____ » _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

на тему:
«Інформаційна діяльність у цифрову епоху
та проблеми інтелектуальної власності»

Виконав здобувач вищої освіти
ІІ курсу, групи ІС-22М (1,4)
ОПП «Інформаційна, бібліотечна
та архівна справа»
спеціальності 029 «Інформаційна
бібліотечна та архівна справа»
_____ ТЕРНАВСЬКИЙ Максим Михайлович
« _____ » _____ 2024 р.

Керівник роботи
доктор історичних наук, професор
_____ Олександр БОНДАРЕНКО
« _____ » _____ 2024 р.

Рецензент
к. пед. н., директор Кропивницького фахового
коледжу Приватного вищого навчального
закладу «Університет сучасних знань»
_____ Тетяна ШИШКІНА

ЗМІСТ

ВСТУП	10
РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ І СФЕРА ВЗАЄМОДІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	16
1.1. Новітні технології та їхній вплив на інформаційну діяльність.....	16
1.2. Інтелектуальна власність: сфери її поширення в цифрову епоху.....	29
РОЗДІЛ 2. ПРАВОВЕ ПОЛЕ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	41
2.1. Законодавство щодо інформаційної діяльності	41
2.2. Законодавче регулювання в галузі інтелектуальної власності.....	49
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ІНФОРМАЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	59
3.1. Міжнародний ринок інформації та питання інтелектуальної власності.....	59
3.2. Сучасні проблеми інтелектуальної власності в інформаційно- комунікаційній діяльності та шляхи їхнього розв’язання.....	66
ВИСНОВКИ	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	85
ДОДАТКИ	92

ВСТУП

Актуальність дослідження. Ключовим концептом дослідження є проблема інтелектуальної власності як похідної інформаційної діяльності в цифрову епоху. Актуальність дослідження визначена сукупністю взаємопов'язаних факторів.

По-перше, сучасна епоха мінює всі напрями життєдіяльності суспільства, включно з інформаційною діяльністю. Інформатизація суспільства, глобалізаційні процеси й новітні технології не тільки змінюють сутність та напрями інформаційної діяльності, а й вимагають наукового осмислення та розкриття сутності модерної парадигми інформаційної діяльності.

По-друге, складником інформаційної діяльності є інтелектуальна практика суб'єктів інформаційних відносин, а через це, постає питання поширення інтелектуальної власності і на продукти інформаційної діяльності. Саме тому інтелектуальний складник інформаційної діяльності й потрапив до предметної сфери цього дослідження.

По-третє, зауважимо потужний напрям сучасного правознавства – дослідження різноманітних правових аспектів інтелектуальної власності. Наявність організаційної, наукової інфраструктури інтелектуальної власності – насамперед Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (Найвищий вітчизняний орган інтелектуальної власності), «Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності» як один з структурних підрозділів Національної академії правових наук, кафедра інтелектуальної власності й інформаційного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка – все це значною мірою сприяє дослідженню різноманітних аспектів інтелектуальної власності, зокрема й в сфері інформаційної діяльності.

По-четверте – потреба у вдосконаленні законодавства у сфері

інтелектуальної власності. Важливим є питання кодифікації та прийняття кодексу інтелектуальної власності, котрий унеможливив би існування правових колізій щодо законодавства в цих питаннях. Проблеми щодо правового врегулювання інтелектуальної власності і є предметом сфери кваліфікаційної роботи.

По-п'яте, в спеціальній науковій літературі спостерігаємо брак комплексного дослідження з цієї проблеми, яке б на міждисциплінарному рівні розглядало інформаційну діяльність та інформаційне право діяльність як право власності на ці об'єкти інтелектуальної діяльності.

Стан вивчення теми. Аналіз наукової літератури засвідчує те, що різноманітні аспекти зазначеної теми опинилися в полі зору науковців. Можемо вказати на такі напрями досліджень – інформаційний (інформаційна діяльність, її види та напрями, інтелектуальна складова інформаційної діяльності), правознавчий (авторське право та право інтелектуальної власності, інформаційне право. Важливими серед них є такі роботи, в яких акцент робиться на інтелектуальній складовій інформаційної діяльності, інтелектуальній власності та правовим аспектам інтелектуальної власності. Найпрезентативнішими є праці, в яких розглядаються законодавчі норми інтелектуальної власності (далі – ІВ). Серед напрямів дослідження правового поля ІВ виокремимо такі: вітчизняна система законодавчої охорони ІВ [3, 5, 12, 13], прикладні та теоретичні питання кодифікації норм законодавства у цій сфері, виокремлення права ІВ як самостійної сфери права [12, 50, 57], зарубіжний та український досвід охорони і захисту прав ІВ [12, 19], захист прав ІВ в Україні [7, 28], авторське право за умов широкого використання комп'ютерних технологій [22], питання правових аспектів захисту авторських прав від поширеного піратства в Інтернеті [21], «віртуальна власність» та її правовий режим за умов функціонування кіберпростору [25], питання захисту інтересів суб'єктів інтелектуальної діяльності та суспільства [46, 57]

Мета дослідження – охарактеризувати проблеми інтелектуальної

власності через контекст інформаційної діяльності в сучасну цифрову епоху та визначити шляхи розв'язання цих проблем.

У відповідності з метою сформульовано такі завдання дослідження:

- охарактеризувати стан вивчення проблеми та джерельну базу дослідження;
- класифікувати джерела дослідження вивчення теми;
- визначити вплив новітніх технологій щодо інформаційної діяльності;
- дослідити сфери поширення інтелектуальної власності в сучасну цифрову епоху;
- проаналізувати напрями правового регулювання інформаційної діяльності;
- охарактеризувати законодавче регулювання інтелектуальної власності,
- визначити місце загального та спеціального законодавства в галузі інтелектуальної власності;
- окреслити перспективи розвитку сучасного ринку інформації;
- сформулювати актуальні проблеми інтелектуальної власності в інформаційно-комунікаційній практиці та розкрити шляхи їхнього розв'язання.

Об'єкт дослідження – інформаційна діяльність в умовах сучасної цифровізації.

Предмет дослідження – проблеми інтелектуальної власності в сучасній інформаційній діяльності.

Джерельна база дослідження. Джерельна база є достатньо репрезентативною, що цілком сприяє всебічному дослідженню проблеми. Джерела до теми дослідження можемо класифікувати за такими ознаками: їхнє походження, ієрархічний ступінь, рівень інформативності, форми їхнього представлення. За походженням всі джерела можемо поділити на офіційні акти (серед яких – кодекси, закони, нормативні та підзаконні акти щодо питань інформаційної діяльності й інтелектуальної власності),

продукти інформаційної діяльності (бази даних, веб-сайти, інформаційно-телекомунікаційні системи, відеограми в мережі Інтернет, державні реєстри охоронних документів на об'єкти інтелектуальної власності, державні реєстри договорів, які стосуються об'єктів інтелектуальної власності), продукти інформаційної діяльності (бази даних, веб-сайти, інформаційно-телекомунікаційні системи, відеограми в мережі Інтернет, державні реєстри охоронних документів на об'єкти інтелектуальної власності, державні реєстри договорів, які стосуються об'єктів інтелектуальної власності), об'єкти права інтелектуальної власності, захист та охорона яких регулюються авторським правом (бази даних, комп'ютерні програми) та патентним правом (винаходи, промислові зразки, корисні моделі, інтегральні мікросхеми); інформаційні продукти Укрпатенту (інформаційно-довідкові системи та бази даних).

Офіційні акти за ієрархічністю щодо інформаційної діяльності та інтелектуальної власності можна класифікувати так: Конституція України, Кодекси України («Господарський кодекс України», «Податковий кодекс України», «Кримінальний кодекс України», «Митний кодекс України», «Кодекс України про адміністративні правопорушення», «Цивільний кодекс України», «Господарський процесуальний кодекс», «Цивільно-процесуальний кодекс України», «Кодекс адміністративного судочинства України», «Кримінальний процесуальний кодекс України»), Закони України («Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронні довірчі послуги», «Про інформацію», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні»); спеціальне законодавство в галузі інтелектуальної власності (закони України «Про авторське право та суміжні права», «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення укладення угоди між Україною та

Європейським Союзом про взаємне визнання кваліфікованих електронних довірчих послуг та імплементації законодавства Європейського Союзу у сфері електронної ідентифікації»), «Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів»); підзаконні акти (відомчі нормативно-правові акти – насамперед накази вищих органів виконавчої влади, стандарти в галузі інтелектуальної власності, положення, інструкції, правила).

Відповідно до ступеня інформативності та форми представлення інформації важливими щодо джерельної бази є бюлетені «Авторське право і суміжні права» та «Промислова власність», які містять відомості щодо державної реєстрації прав на об'єкти промислової власності й отримання охоронних документів, щодо реєстрацію авторських прав й отримання свідоцтв, щодо реєстрації договорів, які стосуються права автора щодо твору, До джерел цієї групи відносяться також офіційні веб-сайти міжнародних і вітчизняних органів інтелектуальної власності, сайти науково-дослідних установ та сайти кафедр закладів вищої освіти, які спеціалізуються у сфері інтелектуальної власності.

Методи дослідження. У роботі використано такі наукові принципи – наукової об'єктивності, історизму, всебічності та комплексності. До того ж були використані загальнонаукові методи дослідження – структурування, компаративістики, аналізу, синтезу та функціонального аналізу. Застосування цих наукових принципів і методів, котрі й склали методологічну основу роботи, дало змогу всебічно та ґрунтовно дослідити нормативно-законодавчу базу інформаційної діяльності й інтелектуальної власності, встановити зловоденні проблеми захисту прав інтелектуальної власності в нинішніх умовах цифровізації. Були залучені також спеціальні методи – інформаційного та джерелознавчого аналізу, що дало змогу здійснити комплексне дослідження важливих проблем інтелектуальної власності у галузі інформаційної діяльності у цифрову епоху.

Наукова новизна результатів магістерського дослідження

визначається комплексністю та всебічністю постановки і розв'язання проблеми та методології, використаної для розкриття теми. Праця є першим в історіографії дослідженням, у якому розглядається проблеми інтелектуальної власності в інформаційній діяльності у цифрову епоху, а також окреслюються шляхи розв'язання цих проблем.

Практичне значення результатів дослідження. Комплекс зазначених та розв'язаних питань у магістерській кваліфікаційній роботі свідчить про її актуальність, теоретичне і практичне значення. Одержані результати можуть бути використані для подальшого дослідження загальнотеоретичних та науково-прикладних проблем у галузі створення, охорони й захисту інформаційних продуктів як об'єктів права інтелектуальної власності, у тому числі баз даних, веб-сайтів, оцифрованих наукових творів та документів, цифрових записів відеофонограм, програм телерадіомовлення, виконання творів, інформаційно-телекомунікаційних систем. Матеріали роботи можуть бути використані у викладанні навчальних дисциплін та спеціальних курсів: «Авторське право в інформаційній сфері», «Інформаційно-аналітична діяльність», «Інтелектуальна власність», «Інформаційна діяльність у цифрову епоху».

Структура роботи. Структура магістерської кваліфікаційної роботи зумовлена метою та завданнями дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і літератури та додатків. Список використаних джерел та літератури становить 61 позицію. Обсяг основного тексту 75 сторінок. Загальний обсяг роботи – 91 сторінка.

РОЗДІЛ 1.

ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ І СФЕРА ВЗАЄМОДІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

1.1. Новітні технології та їхній вплив на інформаційну діяльність

Огляд проблеми взаємовпливу на інформаційну діяльність сучасних технологій варто почати з понятійного апарату та визначення інформації, інформаційної діяльності та інформаційних технологій.

Юридична енциклопедія, стверджує, що інформацією є нові відомості щодо навколишнього світу, які одержувані внаслідок взаємодії з ним [60]. Відомо, що суспільство використовує різну інформацію з самого початку свого існування. Це, передусім, усна передача того, що певна особа мала бажання або нагальну потребу донесення свідомості інших осіб одержати інформацію від інших осіб.

Передача інформації здійснювалась в первісному суспільстві за допомогою жестів та мови.

З розвитком суспільства збільшується не лише обсяг інформації та кількість осіб, котрі передавали таку інформацію, але й змінювалась її направленість, оскільки інформація пов'язана з різноманітними напрямками діяльності людини. Удосконалювались способи та методи збереження й поширення інформації – від графічних зображень на матеріальних об'єктах аж до письмового її викладення за допомогою різних знаків, від простого переписування інформації до її викладення з застосуванням друкарських засобів, від розповсюдження інформації «з рук в руки» і до її передачі з застосуванням засобів зв'язку (поштового, телеграфного, голосового, відео).

Ми розділяємо думку Є. Цимбаленка, що «інформація як явище не є знанням, це лише сировина для отримання знань» [57, с. 97], а також аналогічну оцінку В. Штанька В. та Т. Бордюгової, що «поняття

«інформація» та «знання» тісно пов'язані між собою, але нетотожні, позаяк інформація стає знанням після її засвоєння індивідом» [58, с. 28].

Закон України «Про інформацію» визначає такі види інформації (щодо змісту):

- інформація стосовно фізичних осіб (персональні дані) – це інформація щодо фізичної особи, яка або ідентифікована або може бути ідентифікована; водночас Закон забороняє збирання та використання й поширювання конфіденційної інформації стосовно фізичної особи (йдеться про інформацію щодо її національності, освіти, сімейного стану, релігійних переконань, стану її здоров'я, адреси й дати і місця її народження) без згоди, за винятком випадків тих, що визначаються законом; одночасно кожна людина має право на безперешкодний доступ до інформації щодо неї самої, окрім випадків, передбачених законом;
- інформація, що має довідково-енциклопедичний характер:- відомості щодо громадського та державного життя, щодо навколишнього природного середовища, що розміщені в енциклопедіях, словниках, довідниках, електронних базах та банках даних, архівах різноманітних довідкових інформаційних мережах та системах тощо;
- інформація щодо стану довкілля (екологічна інформація);
- інформація щодо товарів (робіт або послуг) - відомості чи дані, котрі визначають кількісні та якісні характеристики стосовно цих товарів (робіт або послуг);
- науково-технічна інформація – відомості або дані що вітчизняних та зарубіжних досягнень науки, техніки й виробництва;
- податкова інформація – відомості й дані, що створені або ж отримані різними суб'єктами інформаційних відносин;
- правова інформація – всякі відомості щодо права, його систем, джерел, реалізації, юридичних фактів, правовідносин, правопорядку, правопорушень та боротьбу з ними тощо;

- статистична інформація – задокументована інформація, в котрій відображається кількісна характеристика масових явищ та процесів, що відбуваються в різних сферах життєдіяльності суспільства – економічній, соціальній, культурній тощо;
- соціологічна інформація – відомості щодо ставлення до певних окремих осіб, подій, явищ, процесів та фактів;
- масова інформація – інформація, котра поширюється для її доведення до широкого кола осіб [40].

Водночас інформацію можна згрупувати на особисту інформацію (персональні дані щодо фізичних осіб), масову інформацію (друкована й аудіовізуальна інформація); спеціальна інформація (правова, науково-технічна, статистична, податкова, тощо). Інформація загалом як документована чи публічно оголошена щодо подій у політичній, економічній, культурній, соціальній, екологічній та інших галузях є об'єктом інформаційної діяльності [27, с. 74].

Питання щодо проблематики інформаційної діяльності з'ясовані у працях К. Белякова, В. Брижка, Г. Виноградової, С. Дорогих, Л. Коваленко, Б. Кормича, А. Марущака, О. Сосніна, О. Яременка. [3, 4, 5, 8, 16, 19, 23, 50-51, 61]. Вони зазначають, що в законодавчому полі України й до сьогодні не міститься чітке визначення інформаційної діяльності. Приміром, О. Соснін, наголошує, що вступивши в сучасну інформаційну епоху, й дотепер відсутнє недвозначне визначення таких суттєвих понять, як «інформація», «інформаційний ресурс», «інформаційна безпека» [51].

Слушною вбачається позиція В. Брижка [4, с. 164], Г. Виноградової [5, с. 11], А. Кормича [19, с. 237], А. Марущака [23, с. 170], з якої вони розглядають інформаційну діяльність як дії щодо забезпечення інформаційними потребами фізичних і юридичних осіб та держави.

Як зауважив К. Беляков, «на початку ХХ ст. загальна сума людських знань збільшувалася вдвічі кожні п'ятдесят років, а в наступні роки – через кожні п'ять років. Такому збільшенню інформації сприяв розвиток науки,

освіти, техніки та технології, виробництва, через те постала потреба у розв'язанні завдань щодо управління, накопичення, обробки та передачі інформації та знань» [3, с. 63, 64], «внаслідок науково-технічного прогресу людство створювало новіші засоби та способи збору, зберігання й передачі інформації» [3, с. 64].

За визначенням Глумачного словника з інформатики «інформаційна технологія це організована сукупність процесів, елементів, пристроїв і методів, що використовуються для обробки інформації. Інформаційні технології визначаються як комплекс методів, способів і засобів, що забезпечують збір, накопичування, обробку, зберігання, передачу та відображення інформації й орієнтованих на підвищення продуктивності праці; інформаційні технології є неодмінною складовою частиною більшості видів інтелектуальної, управлінської й виробничої діяльності людини й суспільства» [53, с.355].

У Законі України «Про Національну програму інформатизації» інформаційні технології визначаються як «цілеспрямована організована сукупність інформаційних процесів, які використовують засобів обчислювальної техніки та забезпечують високу швидкість опрацювання даних, швидке знаходження інформації, розосередження даних, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розташування» [43].

В. Штанько та Т. Бордюгова зазначають, що друга половина ХХ ст. започаткувала епоху комп'ютеризації, під час якої створювались нові технології засобів пошуку й обробки інформації; водночас базовим технічним складником процесу інформатизації суспільств є комп'ютери, оскільки «комп'ютер є універсальним технічним засобом обробки інформації, збільшення інтелектуальних можливостей людини.., а комунікаційні засоби, що використовують комп'ютери, призначені для зв'язку і передачі інформації [58, с. 30].

Такої ж думки дотримується Є. Цимбаленко, котрий відносить комп'ютер до «найбільш динамічного засобу комунікації» і зазначає, що

завдячуючи «програмному та технічному забезпеченню, оперативним сервісам комп'ютер уможлиблює доступ до різного роду інформації всім зацікавленим особам та оперування великими обсягами інформації» [57, с. 44].

Використання сучасних інформаційних технологій зумовило появу електронних документів, електронних форм інформації, електронних продуктів, електронних ресурсів, використання електронної пошти, застосування різноманітних баз даних, функціонування мереж передачі даних тощо.

Визначення поняття електронного документа викладено в Законі України «Про електронні документи та електронний документообіг»: «електронним документом визнається документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних; такий документ може бути створений, переданий, збережений і перетворений електронними засобами у візуальну форму. візуальною формою подання електронного документа є відображення даних, які він містить, електронними засобами або на папері у формі, придатній для приймання його змісту людиною» [14].

Застосування сучасних інформаційних технологій зумовило появу електронних документів, електронних форм інформації, електронних продуктів, електронних ресурсів, використання електронної пошти, застосування різноманітних баз даних, функціонування мереж передачі даних тощо.

Відповідно до ДСТУ 7157:2010, електронний документ є таким, інформація в котрому подана як форма електронних даних, оскільки для її користання необхідні засоби обчислювальної техніки.

Н. Кушнарєнко зробила деякі узагальнення та запропонувала певні теоретичні визначення:

- електронна форма надання інформації є одним із важливих способів фіксації інформації, котрий забезпечує збереження, обробки та розповсюдження й надання її користувачу через засоби

- обчислювальної техніки; «при цьому для отримання або розповсюдження електронної форми інформації потрібні телекомунікаційні засоби, а сприйняття людиною такої інформації здійснюється виключно із застосуванням комп'ютерного обладнання та програмного забезпечення, інформація подається в цифровому вигляді (текст, звук, зображення, в т. ч. те, що рухається)» [21 с. 169];
- водночас основним засобом її збереження та розповсюдження у цифровій формі є засіб віддаленого доступу (насамперед комп'ютерні мережі з належним програмно-технічним обладнанням, яке забезпечує зберігання електронної інформації та засоби візуального відображення, серед яких браузері, спеціалізовані програми, міжнародні стандарти визначають їх як інтерактивні системи [21, с. 170];
  - до електронних продуктів необхідно віднести «програмні продукти й бази даних та електронні інформаційні видання (е-видання), мультимедійні продукти» [21, с. 175];
  - видами електронних ресурсів визнаються також електронні аналоги друкованих видань; до них відносяться й електронні образи друкованих видань, зокрема факсиміле;
  - бази даних, котрі відповідають вимогам щодо електронної інформації;
  - такі нові форми публікацій, які не мають друкованих аналогів (приміром, матеріали
  - лектронних конференцій, електронні повідомлення, що доступні користувачам через телекомунікаційну мережу); електронні публікації відеоконференцій;
  - програмні продукти;
  - мультимедійні продукти;
  - комбіновані програмно-інформаційні продукти, серед яких геоінформаційні системи та електронні ігри [21, с. 178].

Отже, в сучасних умовах інформація може викладатися не лише в

текстовій, графічній, звуковій та відео формі, але й також у комбінованій (мультимедійній) формі.

В Угоді щодо асоціації між Україною та Європейським Союзом визначено поняття «інформаційне суспільство». Відповідно до нього «інформаційне суспільство визначено як суспільство, в котрому будь-які послуги надаються на відстані з допомогою комунікаційно-електронного обладнання, яке використовується для перероблення й зберігання інформації за індивідуальним запитом одержувача послуг» [32].

Тож можемо стверджувати, що Україна є інформаційним суспільством.

Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 рр.», визначив інформаційний напрям як один з актуальних пріоритетів державної політики та сформулював стратегічні цілі стосовно розвитку інформаційного суспільства в Україні, передбачивши зокрема використання інформаційних сучасних технологій щодо вдосконалення державного управління та створення електронних комунікаційно-інформаційних ресурсів задля взаємодії державних органів влади з місцевим самоврядуванням, юридичними та фізичними особами. Громадянам був гарантований доступ до інформації, телекомунікаційних послуг, насамперед до мережі Інтернет, до інших інформаційних ресурсів, надання громадянам можливості вчитися, використовуючи інформаційні технології [44].

Інтернет зазвичай визначають як «комп'ютерну мережу», «телекомунікаційну мережу», «інформаційну мережу» та називають «віртуальним середовищем», «віртуальністю», «віртуальним простором», «кіберпростором».

Енциклопедичний словник з державного управління дає таку дефініцію Інтернету: «ІНТЕРНЕТ (англ. Internet, – з'єднані мережі) - глобальна інформаційна мережа, всесвітня система добровільно об'єднаних комп'ютерних мереж, побудована на використанні протоколу IP і

маршрутизації пакетів даних. Інтернет складається з безлічі взаємозалежних національних, регіональних комп'ютерних мереж, комунікацій, програм і забезпечує віддалений доступ до комп'ютерів, електронної пошти, дошки оголошень, баз даних і дискусійних груп. Інтернет є фізичною основою для Всесвітньої павутини (Всесвітньої мережі або Глобальної мережі)» [10, с. 293].

Закон України «Про електронні комунікації» визначає мережу Інтернет як глобальну електронну комунікаційну мережу, яка передає дані й складається з взаємопов'язаних самостійних електронних комунікаційних мереж, що взаємодіє на основі використання єдиного адресного простору, застосовуючи інтернет-протоколи, котрі визначені міжнародними стандартами» [35].

З появою глобальної інформаційної мережі Інтернет (з мільйонами підключених комп'ютерів в усьому світі, якими передається цифрова інформація) для інформаційної комунікаційної діяльності появилася необмежена можливість, зокрема для отримання інформації, яка зберігається на серверах, для спілкування у реальному часі та з використанням електронної пошти повідомлень, за цих обставин користувачі – це не просто пасивні споживачі інформації, оскільки вони можуть створювати віртуальні спільноти або дискусійні форуми.

Однією з найпопулярних інформаційних служб Інтернету є World Wide Web (WWW), яка знайома нам під назвою «всесвітня інформаційна павутина», така назва зумовлена тим, що робота цієї мережі забезпечується розміщеними в так званих «вузлах» по всьому світу комп'ютерами, названими як Web-сервери (що англ. означає website: web - «павутиння», «мережа») і Web-клієнти. Ця мережа обплутала весь світ, і користувачі, зазначивши в своєму персональному комп'ютері, що підключений до мережі Інтернет, будь-яке слово для пошуку запиту, відразу потрапляє на відповідний вузол «всесвітньої павутини» та отримує інформацію щодо свого запиту. Усі Web-сервери мають Web-сторінки. Через Інтернет

передається не лише текстова інформація, а й графічна, відео-анімаційні зображення, та аудіоінформація.

Слушним є твердження Є. Цимбаленка, що «Інтернет - це пристрій зовнішньої пам'яті, спроможний зберігати будь-яку інформацію, незалежно від форми її викладення, а враховуючи, що через мережі Інтернет можна отримати доступ до потрібної інформації, незалежно від місця знаходження користувача, якому така інформація потрібна, то можна розглядати Інтернет у якості світового архіву» [57, с. 92].

Погоджуючись з автором, зауважимо, що нинішні процеси автоматизації дають змогу людям отримувати та накопичувати знання, а Інтернет з різноманітними засобами мультимедіа, новими програмними продуктами спрощують доступ до контенту й продукують інтегроване інформаційне середовище та створюють можливість здобути нові та удосконаленні знання; за таких обставин причиною успіху новітніх технологій є «їхня ергономічність: комфорт та простота використання мають вирішальне значення при розробці програм, що використовують інформаційні технології» [22, с. 95].

Однак користувачам варто дотримуватися мудрості, щоб серед маси інформації, яку пропонується Інтернетом, отримувати, потрібну та об'єктивну інформацію, й не стати Інтернет-піратом та одержувати інформаційний продукт, не порушуючи права інтелектуальної власності тощо.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 167-р. «Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації» схвалена Концепція розвитку цифрових компетентностей (далі – Концепція цифрових компетентностей) та затверджений план заходів з її реалізації. Нормами Концепції цифрових компетентностей зазначено, що метою її прийняття є визначення пріоритетних напрямків та встановлення основних завдань щодо розвитку цифрових навичок і цифрових компетентностей в умовах сучасної цифрової

економіки та цифрового суспільства, зокрема підвищення загального рівня цифрової грамотності населення, незалежно від віку, працездатності, матеріальної забезпеченості, отриманої освіти.

Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» прийнятий 15.07.2021 р. з метою стимулювання цифрової економіки та розбудови цифрової інфраструктури, забезпечення сприятливих умов щодо інновацій та залучення інвестицій, розвитку людського потенціалу передбачив коло організаційних, правових та фінансових засад функціонування правового режиму цифрової економіки.

Інформаційні технології забезпечують переведення в цифрову аналогію літературних, кінематографічних твори, зумовлюють появу електронних он-лайн публікацій, колекцій (йдеться про вільний доступ до електронних книг бібліотек, до колекцій музеїв та галерей з можливістю перегляду в Інтернет).

Як стверджує М. Міхровська, оцифровування є першою фазою складнішого процесу цифровізація, а оцифровування означає, що паперові документи трансформуються в електронні, цифрові, аналоги, а фізичний формат перетворюється на цифровий [24, с. 142].

В. Куйбіда, В. Карпенко, В. Наместнік також зазначають, що «під оцифровуванням документів або технологій слід розуміти процес переведення паперових документів (чи процесів, які передбачають паперову документацію) в цифровий вигляд», але цифрові технології потребують цифрової інформації, а оцифровування – це лише процес приведення інформації до цифрового формату» [20, с. 7].

Отже, можемо стверджувати, що сучасне суспільство широко використовує в усіх галузях новітні інформаційні технології, котрі є важливим чинником впливу на його розвиток, дають змогу спрощувати здійснення складних розрахунків, збільшують швидкість передачі та отримання інформації; проведення он-лайн консультацій, нарад, форумів тощо; користувачі мають змогу задовольняти потреби щодо інформації

незалежно від відстані, часу, місця знаходження користувача, як і розміщення інформації, та часто і без ідентифікації особи користувача; все далі відступає епоха фізичної праці, коли результати діяльності людини є створені нею матеріальні об'єкти, котрі служать не лише для задоволення власних потреб тієї особи, яка їх створила, а й для їхнього збуту, тобто є товаром.

Як слушно зауважив Є Цимбаленко, «нове суспільство здійснює переорієнтацію на розумову працю. Основні активи будь-якого підприємства складають не стільки фізичні одиниці вимірів, як-то наявність землі, складні виробничі потужності, офісні приміщення, кількість продукції на складах, запаси сировини, скільки інтелектуальні накопичення...» [57, с. 71].

В. Штанько та Т. Бордюгова стверджують, що в економіці сучасного інформаційного суспільства основним фактором стає інформаційний ресурс й перевага належить діяльності з виробництва, зберігання, обробки, та розповсюдження інформації й знань, котрі заміщають значною мірою багатство та капітал, оскільки відбувається процес зміни структури зайнятості; пріоритетною стає нова галузь економічної діяльності сучасного суспільства – виробництво інформації. Провідними ресурсами нинішнього суспільства є виробництво знань та інформації, які відіграють все більшу роль в економіці; за цих обставин інформаційний ресурс суттєво відрізняється від, природних, трудових, фінансових, технічних й інших ресурсів (оскільки інформацію як інформаційний ресурс можна нарощувати, зберігати й споживати в процесі життєдіяльності без зношення, водночас інші ресурси економіки схильні до зношення) [58, с. 40-41].

О. Зінченко, П. Даріюш, Д. Зінченко зауважують, що дефініції «інформаційне суспільство» та «інформаційна економіка» взаємопов'язані та взаємозалежні. На їхню думку в нинішніх умовах не можна переоцінити роль інформації: адже всі процеси, що відбуваються у сучасному світі абсолютно залежні від інформації, інновацій, знань та креативу й всі ці

поняття тісно пов'язані між собою, і з тим, що «формування інформаційної економіки не є можливим за умов невідповідності суспільства критерію інформаційності» [23].

Цивільний кодекс України, стверджує, що інформація це об'єкт цивільних прав, тобто вона є об'єктом цивільних правовідносин [56].

Отже, зауважимо, що інформація є товаром (ресурсом), причому ресурсом, котрий не зменшується в процесі користуванні ним, хоч і може з певним часом морально застарівати. Цілком слушним є твердження Є. Цимбаленка, що «сучасне трактування інформації перетворило її на товар, яким можна торгувати і за який можна отримувати прибутки» [57, с. 44].

Водночас ми поділяємо думку О. Сосніна щодо нечуваного триумфу науки в ХХ ст., оскільки людство, використовуючи сучасні інформаційної технології, розширює «значення інформації в якості ресурсу свого розвитку, також збільшено й значення інтелектуальних можливостей громадян. У ХХІ столітті Інтернет та інші взаємопов'язані мережі глобального інформаційно-комунікаційного простору підсилили її значення і обумовили цінність змістовної інформації, яку генерують наука й освіта» [51].

У сучасних умовах ключовою тенденцією розвитку як економіки так і суспільства загалом є поширення інформаційно-комунікаційних технологій у різні сфери життєдіяльності людини. Сьогоднішній розвиток інформатизації пов'язаний насамперед із широким впровадженням цифрових інформаційних та комунікаційних технологій, для яких Інтернет та мобільні пристрої є фундаментом. Сектори економіки, які засновані на інформаційних та комунікативних технологіях, одержали назву «цифрова економіка»

У сучасних умовах ключовою тенденцією розвитку як економіки так і суспільства загалом є поширення інформаційно-комунікаційних технологій у різні сфери життєдіяльності людини. Сьогоднішній розвиток інформатизації пов'язаний насамперед із широким впровадженням цифрових інформаційних та комунікаційних технологій, для яких Інтернет

та мобільні пристрої є фундаментом. Сектори економіки, які засновані на інформаційних та комунікативних технологіях, одержали назву «цифрова економіка»

В Україні перехід до цифрової економіки схвалено «Концепцією розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 рр.». Цей документ встановив основні цілі й напрямки цифрового розвитку, принципи цифровізації, запровадження цифрового врядування, декларується створення умов щодо цифровізації в економіці, суспільстві, медицині, освіті, екології тощо, передбачивши створення ринкових стимулів, мотивацій, використання інформаційних технологій, продуктів і послуг в українських секторах промисловості, бізнесу тощо.

Ключовим ресурсом цифрової економіки є дані, що повинні генерувати та забезпечити електронно-комунікаційну взаємодію шляхом функціонування електронно-цифрових пристроїв, засобів і систем. Головні цілі цифрової економіки – залучити інвестиції, трансформувати сектори економіки в конкурентоспроможні та ефективні, проведення технологічної та цифрової модернізації промисловості, створити високотехнологічні виробництва, доступність для громадян переваг і можливостей цифрового світу, реалізувати людський ресурс, розвивати цифрову індустрію та цифрове підприємництво, оскільки сектори економіки, котрі використовують цифрові технології, зростають значно швидше, дешевше і якісніше. Сфери життєдіяльності, котрі модернізуються завдячуючи цифровим технологіям, є набагато ефективнішими, створюючи нову цінність та якість. Принципи цифровізації – орієнтація насамперед на міжнародне, європейське й регіональне співробітництво задля інтеграції України до ЄС та виходу на європейський і світовий ринки.

Отже, інноваційна або інформаційна економіка домінує над економікою індустріальною, виштовхуючи останню на маргінес соціального та економічного розвитку. Дякуючи сучасним новітнім технологіям, поширенню Інтернету, з'явилися новітні види соціальної

взаємодії та напрями інформаційної діяльності, що сформували потужні системи інформаційної взаємодії – соціальні мережі. Розповсюдженими видами діяльності в сучасну епоху є комп'ютерне програмування, котре включає технічну підтримку програмного забезпечення, розроблення технічної та користувацької документації, оновлення, адаптацію, тестування, налаштування, модифікацію; програмне забезпечення комп'ютерних прикладних програм, зокрема комп'ютерних ігор, веб-сайтів, баз даних; обробка та аналіз даних, аналіз великих баз даних заради пошуку необхідної інформації; проведення консультацій і навчання щодо інформатизації; створення інформаційних систем; надання та використання майнових прав стосовно інтелектуальної власності щодо програмного забезпечення. Невід'ємним складником сучасних інформаційних ресурсів є веб-сайти та, бази даних. Розростається освітня діяльність у сфері інформаційних технологій, насамперед щодо надання вищої та професійно-технічної освіти, зокрема з таких спеціальностей як інформаційні системи та комп'ютерні технології, наука про дані.

1.2. Інтелектуальна власність: сфери її поширення в цифрову епоху

«Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності» (1967 р.) визначила, що до інтелектуальної власності включаються права, що належать до: «літературних, художніх та наукових творів; радіо- та телевізійних передач, звукозапису, виконавчої діяльності артистів; винаходи у різних сферах людської діяльності; наукові здобутки; промислові зразки; товарні знаки, знаки обслуговування, фірмові назви та комерційні позначення; захист проти недобросовісної конкуренції, всі інші правами, які відносяться до інтелектуальної діяльності у науковій, виробничій, літературній та художній діяльності»[17].

Водночас «Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної

власності» (англ. TRIPS, укр. ТРІПС) 1994 р. до об'єктів інтелектуальної власності віднесла також «комп'ютерні програми та бази даних, суміжні права (права виконавців, виробників фонограм, організацій мовлення), географічні назви в найменуваннях місць походження товарів, топографії інтегральних мікросхем, нерозкрита інформація» [54]. Тобто текст цього документу вже враховував зміни стосовно нових технологій. Водночас Конвенція встановила, що результати інтелектуальної діяльності мають інтелектуальний характер й потребують правової охорони.

Отже, поняття «інтелектуальна власність» означає певний результат розумової (тобто інтелектуальної) діяльності.

Автори посібника «Інтелектуальна власність» стверджують, що «аналізуючи суспільні відносини у сфері інтелектуальної власності, можна дійти висновку, що інтелектуальна власність – це результати творчої діяльності будь-якої фізичної особи» [13, с. 18]. На їхню думку, «творча діяльність – це діяльність, в результаті якої з'являється щось якісно нове, котре виділяється неповторністю, оригінальністю та суспільно-історичною винятковістю. Ті результати процесу творчої діяльності, що наділяються правовим захистом, визнаються об'єктами інтелектуальної власності» [13, с. 13-14]. Аналогічна думка висловлена і О. Бахаревим, який стверджує, що «інтелектуальна власність створюється внаслідок цілеспрямованої розумової роботи людського інтелекту, результатом якої є щось нове, що відрізняється неповторністю, оригінальністю, унікальністю». [1, с. 98].

К. Губін зазначає, що «можуть бути створені такі об'єкти права інтелектуальної власності, які на момент створення не мають економічної вартості, проте не можна виключати можливість для таких об'єктів набути вартість в майбутньому» [7, с. 22].

Цивільний кодекс України закріпив поняття «права інтелектуальної власності»: «право інтелектуальної власності – це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений цим Кодексом та іншим законом» [3].

В Цивільному кодексі України норми з питань інтелектуальної власності акумульовані в Книзі четвертій, з назвою «Право інтелектуальної власності» [56].

Коли йдеться про інтелектуальну власність та її захист, то вживається зазвичай таке поняття, як «авторське право». Воно захищає передусім майнові та немайнові права тих осіб, котрі є авторами створених ними об'єктів. Крім того, авторське право – це сукупність законодавчих актів та норм, у відповідності з якими здійснюється охорона інтелектуальної власності.

Закон України «Про авторське право і суміжні права» визначає, що «об'єктами авторського права є твори у сфері науки, літератури та мистецтва, а саме:

- літературні письмові твори белетристичного, публіцистичного, наукового, технічного або іншого характеру (книги, брошури, статті тощо);
- виступи, лекції, промови, проповіді та інші усні твори;
- комп'ютерні програми;
- бази даних;
- музичні твори з текстом і без тексту;
- драматичні, музично-драматичні твори, пантоміми, хореографічні та інші твори, створені для сценічного показу, та їх постановки;
- аудіовізуальні твори;
- твори образотворчого мистецтва;
- твори архітектури, містобудування і садово-паркового мистецтва;
- фотографічні твори, у тому числі твори, виконані способами, подібними до фотографії;
- твори ужиткового мистецтва, у тому числі твори декоративного ткацтва, кераміки, різьблення, ливарства, з художнього скла, ювелірні вироби тощо;
- ілюстрації, карти, плани, креслення, ескізи, пластичні твори, що

- стосуються географії, геології, топографії, техніки, архітектури та інших сфер діяльності;
- сценічні обробки творів, зазначених у пункті 1 цієї частини, і обробки фольклору, придатні для сценічного показу;
  - похідні твори;
  - збірники творів, збірники обробок фольклору, енциклопедії та антології, збірники звичайних даних, інші складені твори за умови, що вони є результатом творчої праці за добром, координацією або упорядкуванням змісту без порушення авторських прав на твори, що входять до них як складові частини;
  - тексти перекладів для дублювання, озвучення, субтитрування українською та іншими мовами іноземних аудіовізуальних творів;
  - інші твори» [28].

Зауважимо, що цей перелік об'єктів авторського права не є вичерпними, а містить посилання «до інших творів», тобто в разі потреби цей перелік може доповнюватись. Аналогічна норма міститься і в Цивільному кодексі. Однак наявність такої норми як «інші твори», є не зовсім вдалим варіантом, оскільки така правова невизначеність, призводить до спорів щодо застосування законодавства стосовно інтелектуальної власності.

Закон України «Про авторське право і суміжні права» встановив, що «офіційні документи (закони, судові рішення, інші тексти законодавчого, адміністративного і судового характеру), а також їхні офіційні переклади не є предметом авторського права» [28].

Закон України «Про авторське право і суміжні права» визначив такі типи «об'єктів інтелектуальної власності:

- 1) об'єкти авторського права: наукові твори, літературні твори, музичні твори, мистецькі твори, комп'ютерні програми, компіляції даних (бази даних);

- 2) об'єкти суміжних прав: виконання творів, фонограми та відеограми, програми (передачі) організацій мовлення;
- 3) об'єкти права промислової власності: винаходи, промислові зразки, корисні моделі, раціоналізаторські пропозиції, компоновання інтегральних мікросхем;
- 4) права на засоби індивідуалізації товарів та учасників господарського обігу: доменні імена, знаки для товарів та послуг, зазначення походження товару, комерційні (фірмові) найменування;
- 5) нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності: наукові відкриття, сорти рослин, породи тварин, комерційна таємниця, ноу-хау» . [28].

Авторське право передбачає охорону й захист майнових і немайнових прав авторів об'єктів інтелектуальної власності, автор має право на авторство, на ім'я, на опублікування твору, на охорону своєї репутації як автора та виключні права на застосування та використання об'єкта інтелектуальної власності.

Цивільний кодекс України визначає автора твору первинним суб'єктом авторського права. Автором твору визнається фізична особа, котра зазначена як автор або в оригіналі або ж на примірнику твору (що означає презумпцію авторства). Суб'єктами авторського права є (можуть бути) інші як юридичні так фізичні особи, котрі набули права на відповідні твори шляхом підписання договору або закону.

Об'єкт інтелектуальної власності, який створений співавторами, вважається спільною власністю.

Цивільний кодекс України також встановлює, що майнові права інтелектуальної власності на твір, який створений через виконання трудового договору, належать працівникові, котрий створив цей твір, і роботодавцю цього працівника, хоча вони мають право укласти договір з інакшим розподілом майнових прав. Жорсткішу позицію на користь роботодавця займає законодавець стосовно майнових прав щодо

комп'ютерних програм та баз даних, що створені через виконання трудового договору, та встановив, що ці права належать роботодавцю авторів програми, однак і в цьому випадку роботодавець та працівник можуть підписати договір та визначити інший розподіл майнових прав.

Зазначимо, що Закон України «Про авторське право і суміжні права» передбачає, що розподіл майнових прав щодо службового твору встановлюється законом, якщо інше не передбачається договором між автором твору та роботодавцем.

Аналіз норм Цивільного кодексу та Закону України «Про авторське право і суміжні права» дає змогу зробити висновок, що за умови невизначеності між працівником та роботодавцем застосовуються норми Цивільного кодексу України.

Використання об'єкта інтелектуальної власності визнається законодавцем як опублікування або відтворення будь-котрим способом і в будь-якій формі, переробка, переклад, адаптація, аранжування або ж інші подібні зміни, вставлення складовою частиною до баз даних, збірників, енциклопедій, антологій тощо, або ж публічне виконання чи продаж, імпорт його примірників або його перекладів, розповсюдження творів шляхом першого продажу, переробок, відчуження шляхом здавання в майновий найм або в прокат та через передачу до продажу примірників твору тощо.

Цивільний кодекс встановив, що твір вважається опублікованим за умови, якщо він будь-яким способом повідомлений певному (невизначеному) колу осіб, зокрема виданий, публічно виконаний чи публічно показаний, або ж переданий по телебаченню чи радіо, відображений серед масових електронних систем інформації.

Відсутність в переліку способів застосування та використання об'єкта інтелектуальної власності такого способу як розміщення такого об'єкту власності в мережі Інтернет, урахувавши позицію законодавця, що твір вважається опублікованим, якщо він оприлюднений в електронних системах інформації, то розміщення його в мережах Інтернет можна цілком

логічно розцінювати як публікацію такого об'єкта інтелектуальної власності. [2, с. 318],

Водночас розміщення, приміром, книги, яка відсканована не автором, розглядатиметься як відтворення, та буде свідчити про порушення майнових прав автора. Автора належить також право дозволу або ж заборони використання свого твору іншими особами

Автор має можливість розпорядження правом власності на певний об'єкт інтелектуальної власності, передавши права на той чи інший об'єкт іншим особам (або безкоштовно, або за плату). Така передача здійснюється через укладення договору зі знайомою назвою «ліцензійний договір», тобто договір на передачу прав щодо інтелектуальної власності за обов'язкової умови визначення територіальній меж (територія поширення умов договору), термін використання та об'єм переданих прав. Автор, що іменується як ліцензіар може дати дозвіл ліцензіату (особі, котрій передаються права автора) здійснювати подальші дії з можливою передачею іншим особам прав, які зазначені в цьому договорі.

На думку О. Набатової, під правом розпорядження об'єктом інтелектуальної власності потрібно розуміти їхнє оприлюднення та розповсюдження шляхом копіювання або тиражування [25, с. 20]. Водночас, авторка зазначає, що право розпорядження об'єктом інтелектуальної власності може бути виражене правовласником (автором чи іншою особою, котра має право на володіння цим об'єктом на законних, що визначені автором підставах) або ж шляхом продажу такого об'єкта (товарна форма), або ж шляхом відчуження невизначеної кількості користувачів, приміром, опублікувавши чи розмістивши в мережі Інтернет з метою вільного використання другими особами (нетоварна форма). За товарної форми обмежується коло осіб, хто може користуватись об'єктом інтелектуальної власності, однак автор отримує матеріальну винагороду та впевненість, що його права на інтелектуальну власність захищені, а нетоварна форма дає можливість користування, володіння та розпорядження об'єктом права для

необмеженої чисельності осіб і без матеріальної винагороди автору [25, с. 20].

Отже, зазначене указує на подвійні функції інтелектуальної власності, одна з них – захист авторських прав, а друга – забезпечення прав інших суб'єктів інтелектуальної власності без обмеження користування інформаційними продуктами.

«Загальна декларація прав людини» вказує, що кожна особа має право щодо захисту та охорони моральних і матеріальних інтересів, які є результатом його наукових, літературних, художніх праць. Крім цього, декларується право кожної людини вільно отримувати та поширювати інформацію різними засобами, незалежно від кордонів, визначено право людини брати участь у процесі наукового прогресу та використовувати його благами [11].

Ключовими тенденціями розвитку інформаційних технологій, що безпосередньо впливають на проблеми інтелектуальної власності, є такі:

- розвиток інформаційного суспільства, в котрому виробництво та споживання інформації трансформується у визначальний спосіб діяльності в усіх галузях суспільного життя,
- широка міжнародна економічна інтеграція внаслідок лібералізації та збільшення обсягу міжнародної торгівлі товарами та послугами, збільшення кількості робочої сили та прискоре поширення сучасних технологій в світовому масштабі.

М. Камінська розуміє «нову економіку» як принципово новий період сучасного інформаційного суспільства, з відповідним зміщенням акценту в бік виробництва знань, виробництва інформаційних технологій, інтелектуального капіталу, послуг освіти, програмного забезпечення, використання інноваційних методів; успіх економіки і держави пов'язаний не стільки з наявністю природних ресурсів, сировинної бази та золотовалютними запасами, скільки з високим станом розвитку науки, збільшенням чисельності осіб, що займаються творчими дослідженнями;

технологічним розвитком.

На її переконання «у новій економіці питання інтелектуальної власності набувають особливого значення. Це пов'язано з бурхливим розвитком електронних засобів зв'язку, новітніх цифрових технологій, а також зі швидким постачанням інтелектуальних продуктів споживачам. Економіка інтелектуальної власності в епоху Інтернету набуває нових рис, а .. Інтернет, як супермедійний засіб комунікації, сприяє глобалізації ринку прав на об'єкти інтелектуальної власності» [15, с. 110].

Ми погоджуємося зі слушним твердженням О. Левковець, яка вважає, що інтелектуальна діяльність є вагомим рушієм розвитку інформаційного суспільства, а в умовах лібералізації світових ринків – це важливий чинник прогресу технологій у сфері міжнародних комунікаційно-інформаційних систем, змін форм конкурентної боротьби, розвитку міжнародних взаємин у галузі інтелектуальної власності, оскільки права інтелектуальної власності стають важливим знаряддям глобальної конкуренції держав за доступ до ресурсів та ринків високотехнологічної продукції [22, с. 94].

Додамо до сказаного, що нагромадження досягнень культурного спадку та науково-технічного потенціалу водночас сприяє прогресивному розвитку держави.

В сучасних умовах результати творчої діяльності стають товаром, котрий зумовлюватиме прибуток його творцю. Водночас розвиток будь-якої галузі творчості має виняткове значення для прогресу всього суспільства. Нагромаджені досягнення людського інтелекту є важливим культурним спадком нації та визначає науково-технічний потенціал всього суспільства, обумовлюючи його прогресивний розвиток. Саме через це у збереженні творчих результатів і захисті та охороні інтересів їхніх творців зацікавлені не лише вони самі, а й суспільство загалом [13, с. 13].

Отже, цифрова епоха розширила сферу інтелектуальної власності. Появилися нові об'єкти права інтелектуальної власності – комп'ютерні програми, веб-сайти, бази даних, цифрове мовлення, мережеві відеограми.

Ключовою ланкою є комп'ютерна індустрія, передусім програмне забезпечення, комп'ютерне програмування, створення інтегрованих комп'ютерних мереж, комп'ютерного обладнання, програмного забезпечення, комунікаційні технології, комп'ютерні ігри. Вся сукупність даних та інформація в електронному вигляді формують бази даних, тобто компіляції даних. Упорядкування такої інформації – виявлення, структурування, підбір, створення пошукової системи є результатом творчої діяльності. Різноманітні об'єкти інтелектуальної власності можуть об'єднуватися у базі веб-сайту, котрий є сукупністю електронної інформації, структурованої та взаємопов'язаної за певною адресою в Інтернеті, веб-сайті чи обліковому записі власника веб-сайту. Продукування інтелектуальної діяльності нежиттєве без відповідної правової охорони. Усі комп'ютерні програми захищені авторським правом. Суб'єкти авторського права щодо комп'ютерних програм на свій розсуд розпоряджаються власними майновими правами стосовно інтелектуальної власності. Ще одним правовим аспектом інтелектуальної власності, що безпосередньо стосується майнових прав інтелектуальної власності – «видання», тобто розповсюдження та переробка/адаптація уже існуючих примірників програмного забезпечення або відеоігор. Право на «видання» об'єкта інтелектуальної власності має первинний суб'єкт авторських прав, або ж особа, котра одержала таке право шляхом укладення письмового договору щодо розпорядження майновими правами.

Отже, інноваційна або ж інформаційна економіка переважає над економікою індустріальною, виштовхуючи останню на маргінес соціально-економічних процесів. Завдяки новітнім технологіям та поширенню мережі Інтернет, виникають нові види соціальної взаємодії й нові напрямки інформаційної діяльності, які сформували такі потужні системи інформаційної взаємодії як соціальні мережі. Поширені види цієї діяльності у цифрову епоху – комп'ютерне програмування, яке включає технічну підтримку програмного забезпечення, розробку специфікацій та технічну й

користувацьку документації, налаштування, тестування, адаптацію, модифікацію та оновлення; програмне забезпечення різних прикладних програм, зокрема комп'ютерних ігор, баз даних та веб-сайтів; автоматизований обробіток й аналіз даних, для пошуку необхідної інформації; керування веб-сайтами, що функціонують як портали в Інтернеті та дають змогу пошуку в міжнародній мережі; надання консультацій та навчання в питаннях інформатизації; створення інтегрованих автоматизованих інформаційних систем, котрі поєднані апаратними засобами, програмним забезпеченням і комунікаційними технологіями; надання й використання та передача майнових прав на інтелектуальну власність щодо програмного забезпечення.

Невід'ємним складником сучасних інформаційних технологій як результатів ІТ-технологій є веб-сайти та бази даних. Зростає освітня діяльність у сфері інформаційних технологій, зокрема у вищій та професійно-технічній освіті, серед спеціальностей затребуваними є інформаційні системи й технології, наука про дані тощо.

У сучасну епоху розширюється сфера інтелектуальної власності. З'являються нові об'єкти інтелектуальної власності, серед них – комп'ютерні програми, веб-сайти, бази даних, цифрове мовлення, мережеві відеограми.

Однією з найпотужніших ланок є комп'ютерна індустрія, насамперед програмне забезпечення, розроблення комп'ютерного програмування, створення інтегрованих комп'ютерних систем, комп'ютерні ігри. Сукупність даних й творів іншої інформації в електронному виді формують бази даних. Упорядкування такої інформації – виявлення, підбір та структурування й створення пошукової системи є результатом творчої діяльності. Створення продуктів інтелектуальної діяльності є неможливим без відповідного правового захисту.

Комп'ютерні програми захищені авторським правом. Суб'єкти авторського права стосовно комп'ютерних програм розпоряджаються

майновими правами своєї інтелектуальної власності. Інший аспект права на інтелектуальну власність – управління майновими правами стосується «видання» (розповсюдження, переробка) вже існуючих примірників, приміром, програмного забезпечення та відеоігор. Право на таке «видання» має первинний суб'єкт авторського права, тобто особа, котра набула право на розпорядження об'єктами інтелектуальної власності шляхом заключення письмового договору.

РОЗДІЛ 2.

ПРАВОВЕ ПОЛЕ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

2.1. Законодавство щодо інформаційної діяльності

За результатами опрацювання правового поля України щодо

законодавчого регулювання в нинішніх умовах проблеми інформаційної діяльності в цифрову епоху, можна стверджувати, що право кожного громадянина України на інформацію закріплюється статтею 34 Конституції України, а винятки щодо обмеження цих прав передбачаються частиною третьою 34 статті Конституції України та відповідними законами України [18].

Так, стаття 32 Конституції України встановила, що «без згоди фізичної особи не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу, крім випадків, що визначаються законом, і тільки в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини» [18].

Стосовно законодавчого визначення понять «інформація», «інформаційна діяльність», стаття 200 Цивільного кодексу України, вказує, що «інформацією є документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що мали або мають місце у суспільстві, державі та навколишньому середовищі» [56].

Водночас Закон України «Про інформацію» зазначає, що «інформація – це будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді» [40]. Цей Закон встановлює такі види інформації: «інформація про фізичну особу, інформація довідково-енциклопедичного характеру, інформація про стан довкілля (екологічна інформація); інформація про товар (роботу, послугу), науково-технічна інформація; податкова інформація; правова інформація, статистична інформація; соціологічна інформація, інші види інформації» [40].

Також Закон «Про інформацію» закріплює, що кожен громадянин має право на інформацію і таке право захищене законом й держава гарантує всім суб'єктам інформаційних відносин однакові права та рівні можливості доступу до інформації.

Закон «Про інформацію» не дає пряме визначення інформаційної

діяльності, однак норми цього закону визначають основні види інформаційної діяльності, насамперед створення, одержання, зберігання та поширення інформації, її захист та охорона. Закон також вказує, що результатом інформаційної діяльності, є інформаційна продукція, а така діяльність, визначена інформаційною послугою, тобто інформаційна діяльність – це дії стосовно створення, одержання, зберігання та поширення інформації, її охорони та захисту [40].

Закон «Про інформацію», крім того не подає поняття інформаційних відносин, однак визначає:

– головні принципи інформаційних відносин – гарантованість права щодо інформації, відкритість та доступність, свобода обміну інформацією, достовірність, повнота інформації, свобода виявлення поглядів і переконань, законність одержання, використання, зберігання та охорони інформації; захист особи від втручання до особистого та сімейного життя;

– коло суб'єктів, котрі є суб'єктами інформаційних взаємин: юридичні особи, фізичні особи, об'єднання громадян, суб'єкти владних повноважень, об'єкт інформаційних відносин – інформація. [40].

Закон також указав: будь-яка інформація відкрита, за винятком тієї, що відноситься до інформації, яка має обмежений доступ; водночас така інформація є або конфіденційною, або ж таємною чи службовою. Законом передбачає, що в разі потреби щодо забезпечення громадських інтересів може бути введений особливий режим поширення й використання інформації.

Законодавчий режим науково-технічної інформації визначає, насамперед Закон України «Про науково-технічну інформацію» та інші закони та міжнародні договори України; встановлено, що науково-технічна інформація є відкритою щодо режиму доступу, якщо інше не регулюється законами України [42].

Законом України «Про захист інформації в інформаційно-

телекомунікаційних системах» регулюються взаємовідносини в галузі захисту інформації [37].

Закон не визначив поняття інформації, проте відносить її, як і програмне забезпечення, до об'єктів захисту, натомість суб'єктами відносин, що пов'язані із захистом інформації, закон відносить власників системи та користувачів. Власник інформації визначає порядок до її доступу, та перелік користувачів та їхні повноваження щодо цієї інформації, а власник системи може надавати – на підставі договору, іншій фізичній чи юридичній особі-розпоряднику право розпоряджатися цією системою. Зобов'язання стосовно відповідальності за зберігання інформації в системі покладено на власника системи.

Закон України «Про доступ до публічної інформації» встановив систему реалізації та забезпечення права громадян на доступ до інформації, яка знаходиться у власності суб'єктів владних повноважень та інших власників публічної інформації, та інформації, котра становить громадський, суспільний інтерес [33].

Закон України «Про інформаційні агентства» Визнав інформаційні агентства як спеціальні юридичні особи, метою діяльності котрих є збирання, обробка, зберігання та підготовка інформації для її випуску та розповсюдження. Водночас свобода діяльності цих агентств гарантується Конституцією, яка як і цей Закон забороняє застосування цензури щодо інформації інформаційних агентств, натомість такі агентства зобов'язані дотримуватись обов'язків стосовно правдивості інформації, обмеження розголошення інформації тощо [39].

Інформація інформаційного агентства є матеріалізованим результатом його діяльності. Така інформація призначена для розповсюдження, мета якої задовольнити інформаційні потреб громадян, держави та юридичних осіб. Ця інформація є власністю інформанта, окрім тих випадків, що передбачені законодавством. Основні види інформаційної продукції агентств: електронні, друковані, фото-, кіно-,

аудіо- та відеопродукти. Засоби розповсюдження їхньої продукції – видання (друковані та електронні), радіо й телебачення (супутникове, кабельне, глобальне), електронний та електричний зв'язок (телефон, телеграф, телефакс), комп'ютерні мережі та інші комунікації.

Інформаційні агентства України за кордоном проводять свою діяльність на засадах, що визначені законодавством тієї країни, де така діяльність ведеться, або ж міждержавним договором, що укладений між Україною та тією чи іншою державою, натомість іноземні інформаційні агентства працюють в Україні також у відповідності до чинного законодавства України, крім випадків, що встановлені міжнародним законом.

Суб'єкти діяльності інформаційних агентств несуть відповідальність щодо порушень прав та зловживань правами журналіста або спеціаліста в сфері комунікації, які встановлені Законами України «Про інформаційні агентства» та «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні».

До правових актів України як складники законодавства України щодо інформаційної діяльності відносяться також:

Закон України «Про Національну програму інформатизації» (1998 р.), згідно з яким визначається основна ціль Національної програми інформатизації [43];

Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» (1997 р.) [45].

Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» (1992 р.) визначив діяльність засобів масової інформації як збирання, редагування та підготовку інформації до друку й видання для її поширення серед читачів. Закон забороняє попереднє погодження повідомлень та матеріалів засобів масової інформації та матеріалів від посадових осіб державних органів або будь-яких організацій, за виключенням випадків, якщо посадова особа є автором інформації, що

поширюється або дала інтерв'ю [34].

Закон України «Про телебачення та радіомовлення» (1993 р.) регулює діяльність теле й радіоорганізацій на території України та визначає правові, організаційні, економічні, соціальні умови їхнього функціонування [49].

Закон України «Про суспільне телебачення і радіомовлення України» зазначає, що суспільне телебачення та радіомовлення України створене для задоволення інформаційних потреб та залучення українських громадян до розв'язання важливих соціально-політичних проблем, сприяння формуванню громадянського суспільства. Для проведення діяльності НСТУ отримує ліцензію від Національної ради з питань теле та радіомовлення [47].

Закони України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні довірчі послуги» визначили порядок функціонування електронних документів та електронних даних й використання електронного підпису або печатки [34, 35].

Закон України «Про Концепцію Національної програми інформатизації», визнає характеристику стану інформатизації, її головні принципи та стратегічні цілі й наслідки реалізації [41].

Водночас в законодавчому полі України діють:

- Указ Президента України «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні» від 31.07.2000 р. Відповідно до нього доступ населення й суб'єктів господарювання до мережі Інтернет визнано одним з ключових напрямів державної політики в галузі інформатизації. Крім того, поставлено завдання збільшити надання інформаційних послуг, розвивати та впровадження інформаційних технологій у систему державного управління, фінансову сферу, освіту тощо, що свідчить про курс України на інформатизацію держави [38];
- Указ Президента «Про вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення Президента України та органів державної влади» [29];

- Указ Президента «Стратегія сталого розвитку «Україна-2020» (2000 р.) метою якої є запровадження в Україні високих європейських стандартів життя й вихід України на чільні позиції у світі, передбачалось «створення неупередженого правосуддя, очищення влади та створення механізмів протидії корупції, забезпечення можливостей доступу до високоякісної освіти та системи охорони здоров'я й інших послуг у державному і приватному секторах» [52]

Постанови Кабінету Міністрів України:

- «Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» (.2002 р.), яка встановила необхідність розміщення інформації міністерств, інших центральних органів виконавчої влади на офіційних веб-сайтах (веб-порталах) того чи іншого органу виконавчої влади [46];
- «Деякі питання організації електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів» (2018 р.), яка передбачила застосування суб'єктами владних повноважень електронного інформаційного взаємозв'язку виключно засобами кваліфікованого електронного підпису або печатки [19];

Розпорядження Кабінету Міністрів України:

- «Про затвердження Концепції формування системи національних електронних інформаційних ресурсів» (.2003) в якому передбачається приведення національних ресурсів до єдиних стандартів на основі новітніх цифрових інформаційних технологій, стратегія формування яких полягає в систематизації й інтеграції таких ресурсів задля забезпечення прозорості, відкритості та ефективності роботи всіх органів державної влади і забезпечення доступу громадян до державних ресурсів [36];
- «Про схвалення стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні» (2013 р.). Стратегія передбачала «функціонування з використанням виключно інформаційно-комунікаційних технологій

електронної демократії, електронної економіки (е-економіка), електронної комерції (е-послуги); електронної культури (е-культура), електронної освіти (далі – е-освіта)» [48].

Інформаційна інфраструктура – це сукупність різних інформаційних систем, серед яких інформаційні ресурси, телекомунікаційні мережі та канали передачі даних, засоби комунікацій та керування інформаційними потоками, організаційно-технічні структури, механізми, які забезпечують їхнє функціонування. Інформаційний ресурс – систематизована інформація чи знання, які становлять цінність у тій чи іншій предметній області та можуть використовуватися людиною в своїй діяльності щодо досягнення певної мети. [48].

Опрацювання окресленої правової бази дає змогу встановити актуальність правового регулювання інформаційної галузі, позицію законодавця в різноманітних законодавчих актах й ступінь врахування викликів сьогодення.

Отже, сучасні інформаційні технології зумовили формування нових напрямків інформаційної діяльності. Економіка інформаційного суспільства та розвиток кіберпростору сприяють модифікації сучасного інформаційного законодавства. Провідні засади державної інформаційної політики в епоху цифровізації викладені у Законі України «Про інформацію» – створення умов щодо формування інформаційного суспільства, функціонування інформаційних систем та мереж інформації й розвиток електронного врядування, збагачення, оновлення та забезпечення збереженості національних інформаційних ресурсів, входження України в світовий інформаційний простір та міжнародна співпраця в інформаційній галузі. Нові відносини, котрі виникають у процесі роботи з електронними документами регулюються законами України «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронні довірчі послуги». Стан інформатизації, основні принципи та стратегічні цілі й наслідки реалізації охарактеризовані в Законі України «Про Концепцію Національної програми

інформатизації». Складниками національної інформаційної інфраструктури є обчислювальна, комунікаційна техніка, різноманітні бази та банки даних і знань, телекомунікаційні мережі та інформаційні технології – все те, що створюється інтелектуальною працею.

Закон України «Про Національну програму інформатизації» серед першорядних засобів інформатизації вказує на програмне забезпечення, інформаційні мережі й мережі зв'язку, інформаційні системи, котрі використовуються з метою реалізації інформаційних технологій. Першочерговими пріоритетами реалізації Стратегії сталого розвитку зазначаються такі: реформа телекомунікаційної інфраструктури, широка участь у транс'європейських мережах, програма електронного урядування, реформа охорони та захисту інтелектуальної власності.

Крім того, Кабінет Міністрів України затвердив «Концепцію формування системи національних електронних інформаційних ресурсів» (2003 р.), «Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України» (2018 р.), «Порядок організації електронної інформаційної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів» (2018 р.). Отже, нині сформований широкий пласт нормативно-законодавчих актів, котрі регулюють інформаційну діяльність в цифрову епоху.

2.2. Законодавче регулювання в галузі інтелектуальної власності

У світовому масштабі правові засади щодо інтелектуальної власності регулюються міжнародними угодами. Національні законодавства щодо захисту інтелектуальної власності кожна держава формує окремо.

Україна приєдналась до низки міжнародних угод і конвенцій, котрі регулюють питання охорони та захисту інтелектуальної власності та стала членом Всесвітньої організації інтелектуальної власності.

Серед них – Конвенція щодо заснування «Всесвітньої організації

інтелектуальної власності» (Стокгольм 1967 р.) [17].

Мета цієї організації – сприяння охороні та захисту інтелектуальної власності та напрацювання міжнародних стандартів стосовно реєстрації об'єктів прав на інтелектуальну власність й порядок захисту авторських прав. Однак зауважимо, що серед переліку об'єктів, стосовно котрих встановлювався захист інтелектуальної власності відсутні сучасні об'єкти, що функціонують в сьогоденному світі [17].

Цей перелік доповнюється іншою угодою: «Угодою про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності» від 1994 р., яка є складником системи угод щодо заснування «Світової організації торгівлі» [54].

У цій уголі до переліку вже включені комп'ютерні програми та бази даних. Угода передбачає регулювання питання стосовно функціонування й захисту патентів, авторського права і суміжних прав тих об'єктів інтелектуальної власності, котрі підлягають комерціалізації. Стаття перша Угоди, вказує, що члени можуть, але не зобов'язані, передбачати у своєму законодавстві вищий рівень захисту, ніж це вимагає Угода, за умови, що цей захист не буде порушувати положення цієї Угоди. Україна приєдналась до «Світової організації торгівлі» у 2008 р.

Бернська конвенція щодо охорони літературних та художніх творів 1979 р. до якої Україна приєдналась у 1995 р. Ця Конвенція містить низку стандартів стосовно охорони авторських прав. В її основу покладено принцип територіальності. Важливою нормою Конвенції є те, що права автора мають перевагу над правами держави, і те, що права автора зберігаються незалежно від факту їхньої реєстрації . [2].

Відповідно до Договору «Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право» до якого Україна приєдналась у 2001 р., об'єктами інтелектуальної власності визнавалися:

- комп'ютерні програми та бази даних;
- встановлено права прокату об'єктів інтелектуальної власності та їхнє розповсюдження;

- передбачено право членів Конвенції в національному законодавстві визначати власні умови, які не обмежуватимуть права автора.

Зауважимо, що важливими нормами Договору є:

- норма, що стосується правової охорони й ефективних засобів законодавчого захисту щодо обходу чинних технічних засобів, котрі використовуються авторами через застосування їхніх прав відповідно до цього Договору або Бернської конвенції та обмежують дії, що не дозволені авторами чи не допускаються законом щодо їхніх творів;
- норма щодо інформації стосовно управління правами; водночас передбачаються права автора давати дозвіл на відтворення своїх творів до загалу, зокрема доступ до них будь-де та будь-коли, за вибором користувачів, й відображення твору тим чи іншим способом та в будь-якій формі, зокрема й електронній (цифровій).

Звернемо увагу, що право щодо застосування обмежень та винятків, що визначені Бернською конференцією, поширюється і на електронне (тобто цифрове) середовище.

Задля несанкціонованого поширення об'єктів права інтелектуальної власності автор може використовувати будь-які захисні методи – паролі, контроль доступу, шифрування, водяні знаки, тощо.

У 2002 р. укладено Угоду щодо співробітництва між Україною та Всесвітньою організацією інтелектуальної власності, регулярно укладаються двосторонні програми співробітництва для проведення Україною й ВОІВ колективних заходів, що сприяють розвитку законодавства України щодо питань інтелектуальної власності та вдосконалення практики застосування Україною законодавства, що регулюють захист та охорону авторських прав.

У 1998 р. Генеральна асамблея «Всесвітньої організації інтелектуальної власності» (ВОІВ) ухвалила проект WIPONET, який задекларував принцип спрощення операцій в галузі інтелектуальної власності шляхом створення світової мережевої інфраструктури для

загальнодоступності інформації в питаннях інтелектуальної власності з огляду на інтеграцію інформаційних ресурсів, систем та процесів у галузі інтелектуальної власності міжнародної спільноти, та передусім Відомств інтелектуальної власності тих держав, які є членами ВОІВ. Крім того, передбачена можливість для держав обміну інформацією чи отримання інформації щодо питань інтелектуальної власності, застосовуючи бази даних ВОІВ, що суттєво сприятиме поліпшенню захисту прав авторів.

Зазначимо, WIPOnet є глобальною всесвітньою інформаційною мережею ВОІВ для пошуку інформації щодо інтелектуальної власності, в якій на безоплатній основі розміщено дані світової статистики стосовно інтелектуальної власності.

Отже, норми, які б повною мірою враховували б вимоги «інформаційного суспільства» щодо користування інтелектуальною власністю та її поширенням, зберіганням із застосуванням сучасних новітніх інформаційних технологій, в міжнародні угоди не вносилися.

Водночас Декларація принципів WSIS (Женевської декларації Всесвітнього саміту щодо питань інформаційного суспільства, 2003 р.), проголосила використання потенціалу інформаційно-комунікаційних технологій задля розвитку держав, правом кожної людини брати участь в інформаційному суспільстві, визнавши цим самим на міждержавному рівні, що сьогодні світова спільнота перебуває на шляху інформаційного суспільства й повинна послуговуватися інформаційними та комунікаційними технологіями [26].

Міжнародні угоди повністю не визначають види інтелектуальної власності, а тому застосування міжнародних угод як норми прямої дії в нинішніх умовах дещо обмежені, як за видами інформаційної продукції, так і за механізмом інформаційних послуг, через це кожна держава окремо формує національне законодавство щодо охорони інтелектуальної власності, враховуючи застосування новітніх сучасних інформаційних технологій, особливо з огляду на те, що в міжнародних угодах містяться

дозвільні норми стосовно права держав щодо прийняття свого національного законодавства.

У 1993 р. був ухвалений Закон України «Про авторське право та суміжні права», в якому враховано норми міжнародних актів з інтелектуальної власності, чинних на момент ухвали цього Закону.

Після набрання чинності Господарського та Цивільного кодексів України відносини в галузі інтелектуальної власності також регулюються цими законодавчими актами.

Господарський кодекс визнає об'єктами прав інтелектуальної власності в галузі господарювання;

- «винаходи та корисні моделі;
- торговельні марки;
- промислові зразки;
- сорти рослин та породи тварин;
- промислові зразки;
- сорти рослин та породи тварин;
- географічне зазначення;
- комп'ютерні програми;
- комерційне (фірмове) найменування;
- комерційна таємниця;
- інші об'єкти, що передбачені законами» [6].

Господарський кодекс регулює правомочність суб'єктів господарювання стосовно використання винаходу, торговельної марки, корисної моделі, промислового зразка, комерційного найменування, використання назви країни щодо походження товару, правомочності стосовно комерційної таємниці.

Зауважимо, що Господарський кодекс не наводить визначення понять «інтелектуальна власність» та «право інтелектуальної власності».

Правова дефініція поняття «інтелектуальна власність» міститься в Цивільному кодексу: «право інтелектуальної власності - це право особи на

результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений цим Кодексом та іншим законом; право інтелектуальної власності становлять особисті немайнові права інтелектуальної власності та (або) майнові права інтелектуальної власності» [56].

Загальні умови захисту прав інтелектуальної власності на об'єкти, зазначені у цій статті, визначаються «Цивільним кодексом» України. Об'єктами права інтелектуальної власності він визначає:

- «літературні та художні твори;
- комп'ютерні програми;
- бази даних;
- виконання;
- фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення;
- наукові відкриття;
- винаходи, корисні моделі, промислові зразки;
- компонування напівпровідникових виробів;
- раціоналізаторські пропозиції;
- сорти рослин, породи тварин;
- комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення;
- комерційні таємниці» [56].

Закон «Про авторське право та суміжні права» та Цивільний кодекс України не визначають поняття «авторське право». Однак текст цих законодавчих актів дає змогу зрозуміти, що авторське право є сукупністю прав автора об'єкту інтелектуальної власності. У Цивільному кодексі України зазначається, що «суб'єктом права інтелектуальної власності є творець об'єкта права інтелектуальної власності (автор, винахідник, виконавець тощо) та інші особи, котрим належать особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності у відповідності з цим Кодексом, іншим законом чи договором)». [56].

Кабінет Міністрів України в 2017 р. ухвалив Постанову «Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони». Ця постанова затвердила план подання законопроектів щодо внесення змін до законів України, котрі стосуються прав інтелектуальної власності щодо об'єктами інтелектуальної власності, що визначені Угодою про асоціацію [30].

Водночас Україна орієнтується з цього питання на Директиву Європейського парламенту та Ради 2000 р. «Про деякі правові аспекти інформаційних послуг, зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку» [32]. Вона встановлює обов'язки сервіс-провайдерів і хостинг-провайдерів видаляти інформацію, щодо розміщення якої в Інтернеті подана скарга автора інформації, або ж відключати доступ до цієї інформації за рішенням відповідного судового або адміністративного органу, котрий ухвалив рішення щодо видалення такої інформації. Крім того, відповідно до вказаної Директиви провайдери не вправі здійснювати моніторинг інформації, передачу котрої вони здійснюють або ж зберігають, фільтрувати вміст мережі, видаляти піратські матеріали та намагатися виявляти обставини, які засвідчують незаконну діяльність. Зазначені норми захищають сервіс-провайдери від збитків. Директива також встановлює процедура видалення інформації або ж припинення доступу до неї.

Порядок реєстрації авторського права на твір регулюється насамперед Постановою Кабінету Міністрів України «Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір» (2001 р.) визначила дії осіб, котрі подають заявки для реєстрації авторського права та договорів щодо права авторів на твір, та органів, які розглядають такі заявки, зокрема стосовно державної реєстрації, публікації відомостей щодо реєстрації й видачі свідоцтв з оформлення авторського права на певний твір. Цей документ визначив також форму Державного реєстру прав на твір.[31].

Отже, маркером сучасних процесів розвитку інформаційних

технологій є прийняття особливого законодавчого режиму інтелектуальної власності щодо ІТ- сфери. Відносини, що формуються в інформаційному віртуальному просторі потребують правового захисту. Законодавчий режим інтелектуальної власності в епоху цифрових технологій має певні особливості, що дає підстави стверджувати щодо нової парадигми права інтелектуальної власності. Зумовлено це тим, що інноваційні здобутки в інформаційній галузі, поширення контенту встановлюють особливий статус інтелектуальної власності. Зумовлено це тим, що інноваційні здобутки в інформаційній галузі, поширення контенту встановлюють особливий статус інтелектуальної власності. У сфері інформаційної продукції до об'єктів інтелектуальної власності та авторського права належать комп'ютерні програми та бази даних. Відносини в галузі авторського права регулює Цивільний кодекс України, Закони України «Про авторське право і суміжні права» та «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних». Бази даних, як характерні об'єкти правового захисту, охороняються авторським та інформаційним правами. Порядок державної реєстрації авторського права та договорів, стосовно права автора на твір регулюються постановами Кабінету Міністрів України. На міжнародному рівні охорона об'єктів інтелектуальної власності здійснюється «Угодою щодо торговельних аспектів прав інтелектуальної власності» (1994 р.), Договором «Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право» (1996 р.) та Директивою Європейського Парламенту і Ради «Про правову охорону бази даних» (1996 р.). Отже, аналіз вітчизняного та міжнародного правового регулювання інтелектуальної власності та нинішніх тенденцій його розвитку засвідчує потребу щодо системного реформування цієї сфери права та кодифікації законодавства в галузі інтелектуальної власності.

Новітні інформаційні технології зумовили формуванню нових напрямків інформаційної діяльності. Економіка інформаційного суспільства, потужний розвиток кіберпростору впливають на модифікацію

сучасного інформаційного законодавства. Основи державної інформаційної політики в епоху цифровізації визначені у Законі України «Про інформацію» – створити умови з метою формування інформаційного суспільства та створення сучасних інформаційних систем і мереж інформації й розвитку електронного урядування, постійного збагачення, оновлення і забезпечення збереженості національних інформаційних ресурсів, входження України в сучасний світовий інформаційний простір та міжнародна співпраця в інформаційній сфері.

Нові відносини, котрі з'являються під час роботи з електронними документами регулюють закони України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні довірчі послуги». Основні принципи та стратегічні цілі, характеристика стану інформатизації розкриті в Законі України «Про Концепцію Національної програми інформатизації». Складниками національної інформаційної інфраструктури закон визначає обчислювальну, комунікаційну техніку, банки й бази даних та знань, телекомунікаційні мережі, комунікаційно-інформаційні технології – власне, все те, що створено інтелектуальною працею

Національна програма інформатизації складається з державних, регіональних та галузевих програм і проектів інформатизації, програм і проектів інформатизації місцевих органів самоврядування. Закон України «Про Національну програму інформатизації» визначає основними засобами інформатизації програмне забезпечення та інформаційні системи, інформаційні мережі й мережі зв'язку, котрі використовуються щодо реалізації інформаційних технологій.

Першочерговими пріоритетами «Стратегії сталого розвитку» «Україна 2020», зазначаються такі: реформа телекомунікаційної та інформаційної інфраструктури, участь у світових та європейських мережах, електронне урядування, реформа охорони інтелектуальної власності. Кабінет Міністрів України затвердив «Концепцію формування системи національних електронних інформаційних ресурсів» (2003 р.), «Концепці

розвитку цифрової економіки та суспільства України» (2018 р.), «Порядок організації електронної інформаційної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів» (2018 р.).

Отже, сформовано широке коло законодавчих та нормативних актів, котрі регулюють інформаційну діяльність в сучасну цифрову епоху.

Маркером сучасного розвитку інформаційних технологій є створення спеціального правового режиму інтелектуальної власності для ІТ-галузі. Відносини, що виникають в інформаційному віртуальному просторі, інформація як цінність, потребують правової охорони. Правовий режим інтелектуальної власності у цифрову епоху має свої особливості, що дає підстави говорити про нову парадигму права інтелектуальної власності.

Інноваційні досягнення в інформаційній сфері, поширення контенту визначають особливий статус інтелектуальної власності та її права. У сфері інформаційних технологій до об'єктів інтелектуальної власності й авторського права відносяться комп'ютерні програми, бази даних (компіляції даних). Відносини у сфері авторського права регулюються Цивільним кодексом України (право інтелектуальної власності є галуззю цивільного права), Господарським кодексом України, Законами України «Про авторське право і суміжні права» та «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних».

Бази даних, як специфічні об'єкти правової охорони (об'єкти інформаційно-правових відносин), охороняються авторським та інформаційним правом. Реєстрація авторського права та договорів стосовно права автора на твір регулюється постановою Кабінету Міністрів України 2001 р. «Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір».

Міжнародний захист об'єктів інтелектуальної власності регулюється «Угодою щодо торговельних аспектів прав інтелектуальної власності» (1994 р.), Договором «Всесвітньої організації інтелектуальної власності про

авторське право» (1996 р.), Директивою Європейського Парламенту і Ради «Про правову охорону бази даних» (1996 р.). Аналіз вітчизняного та світового законодавчого регулювання інтелектуальної власності, тенденцій його розвитку засвідчує потребу щодо системного реформування законодавства та правової кодифікації в галузі інтелектуальної власності.

РОЗДІЛ 3.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ІНФОРМАЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

3.1. Міжнародний ринок інформації та питання інтелектуальної власності

Ринок інформації – це насамперед комплекс правових, організаційних, фінансових дій, що направлені на задоволення різноманітних потреб суб'єктів інформаційних відносин щодо інформації через отримання цими суб'єктами інформаційної продукції та інформаційних послуг. Зауважимо, що інформаційна продукція відрізняється від інших видів товарів, котрі є об'єктами товарообмінних операцій, приміром через те, що в інформаційній

продукції зберігається весь зміст виготовленої автором інформації, в незалежності від того, хто і яку кількість разів нею користувався, оскільки життєвий цикл такої продукції залежить лише від її актуальності.

У цифрову епоху ринок інформації – невичерпне коло електронної (цифрової) економічної, комерційної, статистичної, біржової, правової, фінансової, наукової, довідкової, бібліографічної, розважальної інформації та професійні дані баз інформаційно-аналітичних агентств щодо стану світової економіки, економіки окремих держав, консалтингових та маркетингових досліджень, ділових новин інформаційних агентств, інших новин, теле- та радіопрограм, розкладів руху транспорту, відомостей щодо погод тощо, електронних версій літературних творів, електронних версій газет, журналів, ринку контрактів, які укладені в електронному виді, Інтернет-магазинів, ринку мережевих комунікацій (передусім – електронна пошта, телеконференції), ринку комп'ютерних програм (систем організації даних, системного програмного забезпечення, навчальних програм, комп'ютерних ігор).

Таким ринком інформації, інформаційним простором є мережі Інтернет, з його швидкістю передачі інформації в електронній формі, одночасну передачу й накопичення величезного обсягу інформації, з можливість одночасного доступу до мереж чималої кількості користувачів з різних країн, котрі мають змогу самотійно, в незалежності від місця свого знаходження та місця знаходження інформації, у зручний для них час задовольняти свою потребу стосовно інформації, можливість комунікації між людьми, котрі в момент спілкування знаходяться територіально на значній відстані один від одного. Водночас зазначимо, що мережі Інтернет - це не корпорація або юридична особа з іншою організаційно-правовою формою, в них відсутній один власник, та відповідно контролер. Адже Інтернет – це телекомунікаційні мережі, які призначені для обміну електронними інформаційними даними, тобто обмін інформацією між комп'ютерами, однак у цю мережу вже залучено величезну масу учасників,

а нові продовжують з'являтися, створились також нові напрями, зокрема стрімко розвиваються напрями «бізнес – споживач» та електронна торгівля як система правових, організаційних та економічних взаємозв'язків між учасниками ринку інформації.

Інформація в мережі Інтернет відображається як веб-сторінка (чи веб-сайт).

Розвиток інформаційного ринку, зокрема міжнародного, та проблеми інтелектуальної власності розглядаються через контекст економічних питань, тобто як торгові відносини. Знання та інформація є важливим активом, котрий визначає прибутковість, зокрема технологічних підприємств. У межах економічних відносин інформація розцінюється саме з огляду на комерційну її цінність, як продукт, котрий має певний ціновий відповідник. Як стверджують економісти, «рушійною силою розвитку сучасної економіки є конкуренція, основана на використанні нових технологій, які ґрунтуються на об'єктах права інтелектуальної власності, таких як винаходи, корисні моделі, ноу-хау, об'єкти авторського права» [13].

У сферах, котрі базуються на знаннях, інформація й знання можуть продаватися потенційним партнерам чи клієнтам окремо від продуктів та послуг, які ґрунтуються на застосуванні конкретних знань – приміром, коли підприємства створюються для виробництва майбутніх рішень як результатів творчої діяльності. Знання у взаємовідносинах між автором та іншими особами, що зацікавлені в їхньому використанні, можуть бути захищені як право інтелектуальної власності.

У процесі комерціалізації інформаційної продукції формується ринок інтелектуальної власності, специфічної рисою якого є те, що він включає різні способи щодо передачі прав на таку продукцію. Цей ринок чітко вказує на вартість права на інформаційний продукт, ніж оцінювати матеріальний об'єкт, що створений на підставі цього продукту. Отже, основні гравці на ринку інформації є юридичні особи, які здійснюють діяльність, що пов'язана з процесом створення, користування поширення та збереження об'єктів

інтелектуальної власності.

Інформація та знання набувають чималої цінності в умовах існування «кіберпросторової економіки», адже вони зменшують потреби в сировині та інших ресурсах – праці, часі, капіталі, просторі тощо. І якщо земля, сировина, праця, навіть капітал розглядаються як ресурси з обмеженням, натомість знання є фактично невичерпними, будучи водночас націннішим ресурсом – економіка знань.

Впродовж усіх часів знання були приватним товаром. Тепер же практично вони перетворилося у суспільний товар. Адже знання, що втілені в технології, визначають передусім технологічний рівень певного виробництва (або ж держави на міжнародному ринку). Тому інформація як важливий ресурс розвитку суспільства характерна тим, що не може знищуватись у процесі споживання чи використання, оскільки вона може бути використана необмежену кількість разів, факт її продажу не виключає можливість реалізації інформації ще раз.

Вона має іншу структуру собівартості, на протилежність матеріальним ресурсам, крім того, вартість інформації безпосередньо не залежить від її загального обсягу. Зауважимо, поняття «інформаційний ресурс» прямо пов'язане з іншим поняттям – «інтелектуальний капітал». На слушну думку Г. Виноградової «людський капітал – це сукупність знань, практичних навичок і творчих здібностей службовців компанії, а також моральні цінності компанії та культура праці. Людський капітал не може бути власністю компанії. Найважливішими формами у відтворенні людського капіталу, вкладень у людину економісти вважають освіту, підвищення кваліфікації, медичний захист»[5, с. 41].

Інформація є основним предметом купівлі-продажу в сучасному інформаційному суспільстві, однак на протилежність матеріальним товарам, має певні особливості:

– у процесі створення інформаційного продукту не відомий майбутній користувач такого продукту (за умови, що цей продукт не

створюється на замовлення), не відома вартісна оцінка інформації (оскільки ціну визначає споживач), крім випадків, що визначаються чинним законодавством з охорони та захисту інтелектуальної власності, невідомий також коефіцієнт корисності;

– має різний життєвий цикл у порівнянні з матеріальними об'єктами (адже інформація не зношується, тільки з часом вартість її може бути зменшена через зниження актуалізації інформації, хоч буває і навпаки, якщо затребуваність такого інформаційного продукту з часом збільшується [59, с. 42, 43].

Звичним є такий поділ головних учасників ринку інформації, котрий функціонує в Інтернеті: перша група – це автори інформаційних продуктів або ж надавачі інформаційної послуги (приміром, інформаційна агенства), друга група – це користувачі інформації, до яких належать юридичні чи фізичні особи, котрим потрібна ця інформація, третя група – це постачальник послуг хостингу, що є посередником між цими двома групами взаємозв'язків на ринку інформації (Закон України «Про авторське право та суміжні права» визначає постачальника послуг хостингу як особу, котра надає власнику веб-сайту послуги та ресурси для розміщення веб-сайтів у мережі Інтернет; власник веб-сайту, котрий розміщує веб-сайт чи його частину в Інтернеті на власних ресурсах та самостійно забезпечує доступ до нього використовуючи мережу Інтернет, водночас є постачальником послуг хостингу). Іншими словами, постачальник послуг хостингу є посередником між автором та користувачем інформаційного продукту, який є власником потужного Host-комп'ютера, що пов'язаний з комп'ютерними мережами, які постійно підключені до мережі Інтернет, тобто це суб'єкт господарювання, який надає послуги щодо розміщення інформації в Інтернеті як інтернет-сторінки та отримує матеріальну вигоду

Наданням послуг хостингу мають змогу займатись й особи, для котрих це не основна діяльність (реєстратори доменів, інтернет-провайдери). Постачальники послуг хостингу беруть на себе всі матеріальні витрати, що

пов'язані з придбанням сервера та комп'ютерних програм, усіх технічних аспектів щодо налаштування, роботи та підтримки сервера в робочому стані, що вимагає окрім матеріальних витрат, знань та навичок, які необхідні для правильного налагодження сервера та забезпечення безперервної його роботи.

Постачальник послуг хостингу повинен мати розвинену пошукову систему, яка дає змогу користувачам практично миттєво одержувати інформацію. Послуги, які надає постачальник послуг хостингу, називаються хостингом. Якщо надаються послуги безкоштовного хостингу, то зазвичай існує безліч обмежень (приміром, обмеження дискового простору, обмеження доменного імені, обмеження трафіку тощо).

Отже, комп'ютерні мережі є найпоширенішим засобом доступу до інформаційної продукції на ринку інформації, а найпрогресивнішим способом отримання інформації є режим онлайн, що дає змогу користувачеві увійти до комп'ютерної мережі та одержати доступ до Host-комп'ютера, або ж хосту в режимі реального часу.

Доступ до мережі Інтернет це електронні комунікаційні послуги, що забезпечують такий доступ та можливість з'єднання з кінцевою точкою мережі Інтернет й не залежить від технології, що була застосована в електронній комунікаційній мережі до його інформаційного ресурсу в режимі реального часу.

Завдячуючи можливостям Сервісу WWW щодо публікацій своїх текстових і графічних матеріалів та зручній системі навігації, Інтернет, що використовувався спершу як засіб електронного обміну листами та файлами, перетворився на потужне сховище різноманітної інформації, до якого мають доступ необмежена кількість людей.

Будучи ринком інформації, Інтернет сьогодні є також світовим ринком наслідків інтелектуальної праці. Це підвищує зусилля у галузі захисту патентів та авторського права інтелектуальної власності. Ця сфера вимагає пошуку розв'язання проблеми. Розвиток Інтернету, приміром, привів до

появи первинного і вторинного ринків доменних імен.

Інтелектуальна власність перебуває в центрі процесу створення нової вартості та товарної діяльності, яка пов'язана з інформаційною економікою. Поширення та розповсюдження інформаційних товарів, значною мірою пов'язане з розвитком Інтернету, що робить інтелектуальну власність визначальною в регулюванні ринків, що своєю чергою породжує проблему регулювання охорони та захисту прав інтелектуальної власності.

Зазначимо, що законодавство чітко не розмежовує поняття «ринок інформації» та «інформаційний ринок». Ми можемо припустити таке розуміння цих термінів:

- вони тотожні;
- вони частково перетинаються;
- інформаційний ринок є дещо ширшим поняттям.

Однак в результаті аналізу Закону України «Про науково-технічну інформацію» можна стверджувати, що законодавець ототожнює ці терміни, оскільки інформаційний ринок визначається як система економічних, правових, суспільно-економічних щодо продажу та купівлі інформаційних продуктів, ресурсів, технологій та послуг, а потім у цьому ж Законі йдеться про «ринок науково-технічної інформації».

Отже, система правових, організаційних відносин, технологічних основ щодо поширення та розповсюдження інформаційних продуктів, купівлі-продажу інформаційної продукції, надання інформаційних послуг та інформаційних технологій репрезентує сучасний міжнародний інформаційний ринок. Комп'ютерні технології управління, бази даних, обробка інформаційних потоків та пошук інформації в мережевих базах даних є найпоширенішим та найдинамічнішим сегментом світового ринку інформації, розвиток якого зумовлений зростанням суспільних потреб щодо інформації та розумінням значної інформації як визначного стратегічного ресурсу. . Виробництво інформаційних продуктів та послуг і є сферою інтелектуальної діяльності, а через це, інформаційні продукти є об'єктом

інтелектуальної власності. Зауважимо, що міжнародні конвенції в галузі інтелектуальної власності, передусім «Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності» (ТРИПС), регулюють проблеми захисту щодо об'єктів прав інтелектуальної власності. Упорядкування та відбір інформації в електронному або іншому форматі без порушень авторських прав, визнаються інтелектуальним твором, котрий захищається. Комп'ютерні програми, відповідно до Бернської конвенції, захищаються так як і літературні твори. Світовий інформаційний ринок еволюціонує в бік ІТ-послуг з сильною системою способів, процесів та методів залучення комп'ютерної техніки й систем комунікацій стосовно процесів роботи з інформацією – пошук, збирання, створення, обробка, поширення, передача та захист, включаючи й охорону та захист інформаційних продуктів як важливих об'єктів інтелектуальної власності.

3.2. Сучасні проблеми інтелектуальної власності в інформаційно-комунікаційній діяльності та шляхи їхнього розв'язання

В сучасному суспільстві важливим засобом комунікації є інформація. Право доступу до неї – це насамперед право на комунікацію, що передбачає рух інформації у певному каналі передачі від джерела створення інформації до споживача. Розвиток інформаційних технологій в модерну епоху спричинив глобалізацію ринку інформації й відповідних комунікацій.

В епоху існування інформаційно-комп'ютерних технологій вагомим інструментом формування громадської думки є преса та електронні засоби масових комунікацій, серед яких особне місце посідає телебачення через оперативність надання інформації та змогою показу «картинки» прямо з місця подій, з поданням відповідних коментарів. Останнім часом набирає суттєвої ваги Інтернет, котрий має численні форми зворотного зв'язку, серед яких – форуми, гостьові книги, конференції, що дають змогу читачу брати участь безпосередню участь не тільки у виробництві інформаційного продукту, а й «розмивають» межу між авторами та читачами й стає

визначним засобом створення громадянського суспільства, для якого інформація та комунікації є головним чинником [58, с. 32].

Право на доступ й користування Інтернетом означає, що соціум повинен мати доступ до різноманітної інформації з метою реалізації своїх природніх прав на свободу, вираження поглядів та переконань й інших основних прав людини.

Мережа Інтернет, котра стала пріоритетною технологією, відіграє ключову роль також і в розповсюдженні об'єктів інтелектуальної власності.

Держави (йдеться про цивілізовані держави) не можуть безпідставно обмежувати доступ окремих осіб до користування Інтернетом (за винятком тих випадків, коли розповсюдження певної інформації законодавчо забороняється) та повинні нести відповідальність за заборону такого доступу. Декларація принципів WSIS (Всесвітній саміт з питань інформаційного суспільства) підтверджує важливість для сучасного інформаційного суспільства поваги до прав людини на інформацію.

Властивості Інтернету це насамперед:

- можливість передачі електронних даних та обміну інформацією поміж комп'ютерами завдяки електронній комунікаційній мережі;
- можливість відкритого зберігання й поширення інформації;
- загальний міжнародний характер Інтернету з огляду на відсутність власника;
- відкритість мережі Інтернету для будь-якої особи;
- неможливість повного відключення, оскільки мережеві маршрутизатори не мають єдиного зовнішнього керування;

Інтернет сьогодні став важливим фактично у всіх сферах приватного та громадського життя.

Як повідомило електронне видання «Українська правда» 01.12.2021, (з посиланням на звіт ООН, у 2022 р. кількість користувачів Інтернету виросла з 4,1 до 4,9 мільярдів осіб порівняно з 2019 роком). Зокрема через пандемію COVID-19, за перший рік пандемії кількість людей, які почали широко

користуватися Інтернетом, збільшилася на 10% – найбільше річне прирощування за останнє десятиліття. Три млрд людей жодного разу не користувалися інтернетом [55].

В електронному виданні «Економічна правда» за 17 березня 2021 р. міститься інформація, що українська аудиторія соціальних мереж за рік (з 2021 по 2022 рр.) виросла на 7 млн (на початку 2021 р. було майже 19 млн користувачів, натомість у 2022 р. цей показник зріс до 26 млн, і зараз у соцмережах зареєстровано більше 60% українців, а у січні минулого року було майже 40%).(з 2020 р. кількість осіб в Instagram виросла на 21%, а в Facebook – приблизно на 7%) і тепер цими соціальними мережами користується 14 і 16 млн осіб відповідно, а найпопулярнішим сьогодні залишається YouTube охоплюючи 96% користувачів в Україні, а загалом кількість інтернет-користувачів в Україні виросла на 2 млн осіб і на початку 2022 р. становила приблизно 30 млн, що на 32% більше, ніж це було у 2020 р. За рік аудиторія українців у соцмережах виросла на 7 мільйонів [9].

Крім того внаслідок застосування процесу Web 2.0., користувачі Інтернету є водночас і споживачами послуг, і їхніми авторами. Загалом, об'єкти авторського права повсякденно розвиваються та потребують якісного захисту. Ця проблема стала винятково актуальною після швидкого розвитку та поширення всесвітньої мережі. Міжнародна система стала невід'ємним складником розвитку суспільства та світу.

Взаємодія між системами права інтелектуальної власності як категорії приватного права та галуззю публічно-правового інтересу, якою є Інтернет, має наступні результати:

Взаємодія між системами права інтелектуальної власності як категорії приватного права та галуззю публічно-правового інтересу, якою є Інтернет, має наступні результати:

- розвиток технологій дає змогу відстежувати появу нових об'єктів майнових прав інтелектуальної власності, що своєю чергою дозволяє, враховуючи інформації щодо цих об'єктів, планувати свою дальшу

діяльність та робити прогнози (щодо діяльності окремо взятих фізичних або юридичних осіб і на рівні державизагалом);

- збільшення рівня небезпеки порушення майнових прав інтелектуальної власності, поява «нетипового» середовища підробки – Інтернету;
- взаємозв'язок прав інтелектуальної власності та інших нематеріальних прав фізичних і юридичних осіб у мережі Інтернет та характерних особливостей їхньої реалізації. Процес реалізації майнових прав власності є суттєво важливішим для ринку інтелектуальної власності, аніж для традиційних товарних ринків. Це важливий засіб регуляції фінансової поведінки власників інтелектуальних ресурсів

Сучасні технології істотно впливають на розвиток ринкових відносин інтелектуальної власності. Ринок став транскордонним та надшвидким, доступ до нього значно спростився, що породило переваги, однак з'явилися і ризики ризики щодо ефективного захисту та охорони майнових прав інтелектуальної власності.

Переваги:

- розміщення в системі Інтернет об'єктів інтелектуальної власності, котрі можуть бути представлені тільки в цифровому вигляді;
  - розміщення різноманітної інформаційної продукції авторами, котрі не мають змоги поширити свій твір,
  - розширення для користувачів можливості вибору продукту,
- розміщення об'єктів інтелектуальної власності в оцифрованому виді сприяє суттєвому зменшенню витрат коштів для надавачів, зменшенню затрат та економію часу користувачам на одержання потрібного інформаційного продукту.

Ризики, що пов'язані з недосконалістю законодавства, оскільки чинні норми не зорієнтовані на захист та охорону баз даних в Інтернеті, тому є безкарна можливість переробляти в базі первісні версії інформаційних продуктів аж до абсолютної фальсифікації, створюючи дешеві контрафактні копії та поширюючи їх для отримання швидкого прибутку від цього товару.

Використання інтелектуальної власності є транскордонним, що значно ускладнює застосування національного законодавства в цій галузі в разі потреби захисту інформаційних продуктів. Наявна проблема відтворення та використання об'єктів інтелектуальної власності та складність доведення фактів порушень, ускладнення технічної фіксації таких фактів порушення авторських прав в інформаційній мережі як неодмінної передумови доказування факту порушення.

Технологічні розробки зробили Інтернет ефективним способом поширення піратського вмісту, через що завдається суттєва економічна шкода автору чи авторам об'єктів інтелектуальної власності та призводить до шкоди законним онлайн-сервісам. Сьогодні виникають нові технології та нові порушення, зокрема за відсутності упереджувальним заходам, завдяки яким такі порушення не вчинятиметься, або ж відсутні місце законодавчо закріплені норми, які направлені на стягнення з порушників грошових коштів чи застосовується інша відповідальність.

Серйозну загрозу така ситуація становить для онлайн-бібліотек, в яких містяться текстові, музичні чи відеофайли та для веб- сторінок друкованих періодичних видань, що мають з відкритий доступ до номера.

Серед видів порушень в Інтернеті, які завдають матеріальним та немайновим правам авторів, є незаконне відтворення чи копіювання об'єктів авторських прав без попередньої згоди автора або правовласника, поширення авторських творів під своїм ім'ям без згадування ім'я автора, що є плагіатом.

Поширеними порушеннями є інтернет-піратство та плагіат, які скоїти в Україні значно простіше через принцип зазвичай некомерційного доступу до інформації, хоч за кордоном інформація в Інтернеті розміщується в основному за відповідну оплату користувачем, причому незалежно для яких цілей він отримує доступ до певної інформації. А український користувач вносить плату лише провайдеру, і має впродовж оплаченого періоду доступ, зокрема і для протиправних дій, до будь-якої інформації, що розміщена в Інтернеті. Зрозуміло, що найпривабливішими щодо вчинення недобросовісними

користувачами є порушення щодо електронних бібліотек з оцифрованими текстовими, музичними файлами, електронними періодичними виданнями з доступом до матеріалів номера й т. ін.

У сучасному світі процеси глобалізації та інтернаціоналізації підвищують ризики стосовно інформаційних продуктів.

Право інтелектуальної власності відіграє важливу роль у глобальних економічних процесах, оскільки воно впливає на прибутковість промислових виробництв та винагороду за творчу діяльність. Однак, якщо захист прав на інтелектуальну власність буде посилено й контрафактна продукція буде ліквідована, через що товари й послуги на ринку будуть обмежуватися тими компаніями, котрі володіють правом інтелектуальної власності, то внаслідок цього ринок стане монополізованим і правовласники одержать прибуток, однак для користувачів ціна стане вищою, ніж раніше через скорочення кількості товару або ж послуг. Водночас, якщо захист посилиться, зусилля щодо створенню нових технологій та товарів й послуг одержуватимуть винагороду, це матиме ефект заохочення стосовно діяльності нових учасників, котрі працюють над винаходами й постачанням товарів та послуг. Внаслідок цього ринок стане конкурентнішим, його розмір збільшиться й торгівля стане активнішою, і за цих умов громадяни країни-авторів інтелектуальної власності одержать позитивну вигоду.

Ринок об'єктів інтелектуальної власності посідає виняткове місце серед сегментів глобального ринку, адже на ньому купуються та продаються не стандартні товари й послуги, а насамперед науково-технічні знання, котрі є результатом інноваційних розробок й досліджень, що втілені у відповідних охоронних документах – ліцензіях, патентах, промислових зразках, наукових доповідях та звітах торговельних секретах тощо. Тобто цей ринок є фундаментом інтернаціоналізації інтелектуальної праці і власне міжнародного усупільнення інтелектуального виробництва.

Зауважимо, що світовий ринок об'єктів інтелектуальної власності має цілу низку суперечностей розвитку. Відповідний рівень захисту та охорони

прав інтелектуальної власності – необхідна умова забезпечення суспільного розвитку та важливий чинник справедливого поділу інтелектуальної ренти. Проте запровадження високих стандартів захисту та охорони інтелектуальної власності, встановлення монополії на її прав може зумовити збіднення глобального банку нагромаджених людством знань й звуження доступу бідних країн до користування світовою «технологічною базою».

Право інтелектуальної власності, іншими словами авторське право є особливим, ураховуючи ті завдання, які воно розв'язує. Об'єктивне розуміння авторського права означає вид права інтелектуальної власності, котрим регулюються як зовнішні так і внутрішні відносини певних категорій, які пов'язані з процесами створення, використання та поширення об'єктів інтелектуального права. Суб'єктивне розуміння авторського права – сукупність прав, які належать певному автору або ж його правонаступнику щодо створення та використання твору

Розвиток всесвітньої павутини зумовив й інші проблеми інтелектуальних прав, до яких віднеситься відсутність належного врегулювання функціонування засобів масової інформації як важливого засобу комунікації. Розвиток мережі Інтернет, інформаційні війни підіймають перед країнами нові потреби й виклики щодо забезпечення правового регулюванні ЗМІ. В Україні, наприклад, й до сьогодні відсутнє офіційне дефініція засобів масової інформації, котрі існують у мережі Інтернет. Це суттєво звужує загальне розуміння засобів масової інформації. Друковані ЗМІ часто мають власні електронні версії, збільшується робота журналістів в соціальних мережах, наукові видання зазвичай мають електронну версію у мережі Інтернет. І якщо правові відносини, що пов'язані з засобами масової інформації регулюються Конституцією України та Законами України, то Інтернет-видання не мають достатнього правового регулювання.

Зазначимо, що виникає питання: чи повинна проблема порушення прав авторів інтелектуальної власності розв'язуватись через застосування законодавством відповідальності лише за фактом порушення?

Аналіз національного законодавства засвідчує, що воно й досі не містить чітких правових норм, котрі б відображали специфіку використання та захисту інформаційних продуктів в Інтернеті.

На нашу думку, пріоритетний сенс має активність самих авторів щодо захисту своєї інтелектуальної власності в процесі передачі об'єкту в мережу Інтернет – насамперед це стосується застереження, яке має бути адресоване користувачам такого об'єкту стосовно своїх прав на інтелектуальну власність, бо у випадку інакшого розміщення через Інтернет інформаційної продукції, котра є об'єктом інтелектуального права, практично розцінюється як згода автора на використання свого твору без обмежень.

Водночас власники авторських прав інтелектуальної власності мають істотний вибір як технічних так і правових спроможностей стосовно способів захисту своїх та і суміжних прав в Інтернеті. Їхній вибір залежить від характеру твору, його об'єктивної форми існування й обмежень поширення та використання, які встановлює автор. Умовно Технічні методи захисту інтелектуальної власності в мережі Інтернет умовно можна розділити на методи ідентифікації об'єктів авторських та суміжних прав, звуження доступу, криптографічне перетворення інформації тощо. Застосування засобів захисту залежить насамперед від характеру інтелектуальної власності, яка охороняється.

Упереджувальні дії авторів щодо розповсюдження об'єктів інтелектуальної власності можуть бути такими:

- обмеження функціональності, тобто розповсюджувати програми, котрі дозволять друк документів та зберігання їх в пам'яті комп'ютера;
- встановлення дати, після якої доступ щодо об'єкту стане неможливим або ж встановлення обмеженої кількості копіювання файлів або встановити певну кількість переглядів; використання кодих слів, які допоможуть простеженню використання твору;
- здійснення попередньої публікації інформаційного продукту, із засвідченням у нотаріуса дати створення його чи публікації;

- запис твору на лазерному диску та передача його в архів чи веб-депозитарій;
- зазначення на інформаційному продукті мітки, яка буде спрацьовувати в процесі несанкціонованого використання продукції, що дасть змогу вілшукати порушника авторських прав;
- використання ідентифікації авторського права за допомогою ISBN, ISAN, CISAC, що дозволить ефективно захищати фільми, аудіовізуальні твори тощо; цифровий ідентифікатор DOI супроводить роботи, що дозволяє простежити об'єкт в торгівлі; застосування інших програмних кодів, що дозволяють порушувати цілісність роботи, за умови її використання незаконно;
- порушення цілісності роботи, за умови використання її незаконно.
- неправильне застосування цифрового підпису, яке надає змогу ідентифікувати справжнього автора твору, усуваючи цим самим будь-яких сумнівів щодо права інтелектуальної власності.
- установлення значка авторського права ©, наявність якого є непрямим захистом авторства продукції, завдяки чому автор має можливість контролювати використання його творів в інформаційних мережах.

Належний контроль щодо використання об'єктів інтелектуальної власності відбувається у тому разі, коли укладено договір на їхнє використання між автором або авторами та користувачем об'єкту інтелектуальної продукції. Автор також може надати ліцензованому центру права на свій твір, а ліцензован центр приймає оплату від користувачів та переказує її власнику авторського права.

Дієвим заходом захисту та охорони авторського права на етапі їхнього порушення можна розглядати застосування комп'ютерних програм, котрі автоматично виконують наперед визначені команди, приміром, шукають в Інтернеті копії підроблених творів або ж виявляють порушників з допомогою спеціальної позначки, що розміщується у творі та спрацьовує в процесі

несанкціонованого використання й забезпечує можливість виявлення порушників авторських прав.

Попри відсутність вимоги стосовно обов'язкової державної реєстрації авторських прав та договорів, щодо прав автора на той чи інший твір, реєстрація його є найвищим доказом авторського права.

Розв'язання проблеми визначення авторських прав за працівниками також можна вирішити через укладання договору між роботодавцем та працівником.

Проблема обігу та захисту інтелектуальної власності хоч і не нова, але спостерігаються певні труднощі щодо застосування до порушників відповідальності, особливо через відсутність доказової бази стосовно скоєного порушення. Тому розвиток нових сучасних технологій інформаційних комунікацій, потребує оновлення законодавчої бази щодо прав інтелектуальної власності.

В Україні з 2017 р. діє спеціальний порядок стосовно припинення порушень авторських та суміжних прав відповідно до Закону України «Про авторське право та суміжні права».

Водночас, на нашу думку, посиленню захисту авторських прав сприяло б вуровядження на державному рівні відповідних заходів з надання авторам повноважень застосування упереджувальних дій стосовно розміщення в мережі Інтернет об'єктів інтелектуальної продукції та на етапі порушення авторських прав.

На наше переконання, для захисту та охорони інтелектуальності власності потрібно звернути увагу на можливість суттєвішої державної підтримки роботи віртуальних бібліотек та читальних залів в Україні. З одного боку, вони надавали б доступ до необхідної інформації, паралельно захищаючи авторські права власників. В Україні тільки починають працювати подібні бібліотеки – «Бібліотека української літератури», «Українська електронна бібліотека», «Книжкове братерство «Флібуста» та інші.

Віртуальна бібліотека характеризується як онлайн-дослідницька сфера, в якій цифровий матеріал надається безплатно, проте з обмеженим завантаженням. Важливо, що хмарні сервіси дають можливість зберігати інформацію, зокрема в бібліотеках, у читальних залах органів державної влади. Ця технологія забезпечує доступ до колекцій газет, журналів, книг, презентацій, сприяє захисту авторських прав та інтелектуальну власність. Водночас користувачі можуть стати надійними партнерами та допомогати покращувати свій сервіс й розширити послуги, які надаються бібліотеками в електронному середовищі.

Віртуальні читальні загалом у такий спосіб захищають авторські права від незаконного їхнього використання й сприяють дотриманню законності.

Процес розвитку інформаційних та комунікаційних технологій потребує нового переосмислення задля вдосконалення методів їхнього захисту. Потрібно змінити національні закони й підготувати та прийняти нові стосовно захисту авторських прав на інтелектуальну власність в Інтернеті. Значна частина європейських країн розв'язують ці питання та спроможні частково контролюють процес й захищають авторські права в Інтернеті.

Місія влади – забезпечення громадян правовими стандартами, котрі відповідали б сучасним реаліям, та підтримка балансу інтересів між власниками авторських прав та їхніми користувачами.

Зауважимо, що серед труднощів процесу охорони та захисту інтелектуальної власності, крім названих, питання фінансового й організаційного забезпечення, оскільки необхідна постійна модернізація та інновації в цій галузі через прогалини в законодавчому регулюванні, адже з'являються нові форми й технології порушення авторської прав. З огляду на це, постає проблема залучення інновацій та інвесторів, котрі готові сприяти розвитку інформаційних технологій та форм і методів охорони й захисту інтелектуальної власності.

Можемо стверджувати, що Україна робить все ефективніші кроки щодо розв'язання сучасних проблем інтелектуальної власності. В Національній

економічній стратегії України на період до 2030 р. міститься принцип захисту авторських прав на інтелектуальну власність. Одним з перших кроків має стати прийняття «Стратегії розвитку інтелектуальної власності». Зрештою, інтелектуальна власність є важливим інструментом щодо створення середовища, котре уможливить інновації, інвестиції, винаходи й розвиток креативних індустрій.

Правовий захист прав інтелектуальної власності сприятиме розвитку й людського капіталу як найбільшу економічну цінність.

Не варто забувати і про загрози на кшталт кібертероризму та кібершпіонажу як глобальної проблеми інформбезпеки. Розвиток технологій приводить до значного зростання інформаційного масиву, котрий може використовуватися не тільки як благо, але і в інформаційній війні, що засвідчує війна неонацистської росії проти Українського народу.

Отже, актуальними проблемами інтелектуальної власності в інформаційній та комунікаційній діяльності є такі: недосконалість української законодавчої бази, відставання від зарубіжних практик правового регулювання інтелектуальної власності, адаптація міждержавних угод у галузі інтелектуальної власності. Якщо характеризувати законодавчу базу інтелектуальної власності, то вона визначається певною неузгодженістю між правовими нормами.

Існують колізії між Цивільним кодексом України та Законом України «Про авторське право і суміжні права», де йдеться про майнові права на службовий твір. У відповідності з Законом майнове право на службові твори належить роботодавцю, якщо інакше не передбачено контрактом або ж цивільно-правовим договором між автором-працівником та роботодавцем. А Цивільний кодекс України визначає, що майнове право щодо об'єкту інтелектуальної власності, що створене на основі трудового договору, є власністю автора, котрий створив цей об'єкт і юридичній або ж фізичній особі, де працює автор, тобто це спільна власність, якщо інше не передбачається договором.

Судова практика свідчить, при вирішенні спорів стосовно прав на об'єкти інтелектуальної власності, зазвичай судові рішення приймається, враховуючи положення Цивільного кодексу України. Можливим варіантом розв'язання цієї проблеми законодавчого регулювання інтелектуальної власності, є кодифікація прав інтелектуальної власності та визнання міжнародних норм розподілу майнових прав. Міжнародні норми, які визнала Україна є пріоритетними щодо законодавчо-нормативних актів України. Тому адаптація міжнародних норм й удосконалення українського законодавства сприятимуть розв'язанню всіх спірних проблем у галузі створення, використання, захисту та охорони авторського права на об'єкти інтелектуальної власності.

Система правових, організаційних відносин й технологічних засад стосовно поширення й використання інформаційних ресурсів, купівлі-продажу інформаційних продуктів і технологій репрезентує сучасний міжнародний інформаційний ринок. Комп'ютерні технології управління, бази даних, пошук інформації в мережевих базах даних, обробка інформаційних потоків є найпоширенішим, найдинамічнішим сегментом міжнародного ринку інформаційної продукції, розвиток котрого зумовлений зростанням суспільного попиту в інформації та розумінням суттєвої ролі інформації як стратегічного ресурсу. Виробництво інформаційних продуктів та послуг є галуззю інтелектуальної діяльності, тому інформаційні продукти є об'єктом інтелектуальної власності. Світові конвенції в галузі інтелектуальної власності регулюють питання захисту та охорони об'єктів власності авторів. Відбір та упорядкування інформації в електронному чи іншому форматі без порушення авторського права, визнаються інтелектуальним твором, котрий захищається законом. Комп'ютерні програми, відповідно до Бернської конвенції, захищаються так само як і літературні твори. Сучасний міжнародний ринок інформаційних продуктів еволюціонує в бік ІТ-послуг, маючи потужну систему способів, процесів та методів залучення комп'ютерної техніки, різноманітних систем

комунікацій для процесу роботи з інформацією – пошук, створення, поширення, збирання, передача, обробка та захист інформаційних технологій як об'єктів права інтелектуальної власності.

ВИСНОВКИ

1. Беззаперечним є те, що інноваційна або інформаційна економіка переважає над економікою індустріальною, виштовхуючи останню на маргінес соціального та економічного розвитку. Завдяки модерним технологіям та поширенню мережі Інтернет, появились нові види соціальної взаємодії й нові напрямки інформаційної діяльності, які сформували потужні системи інформаційної взаємодії – соціальні мережі. Широковідомими видами діяльності в епоху цифрову є комп'ютерне програмування, котре включає технічну підтримку насамперед програмного забезпечення, розробку специфікацій і технічної та користувацької документації, її адаптацію, налаштування, тестування, модифікацію й оновлення; програмне забезпечення прикладних програм, зокрема комп'ютерних ігор, веб-сайтів та баз даних; автоматизована обробка й аналіз даних, включно з аналізом великих баз даних заради пошуку необхідної інформації керування веб-сайтами, котрі функціонують як портали в Інтернеті, безперервно оновлюючи інформаційний контент і надають змогу пошуку в міжнародній мережі; надання консультацій з навчання (послуги щодо навчання цифровій грамотності) з різноманітних питань інформатизації; створення інтегрованих інформаційних систем, котрі є поєднанням апаратних засобів та програмного забезпечення й комунікаційних технологій; надання, використання та передання майнових прав щодо інтелектуальної власності на програмне забезпечення. Невіддільною складовою сучасних інформаційних ресурсів ІТ-технологій є веб-сайти (інформаційні он-лайнні ресурси з певним набором документів в

електронному вигляді, які доступні через допомогу спеціальних програм), бази даних тощо. Зростає освітня діяльність у сфері інформаційних технологій – надання вищої та професійно-технічної освіти, включаючи зокрема такі спеціальності як інформаційні системи й технології, наука про дані.

2. У цифрову епоху значно розширилася сфера інтелектуальної власності – появилися нові об'єкти інтелектуальної власності, серед яких комп'ютерні програми, веб-сайти, бази даних, цифрове мовлення, мережеві відеограми. Потужною ланкою є комп'ютерна індустрія, насамперед програмне забезпечення (системні чи програмні додатки), комп'ютерне програмування, створення інтегрованих комп'ютерних систем, комп'ютерні ігри. Сукупність даних інформації в електронній формі формують бази даних. Впорядкування цієї інформації – виявлення, підбір, структурування, створення пошукової системи є результатом творчої діяльності. Різноманітні об'єкти інтелектуальної власності можуть бути об'єднані у складі веб-сайту, котрий є сукупністю електронних даних, структурованих та взаємопов'язаних за певною адресою у мережі Інтернет веб-сайту або ж облікового запису власника веб-сайту. Виробництво продуктів інтелектуальної діяльності нереальне без відповідної правового захисту. Комп'ютерні програми захищаються авторським правом. Суб'єкти авторського права на певні комп'ютерні програми розпоряджаються всіма правами на інтелектуальну власність. Крім того, існує ще одна правова площина інтелектуальної власності, що стосується розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, – «видання» розповсюдження та переробка/адаптація) вже наявних примірників, приміром, програмного забезпечення, відеоігор тощо. Право на таке «видання» має насамперед первинний суб'єкт авторського права, або ж особа, яка одержала права на використання того чи іншого об'єкту інтелектуальної власності через укладення письмового договору щодо розпорядження майновими правами.

3. Новітні інформаційні технології зумовили формування модерних напрямків інформаційної діяльності. Саме тому економіка інформаційного

суспільства, значний розвиток кіберпростору безпосередньо впливають на зміну сучасного інформаційного законодавства. Основні засади вітчизняної інформаційної політики сформульовані у Законі України «Про інформацію» – створення умов щодо формування інформаційного суспільства, виробництво інформаційних систем та мереж інформації й розвиток електронного урядування, постійне оновлення і забезпечення збереженості державних інформаційних ресурсів, вхід України до світового інформаційного простору та широка міжнародна співпраця в цій сфері.

Нові відносини, що виникли в процесі роботи з електронним документообігом знайшли своє регулювання в законах України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні довірчі послуги». Стан інформатизації та її основні принципи і цілі, наслідки реалізації характеризуються в Законі України «Про Концепцію Національної програми інформатизації». Складниками національної інформаційної інфраструктури закон визнає обчислювальну й комунікаційну техніку, бази даних, інформаційні технології та телекомунікаційні мережі – тобто, те що створено інтелектуальною працею. Концепція Національної програми стосовно інформатизації, державні, галузеві та регіональні програми й проекти інформатизації, програми інформатизації органів місцевого самоврядування в сукупності є Національною програмою інформатизації.

Закон України «Про Національну програму інформатизації» одним з основних засобів інформатизації вважає програмне забезпечення та інформаційні мережі поряд з мережами зв'язку, інформаційними системами, які використовуються задля реалізації інформаційних технологій. В дорожній карті пріоритетів реалізації Стратегії політики сталого розвитку «Україна 2020», зазначені такі: реформа наявної телекомунікаційної інфраструктури, широка участь у транс'європейських мережах, реформування захисту інтелектуальної власності, програма електронного урядування. «Концепція розвитку цифрової економіки й суспільства України» (2018 р.), визначила порядок організації електронної інформації в її взаємодії з державними

електронними інформаційними ресурсами. Цим самим, сформувалися законодавчо-нормативні акти, котрі регулюють інформаційну діяльність в епоху цифровізації.

4. Маркером сучасного розвитку інформаційних технологій є спеціальний правовий режим інтелектуальної власності стосовно ІТ-сфери. Відносини, що виникли в інформаційному віртуальному просторі, потребують законодавчого захисту. Правовий режим інтелектуальної власності має свою специфіку, котра зумовлює необхідність створення нової парадигми права стосовно інтелектуальної власності. Інноваційні досягнення в інформаційній сфері, поширення контенту визначають особливий статус інтелектуальної власності. До об'єктів інтелектуальної власності та авторських прав у галузі інформаційних технологій належать комп'ютерні програми та бази даних. Взаємовідносини в галузі авторського права регулюються передусім Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України та Законами України «Про авторське право і суміжні права» та «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних». Електронні бази даних, як особливі об'єкти правового захисту, охороняються інформаційним та авторським правом. Порядок реєстрації авторських прав регулює Постанова Кабінету Міністрів України від 2001 р. «Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір». На міжнародному рівні захист прав інтелектуальної власності регулюється «Угодою щодо торговельних аспектів прав інтелектуальної власності» 1994 р., «Договором Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право» 1996 р., Директивою Європейського Парламенту і Ради «Про правову охорону бази даних» 1996 р.. Аналіз вітчизняного й міжнародного законодавчого регулювання інтелектуальної власності, сучасних його тенденцій свідчить про необхідність системного реформування цієї сфери.

5. Система правових та організаційних відносин, технологічних засад стосовно розповсюдження інформаційних ресурсів, надання інформаційних

послуг, купівлі та продажу інформаційної продукції на найвищому ієрархічному рівні репрезентує сучасний міжнародний інформаційний ринок. Комп'ютерні технології, бази даних, розробка інформаційних потоків, пошук різноманітної інформації в мережевих базах – найпоширеніша та найдинамічніше частина міжнародного ринку інформації, що зумовлено зростанням потреб в інформації та розумінні її ролі як важливого стратегічного ресурсу. Оскільки виробництво інформаційних продуктів та надання послуг є галуззю інтелектуальної діяльності, через те інформаційні продукти становлять об'єкт інтелектуальної власності. Міжнародне законодавство у цій галузі регулює питання захисту прав щодо об'єктів інтелектуальної власності. Відбір та впорядкування інформації в електронній чи будь-якій іншій формі визнається інтелектуальним твором, котрий захищається законом. Комп'ютерні програми, відповідно до Бернської конвенції, захищаються так, як і літературні твори. Світовий інформаційний ринок розвивається в сторону IT-послуг зі значною системою методів, способів, процесів залучення різноманітної комп'ютерної техніки та систем комунікацій всіх процесів, пов'язаних з роботою з інформацією, передусім створення, передача, пошук, збирання поширення, обробка та захист, зокрема й захист інформаційних продуктів, які становлять об'єкти інтелектуальної власності.

6. Актуальними проблемами інтелектуальної власності необхідно визнати наступні: недосконалість законодавчої бази, певне відставання від міжнародної законодавчо-нормативної практики щодо регулювання інтелектуальної власності, адаптації міжнародних угод в галузі інтелектуальної власності. Характеризуючи законодавчу базу цієї сфери можемо констатувати існування неузгодженості між правовими нормами. Приміром, відома колізія між Законом України «Про авторське право і суміжні права» та Цивільним кодексом України, де йшлося про майнові права на службовий твір. Зазначений закон указував, що право на службовий твір повністю належить роботодавцю, за умови що інше не передбачалося спеціальним договором. Натомість в Цивільному кодексі України вказано, що

майнове право на об'єкт інтелектуальної власності, котрий був створений на підставі трудового договору, належить авторові цього об'єкту та особі, в якій працює автор, тобто об'єкт інтелектуальної власності визнавався спільною власністю, за умови що інше не передбачалося договором. Судова практика розв'язання спорів щодо права на об'єкти інтелектуальної власності свідчить, що судові рішення приймалися, враховуючи положення Цивільного кодексу України. Одним із можливих шляхів вирішення проблеми законодавчого врегулювання інтелектуальної власності, є кодифікація прав щодо інтелектуальної власності та визнання міжнародних норм стосовно розподілу майнових прав. Приміром, ратифікація «Угоди про асоціацію» (2017 р.) стала невід'ємним складником українського законодавства, а норми її співвідносяться з нормами міжнародного договору, який встановлює стандарти, що уточнюють доповнюють права сторін у відповідності до «Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності» та з іншими міжнародними договорами в галузі інтелектуальної власності. Важливо підкреслити, міжнародні законодавчі норми, які містяться в договорах, визнаються пріоритетними щодо законодавчо-нормативних актів України. Саме в положеннях цієї Угоди встановлюється норма, відповідно до якою виключні майнові права щодо комп'ютерних програм, баз даних, що створені найманим працівником на виконання трудових обов'язків або розпоряджень роботодавця, належать роботодавцю. Адаптація міжнародних норм й удосконалення українського законодавства сприятиме розв'язанню всіх спірних питань в галузі створення, використання, захисту та охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бахарєва О. Об'єкти прав інтелектуальної власності: загальні умови захисту. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2020. № 6. С. 98-106.
2. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів: Міжнародний договір від 24.07.1971 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995-051#Text>.
3. Беляков К. І. Інформаційна діяльність: зміст та підходи до класифікації Інформація і право. 2014. № 1(4). С. 63-69.
4. Брижко В. М. Основи систематизації інформаційного законодавства: теоретичні та правові засади : монографія. К. : ТОВ «ПанТот». 2012. 304 с.
5. Виноградова Г. В. Інформаційне право України : навч. посіб. К. : МАУП, 2006. 144 с.
6. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
7. Губін К. Г. Об'єкти інтелектуальної власності. Економіка інтелектуальної власності: Науково-методичні матеріали для підготовки докторантів, аспірантів і магістрів за напрямом «Інтелектуальна власність» / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. Х. : Право, 2015. 120 с.
8. Дорогих С. О. Сутність та визначення понять «інформаційна діяльність» та «інформаційна діяльність органів влади». Інформація і право. 2013. № 3 (9). С. 74-82.
9. Економічна правда, 17.03.2021. URL: http://www.epravda.com.ua/archives/date_17032021/03/17/672023

10. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. К. : НАДУ, 2010. 820 с.
11. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.
12. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник / Н. О. Білоусова, Н. В. Гаврушкевич, М. А. Данильченко та ін.: за ред. проф. П. М. Цибульова та доц. А. С. Ромашко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 374 с.
13. Інтелектуальна власність: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Колектив авторів. А. В. Аксютіна, О. В. Нестерцова-Собакарь, В. В. Тропін, О. М. Тропіна, за заг. ред. Нестерцової-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.
14. Інформація і документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості (Національний стандарт України): ДСТУ 7157:2010. К.: Держспоживстандарт України. 2010. 14 с.
15. Камінська Т. М. Інтелектуальна власність в епоху інтернету. Нова економіка інтелектуальної власності. Економіка інтелектуальної власності: Науково-методичні матеріали для підготовки докторантів, аспірантів і магістрів за напрямом «Інтелектуальна власність» / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. Х. : Право, 2015. 120 с.
16. Коваленко Л. П. Теоретичні проблеми розвитку інформаційного права України : монографія. Х. : Право, 2012. 248 с.
17. Конвенція, що засновує Всесвітню організацію інтелектуальної власності: Міжнародний договір від 14.07.1967 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995-169#Text>.
18. Конституція України: Основний Закон України від 28 червня 1996 року № 254 к. Відомості Верховної Ради України України. 1996 р. 23 лип. № 30.

Ст.141.

- 19.Кормич Б. А. Інформаційне право : підручник. Х. : Бурун і К., 2011. 334 с.
- 20.Куйбіда В. С., Карпенко О. В., Наместнік В. В. Цифрове врядування в Україні: базові дефініції понятійно-категоріального апарату. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія : Державне управління. 2018. № 1. С.5-10.
- 21.Кушнарєнко Н. М. Наукова обробка документів: Підручник. К.: Вікар, 2003. 328 с.
- 22.Левковець О.М. Мотивація учасників процесу міжнародного передання прав власності. форми передання об'єктів інтелектуальної власності. Економічна розвідка і шпигунство. Економіка інтелектуальної власності : Науково-методичні матеріали для підготовки докторантів, аспірантів і магістрів за напрямом «Інтелектуальна власність» / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. Х. : Право, 2015. 120 с.
- 23.Марущак А.І. Інформаційне право України : підручник. К. : Дакор, 2011. 456 с.
- 24.Міхровська М.С. Цифрова термінологія в публічному управлінні: від оцифрування до цифрового урядування. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 6. С.142-143.
- 25.Набатова О.О. Трансформація відносин власності у процесі формування постіндустріального суспільства. Інтелектуальна власність як основа постіндустріального розвитку. Економіка інтелектуальної власності : Науково-методичні матеріали для підготовки докторантів, аспірантів і магістрів за напрямом «Інтелектуальна власність» / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. Х. : Право, 2015. 120 с.
- 26.Побудова інформаційного суспільства – глобальне завдання нового тисячоліття: Декларація принципів від 12.11.2003 р.
<https://old.apitu.org.ua/wsis/dp/laws/show/539/97-вр#text>.

27. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін. : За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. 696 с.
28. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 11.07.2001 р. № 2627-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text/>
29. Про вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення Президента України та органів державної влади : Указ Президента України від 14.04.2000 р. № 887/2000. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/887/2000#Text>.
30. Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 р. № 1106. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1106-2017-п#n13>.
31. Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір: {постанова Кабінету Міністрів України із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 843 від 11.08.2023. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1756-2001-%D0%BF#Text>
32. Про деякі правові аспекти інформаційних послуг, зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку : Директива 2000/31/ЄС Європейського парламенту та Ради від 08.06.2000 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_224#Text.
33. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>.
34. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні : Закон України від 16.11.1992 р. № 2782-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12#Text>.
35. Про електронні комунікації : Закон України від 16.12.2020 № 1089-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text>.

36. Про затвердження Концепції формування системи національних електронних інформаційних ресурсів: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.05.2003 № 259-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/259-2003-p#Text>.
37. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80-94-вр#Text>.
38. Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні : Указ Президента України від 31.07.2000 р. № 928/2000д. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/928/2000#Text>.
39. Про інформаційні агентства : Закон України від 28.02.1995 р. № 74/95- ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/95-вр#Text>.
40. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р № 2657-XII. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#n92>.
41. Про Концепцію Національної програми інформатизації : Закон України від 04.02.1998 р. № 75/98-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/75/98-ВР#Text>
42. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25.06.1993 р. №3322-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text>.
43. Про національну програму інформатизації : Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР. : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр#Text>.
44. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки : Закон України від 09.01.2007 р. № 537-V. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text>.
45. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації : Закон України від 23.09.1997 р. № 539/97-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua>
46. Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від

- 04.01.2002 № 3. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-п#Text>.
47. Про суспільне телебачення і радіомовлення : Закон України від 17.04.2014 № 1227-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1227-18#Text>.
48. Про схвалення стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. № 386-р. URL : [Kmu.gov.ua/npas/246420577](http://kmu.gov.ua/npas/246420577).
49. Про телебачення і радіомовлення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3317-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text>.
50. Соснін О.В. Проблеми державного управління системою національних інформаційних ресурсів з наукового потенціалу України: Монографія. К: Інститут держави і права ім. В.Корецького НАН України, 2003. 572 с.
51. Соснін О.В. Цифровізація як нова реальність України. Електронне видання LexInform. Юридичні новина України. URL: <https://lexsinform.com.ua/dumka-eksperta/tsyfrovizatsiya-yak-nova-realnist-ukrayine>.
52. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020» : Указ Президента України від 12 січня 2000 року № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-п>
53. Тлумачний словник з інформатики / За загальною редакцією академіка НАН України Г. Г. Півняка. Д., Нац. гірнич. ун-т, 2010. 600 с.
54. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності: Міжнародний договір від 15 квітня 1994 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018#Text
55. Українська правда, 01.12.2022. URL : <http://life.pravda.com.ua/society/2022/12/1/246676>.
56. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ru/ed20131011#Text>.
57. Цимбаленко Є. С. Наукове розуміння інформатизації у теорії соціальних комунікацій: монографія. К : Центр Вільної преси, 2012. 189 с.
58. Штанько В. І., Бордюгова Т. Г. Інформаційне суспільство : соціально-

філософські проблеми становлення : навчальний посібник. Харків: ХНУРЕ, 2012. 172 с.

59.Штефан О. Авторське право та сучасні комп'ютерні технології . Право України. 2005. № 2. С. 99-102.

60.Юридична енциклопедія: в 6 т./редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. К.: Вид-во «Укр. енцикл.», 1998. Том 2: Д-Й. 744с.

61.Яременко О. І. Правові проблеми регулювання інформаційної діяльності у сфері державного управління. Інформація і право. 2011. № 3. С. 56 – 63.

ДОДАТКИ

Додаток А

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про електронні комунікації

<i>{Із</i>	<i>змiнами,</i>	<i>внесеними</i>	<i>згiдно</i>	<i>iз</i>	<i>Законами</i>
<u>№</u>		<u>1591-IX</u>	<u>вiд</u>		<u>30.06.2021</u>
<u>№</u>		<u>1971-IX</u>	<u>вiд</u>		<u>16.12.2021</u>
<u>№</u>		<u>2137-IX</u>	<u>вiд</u>		<u>15.03.2022</u>
<u>№</u>		<u>2240-IX</u>	<u>вiд</u>		<u>03.05.2022</u>
<u>№</u>		<u>2370-IX</u>	<u>вiд</u>		<u>08.07.2022</u>
<u>№</u>		<u>2524-IX</u>	<u>вiд</u>		<u>16.08.2022</u>
<u>№</u>		<u>2529-IX</u>	<u>вiд</u>		<u>16.08.2022</u>
<u>№</u>		<u>2530-IX</u>	<u>вiд</u>		<u>16.08.2022</u>
<u>№</u>		<u>2581-IX</u>	<u>вiд</u>		<u>07.09.2022</u>
<u>№</u>		<u>2801-IX</u>	<u>вiд</u>		<u>01.12.2022</u>
<u>№</u>		<u>2807-IX</u>	<u>вiд</u>		<u>01.12.2022</u>
<u>№</u>		<u>2849-IX</u>	<u>вiд</u>		<u>13.12.2022</u>
<u>№</u>		<u>3245-IX</u>	<u>вiд</u>		<u>13.07.2023</u>

[№ 3460-IX вiд 09.11.2023}](#)

{У тексті Закону слова "засоби масової інформації" в усіх відмінках і числах замінено словом "медіа" згідно із Законом [№ 2849-IX вiд 13.12.2022](#)}

Цей Закон визначає правові та організаційні основи державної політики у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра, а також права, обов'язки та відповідальність фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у відповідній діяльності або користуються електронними комунікаційними послугами.

Розділ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Сфера дії Закону

1. Дія цього Закону поширюється на відносини у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра щодо надання та отримання електронних комунікаційних послуг, постачання та доступу до електронних комунікаційних мереж, забезпечення конкуренції на ринках електронних комунікацій, а також щодо користування радіочастотним спектром, ресурсами нумерації та захисту прав користувачів послуг.

2. Дія цього Закону не поширюється на відносини, пов'язані з:

електронними комунікаційними мережами, що не мають взаємоз'єднання з електронними комунікаційними мережами загального користування (крім відносин у сфері радіочастотного спектра);

регулюванням аудіовізуальної політики, аналізом змісту та редагуванням інформації, що передається за допомогою електронних комунікаційних мереж загального користування, надання споживачам аудіовізуальних медіа-сервісів;

{Абзац третьої частини другої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2849-IX вiд 13.12.2022](#)}

взаємоз'єднанням, розподілом ресурсів, маршрутизацією та транзитом трафіка у мережі Інтернет, що регламентуються документами міжнародних організацій, крім організацій, зареєстрованих на території держав, визнаних Верховною Радою України державами-агресорами.

Стаття 2. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

- 1) абонент - кінцевий користувач, який отримує електронні комунікаційні послуги на умовах договору, укладеного з постачальником електронних комунікаційних послуг;
- 2) абонентна плата - фіксований платіж, який може встановлювати постачальник електронних комунікаційних послуг для абонента за доступ на постійній основі до електронних комунікаційних послуг незалежно від факту їх отримання;
- 3) абонентська лінія електронної комунікаційної мережі (далі - абонентська лінія) - складова частина електронної комунікаційної мережі, що з'єднує кінцеве (термінальне) обладнання з електронною комунікаційною мережею;
- 4) автоматизована інформаційна система управління радіочастотним спектром - система надання, збирання, накопичення, захисту, обліку, обробки та використання інформації, що дає змогу здійснювати заходи щодо радіочастотного планування, оцінки електромагнітної сумісності, здійснення присвоєнь радіочастот та радіочастотного моніторингу;
- 5) адреса мережі Інтернет - визначений чинними в мережі Інтернет міжнародними стандартами символічний та/або цифровий ідентифікатор;
- 6) адресний простір мережі Інтернет - сукупність адрес мережі Інтернет;
- 7) безпека мереж і послуг - здатність електронних комунікаційних мереж і послуг протистояти діям, що становлять загрозу доступності, цілісності чи конфіденційності таких мереж і послуг, а також даних, що зберігаються, передаються чи обробляються, та пов'язаних із ними послуг, що надаються або доступ до яких здійснюється через електронні комунікаційні мережі чи послуги;
- 8) вартість пакета послуг - плата, що встановлюється за користування пакетом послуг протягом часу, визначеного тарифним планом, та може бути незалежна від фактичного обсягу споживання електронних комунікаційних послуг, визначеного пакетом послуг;
- 9) взаємоз'єднання мереж - тип доступу, що реалізується між постачальниками електронних комунікаційних мереж та/або послуг (операторами) шляхом фізичного та/або логічного з'єднання електронних комунікаційних мереж з метою забезпечення користувачу послуг одного постачальника електронних комунікаційних мереж та/або послуг (оператора) підтримувати зв'язок з користувачем послуг іншого постачальника електронних комунікаційних мереж та/або послуг (оператора), або для забезпечення доступу до послуг, що надаються іншими суб'єктами господарювання, які мають доступ до відповідної мережі;
- 10) виділення смуг радіочастот - запис у [Плані розподілу і користування радіочастотним спектром України](#) визначеної смуги радіочастот для користування однією або більше радіотехнологіями за певних умов, а також для встановлення категорії користувачів зазначених технологій;
- 11) виклик - процес з'єднання за допомогою електронної комунікаційної мережі, що дає змогу здійснення двосторонніх голосових електронних комунікацій;
- 12) вимірювання параметрів радіообладнання, випромінювального пристрою, радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою спеціального призначення - частина приймальних та/або натурних випробувань на місці експлуатації радіообладнання, випромінювального пристрою, радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою спеціального призначення, під час проведення яких здійснюється експериментальне визначення відповідності їх параметрів розрахунку електромагнітної сумісності або присвоєнню радіочастоти;
- 13) випромінювальний пристрій - технічний пристрій, що випромінює електромагнітну енергію у навколишній простір, використовується для виробничих, наукових, медичних, військових, промислових, побутових потреб (крім потреб радіозв'язку) та який не є радіообладнанням;
- 14) високошвидкісна мережа - електронна комунікаційна мережа, здатна забезпечувати надання послуг широкосмугового доступу із швидкістю не менше за встановлену законодавством;

- 15) віртуальна електронна комунікаційна мережа - електронна комунікаційна мережа оператора, призначена для надання власних електронних комунікаційних послуг, що функціонує на умовах договору користування електронною комунікаційною мережею або її окремими складовими іншого оператора;
- 16) вторинний розподіл ресурсу нумерації - розподіл ресурсу нумерації постачальником електронних комунікаційних мереж та/або послуг користувачам послуг або іншим постачальникам електронних комунікаційних мереж та/або послуг;
- 17) гармонізований радіочастотний спектр - смуги або номінали радіочастот, технічні та експлуатаційні умови користування якими в Україні гармонізовані із вимогами, нормами і правилами Європейського Союзу щодо користування радіочастотним спектром;
- 18) географічний номер - номер з національного плану нумерації, частина цифрової структури якого містить географічну ознаку, що використовується для маршрутизації викликів до фізичного розташування кінцевої точки мережі;
- 19) географічні межі ринку електронних комунікацій - територія або сукупність територій, на яких існує попит і пропозиція на певний вид електронних комунікаційних послуг, умови конкуренції значною мірою є однорідними та які можна вирізнити від суміжних територій, оскільки умови конкуренції на них суттєво відрізняються;
- 20) дані - інформація у формі, придатній для автоматизованої обробки її засобами обчислювальної техніки, технічними та програмними засобами;
- 21) дозвіл на користування ресурсом нумерації - право на користування, надане шляхом первинного розподілу національного ресурсу нумерації на певній території та/або в електронній комунікаційній мережі протягом визначеного строку;
- 22) домен - частина ієрархічного адресного простору мережі Інтернет, що має унікальну назву (доменне ім'я), що її ідентифікує, обслуговується групою серверів доменних імен та централізовано адмініструється;
- 23) доступ - надання відповідно до цього Закону права та можливості доступу до електронних комунікаційних мереж, інфраструктури, засобів та/або послуг іншим постачальникам електронних комунікаційних мереж та/або послуг з метою надання ними електронних комунікаційних мереж та/або послуг, у тому числі для мовлення;
{Пункт 23 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2849-IX від 13.12.2022](#)}
- 24) електромагнітна сумісність - здатність радіообладнання, випромінювальних пристроїв, радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв спеціального призначення функціонувати одночасно, з обумовленою якістю в реальних умовах експлуатації і не створювати радіозавад іншому радіообладнанню, випромінювальним пристроям, радіоелектронним засобам та випромінювальним пристроям спеціального призначення;
- 25) електронна комунікаційна мережа - комплекс технічних засобів електронних комунікацій та споруд, призначених для надання електронних комунікаційних послуг;
- 26) електронна комунікаційна мережа загального користування - електронна комунікаційна мережа, доступ до якої відкритий для всіх кінцевих користувачів послуг;
- 27) електронна комунікаційна послуга - послуга, що полягає в прийманні та/або передачі інформації через електронні комунікаційні мережі, крім послуг з редакційним контролем змісту інформації, що передається за допомогою електронних комунікаційних мереж і послуг;
- 28) електронна комунікація (телекомунікація, електрозв'язок) - передавання та/або приймання інформації незалежно від її типу або виду у вигляді електромагнітних сигналів за допомогою технічних засобів електронних комунікацій;
{Пункт 28 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2530-IX від 16.08.2022](#)}
- 29) ефективне користування радіочастотним спектром - стан користування радіочастотним спектром, що відповідає критеріям, встановленим відповідно до законодавства;

- 30) забезпечення електромагнітної сумісності - сукупність організаційно-технічних заходів, що проводяться з метою забезпечення сумісного користування радіочастотним спектром, зменшення або виключення впливу радіозавад між радіообладнанням, випромінювальними пристроями, радіоелектронними засобами та випромінювальними пристроями спеціального призначення;
- 31) задіяне присвоєння радіочастоти - присвоєння радіочастоти для відповідного радіообладнання, випромінювального пристрою, радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою спеціального призначення, введеного в експлуатацію у визначеному законодавством порядку;
- 32) заплановане присвоєння радіочастоти - присвоєння радіочастоти для відповідного радіообладнання, випромінювального пристрою, радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою спеціального призначення, для якого процедура розрахунку електромагнітної сумісності виконана з позитивним результатом;
- 33) заявлене присвоєння радіочастоти - присвоєння радіочастоти для відповідного радіообладнання, випромінювального пристрою, радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою спеціального призначення, для якого розпочата процедура розрахунку електромагнітної сумісності;
- 34) з'єднання - встановлення зв'язку між кінцевим (термінальним) обладнанням для обміну інформацією;
- 35) зона нумерації - частина території, в межах якої ресурси нумерації фіксованого голосового зв'язку мають однаковий код мережі і єдиний формат номерів, що визначаються національним планом нумерації;
- 36) інструментальна оцінка параметрів випромінювання - визначення з використанням засобів технічного контролю значень параметрів електромагнітних випромінювань, що створюються радіообладнанням, випромінювальними пристроями, радіоелектронними засобами та випромінювальними пристроями спеціального призначення;
- 37) інформація про місцезнаходження абонента, який здійснює виклик, - оброблені у мережі мобільного зв'язку дані, отримані від мережевої інфраструктури або мобільного кінцевого (термінального) обладнання, із зазначенням місцезнаходження мобільного кінцевого (термінального) обладнання (точки його підключення до мережі), а в мережі фіксованого зв'язку - даних про фізичну адресу кінцевого пункту мережі;
- 38) інфраструктура електронних комунікаційних мереж - технічні засоби та/або споруди електронних комунікаційних мереж (елементи інфраструктури електронних комунікаційних мереж);
- 39) кабельна каналізація електронних комунікаційних мереж - обладнання та споруди, призначені для прокладання, монтажу та експлуатаційного обслуговування кабелів електронних комунікаційних мереж, що включають, зокрема, трубопроводи (канали кабельної каналізації), закладні та оглядові пристрої в колодязях, кабельних шафах, шахтах, колекторах, мостах, естакадах, тунелях, будівлях, а також приміщення для вводу кабелів і розміщення лінійного обладнання;
- 40) канал кабельної каналізації електронних комунікаційних мереж - окремо виділені місця обмеженої ємності в інфраструктурі кабельної каналізації електронних комунікаційних мереж, призначені для прокладання кабелів електронних комунікацій;
- 41) кінцеве (термінальне) обладнання - обладнання, призначене для з'єднання з кінцевим пунктом електронної комунікаційної мережі з метою забезпечення доступу до електронних комунікаційних послуг;
- 42) кінцевий користувач послуг - користувач послуг, який не надає електронних комунікаційних послуг;
- 43) кінцевий пункт мережі - фізична точка, в якій кінцевому користувачу надається доступ до загальнодоступної електронної комунікаційної мережі, і яка у випадку мереж, що включають комутацію або маршрутизацію, визначається за певною мережевою адресою;

- 44) конверсія радіочастотного спектра - комплекс заходів, робіт, що передбачає зміну радіослужб та/або радіотехнологій чи категорій користувачів радіочастотного спектра для подальшого користування певною смугою або смугами радіочастот;
- 45) користування радіочастотним спектром - діяльність, пов'язана із експлуатацією радіообладнання, випромінювальних пристроїв, радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв спеціального призначення, що випромінюють та/або приймають електромагнітну енергію в межах радіочастотного спектра;
- 46) користувач електронних комунікаційних послуг (далі - користувач послуг) - юридична або фізична особа, або фізична особа - підприємець, яка користується або замовляє електронну комунікаційну послугу;
- 47) користувач радіочастотного спектра - юридична або фізична особа, або фізична особа - підприємець, яка користується радіочастотним спектром;
- 48) користувач ресурсу нумерації - юридична або фізична особа, або фізична особа - підприємець, яка користується ресурсом нумерації;
- 49) лінія електронних комунікаційних мереж (лінія зв'язку) - елемент інфраструктури електронної комунікаційної мережі, що створює середовище розповсюдження електромагнітних сигналів по радіо, проводових, оптичних чи інших електромагнітних системах між технічними засобами електронних комунікацій, призначеними для передавання та/або приймання електромагнітних сигналів, та/або кінцевим обладнанням;
- 50) ліцензія на користування радіочастотним спектром - право суб'єкта господарювання на користування певними смугами (смугою) радіочастот на індивідуальних засадах у ліцензованому діапазоні радіочастот протягом визначеного строку у визначених регіонах (на територіях) та на визначених умовах;
- 51) ліцензований діапазон радіочастот - визначені планом розподілу та користування радіочастотним спектром в Україні смуги радіочастот у відповідному діапазоні, користування якими потребує наявності ліцензії на користування радіочастотним спектром;
- 52) локальна радіомережа - мережа безпроводового доступу у неліцензованому діапазоні радіочастот, побудована з використанням радіообладнання з адаптивним вибором вільного каналу та методів послаблення впливу радіозавад в умовах спільного користування смугами радіочастот із застосуванням технологій, здатних забезпечити ефективне користування радіочастотним спектром;
- 53) малопотужна базова станція - радіообладнання малої потужності, що використовується у ліцензованому діапазоні радіочастот та для невеликої території на підставі присвоєння радіочастот без необхідності розрахунку електромагнітної сумісності або на підставі загальної авторизації;
- 54) мережа Інтернет (Інтернет) - глобальна електронна комунікаційна мережа, що призначена для передачі даних та складається з фізично та логічно взаємоз'єднаних окремих електронних комунікаційних мереж, взаємодія яких базується на використанні єдиного адресного простору та на використанні інтернет-протоколів, визначених міжнародними стандартами;
- 55) мережа надвисокої пропускнуої здатності - електронна комунікаційна мережа, що відповідає одній з таких вимог:
повністю складається з оптоволоконних елементів, щонайменше до кінцевого пункту мережі постачальника такої електронної комунікаційної мережі;
інша мережа, здатна забезпечувати за звичайних умов у час найбільшого навантаження функціонування, аналогічне мережам, зазначеним в [абзаці другому](#) цього пункту. Функціонування мережі вважається аналогічним за показниками, визначеними законодавством, та незалежно від того, чи змінюються параметри електронних комунікаційних послуг у результаті зміни характеристик середовища, за допомогою якого електронна комунікаційна мережа з'єднується з кінцевим пунктом мережі;

- 56) мережа широкосмугового доступу - електронна комунікаційна мережа, призначена для надання послуг широкосмугового доступу;
- 57) міжнародна координація, заявлення і реєстрація користування радіочастотами - процедури, що проводяться відповідно до Регламенту радіозв'язку Міжнародного союзу електрозв'язку з метою міжнародно-правового захисту присвоєнь радіочастот України;
- 58) місцева (абонентська) лінія зв'язку - фізична лінія електронної комунікаційної мережі, що забезпечує передачу електромагнітних сигналів для з'єднання кінцевого пункту мережі з комутаційною системою або аналогічним обладнанням у мережі фіксованих електронних комунікацій загального користування;
- 59) мобільний зв'язок - електронні комунікації із застосуванням радіотехнологій, під час яких кінцеве обладнання хоча б одного із споживачів може вільно переміщатися в межах усіх пунктів закінчення електронної комунікаційної мережі;
- 60) модель ефективного оператора - система розрахунку необхідних ресурсів (витрат) для забезпечення гіпотетичним постачальником електронних комунікаційних послуг надання визначеного обсягу певних послуг кінцевим користувачам без порушень існуючих показників та параметрів якості;
- 61) моніторинг якості електронних комунікаційних послуг - збирання, вимірювання, випробування, оброблення, збереження, аналіз значень параметрів якості та показників якості електронних комунікаційних послуг за певний період;
{Пункт 61 статті 2 в редакції Закону № 1971-IX від 16.12.2021}
- 62) надання у користування радіочастотного спектра чи ресурсу нумерації - добровільна, платна, зворотна непостійна відмова від індивідуальних прав користування певним радіочастотним спектром чи ресурсом нумерації (їх частиною) на користь інших користувачів у порядку, встановленому цим Законом;
- 63) натурні випробування - експериментальне підтвердження електромагнітної сумісності заявленого радіообладнання з іншим радіообладнанням та/або радіоелектронними засобами та випромінювальними пристроями спеціального призначення;
- 64) національний план нумерації України - нормативно-правовий акт, що визначає формат та структуру ресурсу нумерації в електронних комунікаційних мережах;
- 65) національний роумінг - електронна комунікаційна послуга, що забезпечує отримання абонентом одного постачальника електронних комунікаційних послуг таких послуг у мережі іншого постачальника електронних комунікаційних послуг у межах України (без укладання абонентом з ним договору) із збереженням первинної реєстрації абонента у своїй електронній комунікаційній мережі;
- 66) негеографічний номер - номер, цифрова структура якого відповідно до національного плану нумерації не містить географічної ознаки, що не обмежує його використання певною територією країни;
- 67) незаконно діюче радіообладнання - радіообладнання, випромінювальний пристрій будь-якого призначення, експлуатація якого заборонена або не дозволена в Україні або щодо якого встановлений факт експлуатації без визначеного законодавством присвоєння радіочастоти;
- 68) неліцензований діапазон радіочастот - радіочастоти, визначені планом розподілу та користування радіочастотним спектром в Україні у відповідному діапазоні, для забезпечення суспільних потреб радіозв'язку на коротких відстанях, у тому числі надання електронних комунікаційних послуг без необхідності отримання ліцензій на користування радіочастотним спектром;
- 69) номер - послідовність десяткових цифр, що відповідає вимогам до структури, довжини та унікальності згідно з національним планом нумерації України та містить інформацію, необхідну для маршрутизації виклику до кінцевого (термінального) обладнання або для доступу до електронних комунікаційних мереж і послуг;

70) оператор електронних комунікацій (оператор) - суб'єкт господарювання, який володіє, здійснює експлуатацію та управління електронними комунікаційними мережами та/або пов'язаними засобами.

У разі постачання електронних комунікаційних мереж оператор вважається також постачальником електронних комунікаційних мереж.

У разі постачання електронних комунікаційних послуг оператор вважається також постачальником електронних комунікаційних послуг;

71) оптовий ринок певних електронних комунікаційних послуг (оптовий ринок) - сфера обігу електронних комунікацій, де постачальниками електронних комунікаційних мереж та/або послуг надаються електронні комунікаційні мережі та/або послуги іншим постачальникам електронних комунікаційних мереж та/або послуг з метою надання такими постачальниками електронних комунікаційних послуг користувачам послуг;

72) первинний розподіл ресурсу нумерації - надання права на користування часткою ресурсу нумерації (із зазначенням індексів, ємності номерів, певних кодів мереж, послуг тощо) в електронній комунікаційній мережі з метою надання електронних комунікаційних послуг;

73) передача прав на користування радіочастотним спектром чи ресурсом нумерації - добровільна, платна, незворотна постійна відмова від індивідуальних прав на користування певним радіочастотним спектром чи ресурсом нумерації (їх частиною) на користь інших користувачів у порядку, визначеному законодавством;

74) перенесення номера - пов'язана послуга, що надається абоненту за його заявою та полягає у збереженні за абонентом наданого йому постачальником електронних комунікаційних послуг номера з метою використання його для отримання електронних комунікаційних послуг у мережі іншого постачальника електронних комунікаційних послуг;

75) план розподілу і користування радіочастотним спектром в Україні - нормативно-правовий акт, що регламентує розподіл смуг радіочастот радіослужбами в Україні, розподіл на смуги спеціального та загального користування, визначає напрями та умови користування радіочастотним спектром з визначенням радіотехнологій для певних смуг радіочастот;

76) пов'язана послуга - послуга, пов'язана з електронною комунікаційною мережею чи послугою, призначена для забезпечення або підтримки самостійного чи автоматизованого надання послуг через цю мережу чи послугу, яка включає перенесення номерів або системи, що пропонують еквівалентну функціональність, системи умовного доступу, електронні телегіди та інші послуги, зокрема послугу з ідентифікації місцезнаходження абонента, який здійснює виклик, та послугу визначення присутності;

77) пов'язані засоби - пов'язані послуги, об'єкти фізичної інфраструктури електронних комунікацій, інше обладнання або засоби, пов'язані з електронною комунікаційною мережею чи послугою, призначені для забезпечення або підтримки надання послуг через відповідну мережу чи послугу, в тому числі будівлі, входи до будівель, внутрішню будинкову електромережу, антени, вежі та інші допоміжні конструкції, канали, трубопроводи, щогли, люки, шафи тощо;

78) попереднє регулювання - регуляторні зобов'язання, що спрямовані на забезпечення розвитку економічної конкуренції на ринках постачання електронних комунікаційних мереж та/або послуг, необхідність накладення яких визначається регуляторним органом за результатами проведеного аналізу таких ринків, та покладаються на визначених регуляторним органом постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг з істотною ринковою перевагою на обмежений строк;

79) послуга голосової електронної комунікації - обмін інформацією голосом у реальному часі з використанням електронних комунікаційних мереж та номерів національного або міжнародного плану нумерації;

- 80) послуга доступу до мережі Інтернет - електронна комунікаційна послуга, що забезпечує доступ до мережі Інтернет і можливість логічного з'єднання з кінцевими точками мережі Інтернет незалежно від технології, що застосовується в електронній комунікаційній мережі, і кінцевого (термінального) обладнання, що використовується;
- 81) послуга міжособистісної електронної комунікації - електронна комунікаційна послуга, що дає змогу здійснювати прямий міжособистісний та інтерактивний обмін інформацією через електронні комунікаційні мережі між обмеженою кількістю осіб, за якого особи, які ініціюють або беруть участь у комунікації, визначають одержувача (одержувачів) інформації (крім послуг, що дають змогу міжособистісного та інтерактивного спілкування лише як незначну допоміжну функцію, невід'ємно пов'язану з іншою послугою);
- 82) послуга міжособистісної електронної комунікації без використання нумерації - послуга міжособистісної електронної комунікації, під час надання якої не використовується номер (номери) з національного чи міжнародних планів нумерації або не здійснюється зв'язок з номером (номерами) з національного чи міжнародних планів нумерації;
- 83) послуга міжособистісної електронної комунікації з використанням нумерації - послуга міжособистісної електронної комунікації, під час надання якої використовується номер (номери) з національного чи міжнародних планів нумерації або здійснюється зв'язок з номером (номерами) з національного чи міжнародних планів нумерації;
- 84) послуга широкосмугового доступу до мережі Інтернет - послуга з доступу до мережі Інтернет із швидкістю передачі даних, не меншою, ніж визначена законодавством, та без застосування систем з комутацією каналів;
- 85) постачальник електронних комунікаційних мереж - суб'єкт господарювання, який надає послуги доступу до електронної комунікаційної мережі, що знаходиться в його володінні, та до пов'язаних з нею засобів, або з використанням віртуальних мереж;
- 86) постачальник електронних комунікаційних мереж та/або послуг із значним ринковим впливом - постачальник, який самостійно або разом з іншими суб'єктами господарювання займає на ринку електронних комунікацій становище, еквівалентне домінуючому, а саме має економічний потенціал, який дає змогу діяти на ринку переважно незалежно від конкурентів і кінцевих користувачів. Визначення становища як еквівалентного домінуючому здійснюється регуляторним органом з урахуванням законодавства про захист економічної конкуренції;
- 87) постачальник електронних комунікаційних послуг - суб'єкт господарювання, який фактично надає та/або має право надавати електронні комунікаційні послуги на власних мережах та/або на мережах інших постачальників електронних комунікаційних послуг;
- 88) приймальні випробування встановленого радіобладнання на місці експлуатації (далі - первинний технічний контроль) - комплекс робіт з перевірки на місці експлуатації технічних характеристик та параметрів встановленого радіобладнання з метою визначення їх відповідності розрахункам електромагнітної сумісності та нормам випромінювання;
- 89) присвоєння радіочастоти - внесення параметрів та визначених умов експлуатації радіобладнання, радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв спеціального призначення із статусом задіяного присвоєння радіочастоти (смуги, номіналу або радіочастотного каналу) до реєстру присвоєнь радіочастот загальних користувачів або до реєстру присвоєнь радіочастот спеціальних користувачів;
- 90) пропуск трафіка - процес оригінації та/або термінації, та/або транзиту трафіка у взаємоз'єднаних мережах;
- 91) радіоаматор - фізична особа, яка здійснює користування радіочастотним спектром для особистих потреб, не пов'язаних з підприємницькою діяльністю, без мети отримання прибутку та відповідно до [Регламенту аматорського радіозв'язку України](#) і цього Закону;
- 92) радіоелектронний засіб та випромінювальний пристрій спеціального призначення - радіобладнання, радіоелектронний засіб та/або випромінювальний пристрій, що використовуються спеціальними користувачами виключно для виконання їх функцій та завдань;

- 93) радіозавади - завади, спричинені електромагнітним випромінюванням, що загрожують функціонуванню служб радіонавігації або інших служб безпеки чи значно погіршують якість, перешкоджають або неодноразово переривають роботу служб радіозв'язку, що діють відповідно до законодавства чи міжнародних договорів;
- 94) радіозв'язок - електронні комунікації, що здійснюються з використанням радіочастотного спектра;
- 95) радіообладнання (радіоелектронний засіб) - електричний або електронний виріб, що призначений для випромінювання та/або приймання радіохвиль з метою радіозв'язку та/або радіовизначення або укомплектований додатковим пристроєм, призначеним для випромінювання та/або приймання радіохвиль з метою радіозв'язку та/або радіовизначення;
- 96) радіослужба - визначена Регламентом радіозв'язку Міжнародного союзу електрозв'язку служба передавання, випромінювання та/або приймання радіохвиль для певних визначених цілей електронних комунікацій;
- 97) радіотехнологія - сукупність способів формування, передавання, приймання та обробки радіосигналів, що складають єдиний технологічний процес передавання та приймання радіосигналів і застосування яких передбачає користування радіочастотним спектром;
- 98) радіохвилі - електромагнітні хвилі, частоти яких нижчі за 3000 ГГц, що поширюються у просторі без штучного хвилеводу;
- 99) радіочастота - одиниця радіочастотного спектра, визначена певним номіналом;
- 100) радіочастотний моніторинг - комплекс організаційно-технічних заходів, що забезпечують систематичний контроль, у тому числі збирання, оброблення, збереження та аналіз даних параметрів випромінювання радіообладнання, випромінювальних пристроїв, радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв спеціального призначення;
- 101) радіочастотний орган спеціального користувача радіочастотного спектра - визначений структурний підрозділ органу виконавчої влади, іншого органу державної влади, віднесеного відповідно до цього Закону до спеціальних користувачів радіочастотного спектра;
- 102) радіочастотний спектр (радіочастотний ресурс) - радіохвилі, частоти яких нижчі за 3000 ГГц, що придатні для передавання та/або приймання електромагнітної енергії радіообладнанням, випромінювальними пристроями, радіоелектронними засобами та випромінювальними пристроями спеціального призначення та якими можна користуватися на території України та за її межами відповідно до цього Закону, міжнародних договорів України, а також на виділених для України частотно-орбітальних позиціях;
- 103) регуляторна звітність - визначені рішенням регуляторного органу періодичні відомості та/або дані, у тому числі такі, що містять фінансово-економічні показники діяльності постачальників електронних комунікаційних послуг, необхідні регуляторному органу для виконання своїх повноважень і завдань;
- 104) регуляторний орган - центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (далі - регуляторний орган);
- {Пункт 104 статті 2 в редакції Закону [№ 1971-IX від 16.12.2021](#)}*
- 105) регуляторні зобов'язання - зобов'язання, що встановлюються регуляторним органом для постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг із значним ринковим впливом на ринку електронних комунікаційних послуг за результатами проведеного аналізу;
- 106) реєстр ліцензій на користування радіочастотним спектром - інформаційний ресурс щодо виданих ліцензій на користування радіочастотним спектром;
- 107) реєстр присвоєнь радіочастот загальних користувачів - відомості з автоматизованої інформаційної системи управління радіочастотним спектром щодо присвоєнь радіочастот для радіообладнання загальних користувачів радіочастотного спектра;

- 108) реєстр присвоєнь радіочастот спеціальних користувачів - відомості з автоматизованої інформаційної системи управління радіочастотним спектром щодо присвоєнь радіочастот для радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв спеціального призначення;
- 109) реєстр радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв спеціального призначення - інформаційний ресурс щодо видів, типів і характеристик радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, дозволених або тимчасово дозволених для застосування на території України спеціальними користувачами радіочастотного спектра;
- 110) реєстр радіообладнання та випромінювальних пристроїв - інформаційний ресурс щодо видів, типів і характеристик радіообладнання та випромінювальних пристроїв, дозволених, тимчасово дозволених або заборонених для застосування на території України загальними користувачами радіочастотного спектра;
- 111) ресурс нумерації (номерний ресурс) - коди, номери, ідентифікатори, що використовуються для позначення (ідентифікації) електронних комунікаційних мереж, кінцевих пунктів мережі, послуг, абонентів під час маршрутизації та здійснення виклику в електронних комунікаційних мережах загального користування;
- 112) ринок певних електронних комунікаційних послуг - сфера обігу взаємозамінних електронних комунікаційних послуг, на які в межах певної території є попит і пропозиція;
- 113) роздрібний ринок певних електронних комунікаційних послуг (роздрібний ринок) - надання кінцевим користувачам взаємозамінних електронних комунікаційних послуг, на які в межах певної території існує попит і пропозиція;
- 114) розподіл смуг радіочастот - запис у плані розподілу і користування радіочастотним спектром в Україні визначеної смуги радіочастот для користування однією або більше наземними або космічними радіослужбами за певних умов, а також для встановлення категорії користувачів радіочастотного спектра;
- 115) розрахунок електромагнітної сумісності - технічний розрахунок можливості застосування певного радіообладнання або радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв спеціального призначення із заявленими технічними характеристиками і параметрами випромінювання у визначеному місці без створення взаємних радіозавад між радіообладнанням, радіоелектронними засобами та випромінювальними пристроями спеціального призначення, що вже має заявлені, заплановані та задіяні присвоєння радіочастот;
- 116) система умовного доступу - будь-який технічний засіб, система автентифікації та/або механізм, що застосовуються для забезпечення доступу до аудіовізуальних медіа-сервісів залежно від підписки або іншої форми попередньої індивідуальної авторизації;
- {Пункт 116 частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2849-IX від 13.12.2022](#)}*
- 117) смуга радіочастот - частина радіочастотного спектра, визначена певним інтервалом радіочастот;
- 118) спам - електронні, текстові та/або мультимедійні повідомлення, що без попередньої згоди (замовлення) користувачів неодноразово (більше п'яти повідомлень одному абоненту) надсилаються на їхні адреси електронної пошти або кінцеве (термінальне) обладнання, крім повідомлень постачальника електронних комунікаційних послуг щодо надання ним електронних комунікаційних послуг або повідомлень від органів державної влади чи органів місцевого самоврядування з питань, що належать до їх повноважень;
- 119) спільне використання інфраструктури електронних комунікаційних мереж - спільне використання інфраструктури електронних комунікаційних мереж або їх окремих елементів кількома постачальниками електронних комунікаційних мереж на договірних засадах;
- 120) спільне користування радіочастотним спектром - користування смугами радіочастот, право на користування якими відповідно до ліцензії на користування радіочастотним спектром має загальний користувач радіочастотного спектра, спільно з іншими

користувачами радіочастотного спектра, на підставі укладених з ними договорів, про укладання яких повідомлено регуляторний орган;

121) споживач послуг - будь-яка фізична особа, яка використовує або замовляє електронну комунікаційну послугу для власних потреб та не надає електронних комунікаційних послуг;

122) споруди електронних комунікацій - будівлі, контейнери, вежі, щогли, опори, антенно-фідерні пристрої, лінії зовнішнього електропостачання, кабельна каналізація електронних комунікаційних мереж, інші станційні та лінійно-кабельні споруди, будинкові розподільні мережі, що використовуються для організації електронних комунікаційних мереж;

123) сталість електронної комунікаційної мережі - властивості електронної комунікаційної мережі зберігати повністю або частково свої функції за умови впливу на неї дестабілізуючих чинників;

124) тарифний план - запропонована кінцевому користувачу постачальником електронних комунікаційних послуг пропозиція, щодо вартості, умов та обсягу надання певних електронних комунікаційних послуг;

125) територія, призначена для забезпечення доступу до універсальних послуг, - населені пункти або їх частини, визначені на підставі географічних оглядів розгортання електронних комунікаційних мереж, щодо яких мають вживатися передбачені цим Законом заходи із забезпечення доступу до універсальних послуг;

126) термінація трафіка - процес встановлення, підтримки електронною комунікаційною мережею постачальника електронних комунікаційних мереж та/або послуг фізичних та/або логічних з'єднань між електронною комунікаційною мережею, з якої надходять виклики або ініціюються з'єднання, та кінцевим обладнанням, до якого спрямовуються виклики або ініціюються з'єднання;

127) тестове включення запланованого радіобладнання - включення запланованого радіобладнання для його перевірки і налагоджування перед та під час проведення первинного технічного контролю, а також для проведення натурних або тестових випробувань;

128) тестові випробування запланованого радіобладнання - експериментальне визначення рівня забезпечення необхідної якості радіозв'язку в електронній комунікаційній мережі та умов виконання електромагнітної сумісності з іншим радіобладнанням у місці розташування та/або зоні використання;

129) технічне регулювання у сфері електронних комунікацій - правове регулювання відносин у сфері визначення та виконання обов'язкових вимог до характеристик електронних комунікаційних мереж або окремих їх складових, технічних засобів електронних комунікацій або пов'язаних з ними процесів і методів проектування, будівництва, реконструкції, технічного переоснащення та експлуатації, а також електронних комунікаційних послуг;

130) технічні засоби електронних комунікацій - обладнання, у тому числі із встановленим програмним забезпеченням, станційні та лінійні споруди, призначені для організації електронних комунікаційних мереж;

131) технологічна нейтральність у сфері радіочастотного спектра - принцип користування зазначеними в ліцензії смугами радіочастот без обмеження застосування дозволених в Україні радіотехнологій, визначених планом розподілу і користування радіочастотним спектром в Україні та віднесених до одного виду радіозв'язку, за умови дотримання електромагнітної сумісності;

132) технологічний користувач радіочастот - особа, яка користується радіочастотним спектром для здійснення господарської діяльності, не пов'язаної з наданням електронних комунікаційних послуг;

133) технологічний користувач ресурсу нумерації - суб'єкт господарювання, який користується ресурсами нумерації для здійснення господарської діяльності, не пов'язаної з наданням електронних комунікаційних послуг;

134) точка (місце) доступу до будинкової розподільної мережі - місце фізичного розміщення електронних комунікаційних мереж всередині або ззовні будівлі, доступне постачальникам електронних комунікаційних послуг, що дає змогу здійснити підключення до внутрішньобудинкової фізичної інфраструктури з метою надання відповідних електронних комунікаційних послуг;

135) транзит трафіка - процес встановлення та підтримки електронною комунікаційною мережею фізичних та/або логічних з'єднань з метою проходження трафіка між двома іншими електронними комунікаційними мережами;

136) трафік - сукупність інформаційних сигналів, що передаються електронною комунікаційною мережею за визначений інтервал часу, у тому числі інформаційні дані споживача та/або службова інформація;

137) універсальна електронна комунікаційна послуга (універсальна послуга) - визначена цим Законом електронна комунікаційна послуга встановленої якості, доступна всім кінцевим користувачам на всій території України за доступною ціною;

138) фізична (пасивна) інфраструктура електронних комунікацій - будь-який елемент електронної комунікаційної мережі (крім активних елементів мережі), придатний для розміщення інших елементів електронної комунікаційної мережі, у тому числі антени, труби, кабельна каналізація, колектори, люки, антенно-щоглові споруди, опори, вежі, щогли, будівлі, відповідні інженерні системи будівель, розподільні шафи, інші інженерні споруди та засоби;

139) фіксований зв'язок - електронна комунікація, що здійснюється із застосуванням кінцевого обладнання у фіксованому місці на обмеженій, зокрема зоною нумерації, території;

140) фіксоване місце отримання послуги - адреса, визначена кінцевим споживачем для отримання ним універсальних електронних комунікаційних послуг;

141) Центральний радіочастотний орган системи спеціальних користувачів радіочастотного спектра - визначений Генеральним штабом Збройних Сил України структурний підрозділ, на який покладається реалізація повноважень Генерального штабу Збройних Сил України щодо управління у сфері користування радіочастотним спектром спеціальними користувачами;

142) ширина смуги радіочастот - числова різниця між номіналами граничних радіочастот смуги радіочастот.

Інші терміни у цьому Законі вживаються у значеннях, визначених законом.

Додаток Б

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про інформацію

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 48, ст.650)

{Вводиться в дію Постановою ВР № 2658-XII від 02.10.92, ВВР, 1992, № 48, ст.651}

{Офіційне тлумачення до Закону див. в Рішенні Конституційного Суду № 5-зп від 30.10.97}

№	змінами, внесеними	згідно	із	Законами
№ 1642-III	від 06.04.2000,	ВВР, 2000,	№ 27,	ст.213
№ 3047-III	від 07.02.2002,	ВВР, 2002,	№ 29,	ст.194
№ 676-IV	від 03.04.2003,	ВВР, 2003,	№ 28,	ст.214
№ 1268-IV	від 18.11.2003,	ВВР, 2004,	№ 11,	ст.141
№ 1703-IV	від 11.05.2004,	ВВР, 2004,	№ 32,	ст.394
№ 2707-IV	від 23.06.2005,	ВВР, 2005,	№ 33,	ст.429
№ 2388-VI	від 01.07.2010,	ВВР, 2010,	№ 37,	ст.496
№ 2592-VI	від 07.10.2010,	ВВР, 2011,	№ 10,	ст.63
№ 2724-VI	від 30.11.2010,	ВВР, 2011,	№ 12,	ст.86

№ 2756-VI від 02.12.2010, ВВР, 2011, № 23, ст.160}

{В редакції Закону № 2938-VI від 13.01.2011, ВВР, 2011, № 32, ст.313}

{Зміни до Закону див. в Законі № 5029-VI від 03.07.2012, ВВР, 2013, № 23, ст.218}

{Щодо втрати чинності Закону № 2592-VI від 07.10.2010 додатково див. Закон № 763-VII від 23.02.2014, ВВР, 2014, № 12, ст.189}

№	змінами, внесеними	згідно	із	Законами
№ 317-VIII	від 09.04.2015,	ВВР, 2015,	№ 26,	ст.219
№ 1405-VIII	від 02.06.2016,	ВВР, 2016,	№ 28,	ст.533
№ 1774-VIII	від 06.12.2016,	ВВР, 2017,	№ 2,	ст.25
№ 2704-VIII	від 25.04.2019,	ВВР, 2019,	№ 21,	ст.81
№ 324-IX	від 03.12.2019,	ВВР, 2020,	№ 11,	ст.63
№ 720-IX	від 17.06.2020,	ВВР, 2020,	№ 47,	ст.408
№ 692-IX	від 16.06.2020,	ВВР, 2020,	№ 43,	ст.371
№ 1089-IX		від		16.12.2020
№ 1882-IX		від		16.11.2021
№ 2524-IX		від		16.08.2022
№ 2718-IX		від		03.11.2022
№ 2849-IX		від		13.12.2022

№ 3005-IX від 21.03.2023}

{У тексті Закону слово "конфіденціальна" в усіх відмінках замінено словом "конфіденційна" у відповідному відмінку згідно із Законом № 1703-IV від 11.05.2004}

{У тексті Закону слова "і регіонального" виключено згідно із Законом № 2388-VI від 01.07.2010}

{У тексті Закону слова "засоби масової інформації" в усіх відмінках і числах замінено словом "медіа" згідно із Законом № 2849-IX від 13.12.2022}

Цей Закон регулює відносини щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації.

Розділ

I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

документ - матеріальний носій, що містить інформацію, основними функціями якого є її збереження та передавання у часі та просторі;

захист інформації - сукупність правових, адміністративних, організаційних, технічних та інших заходів, що забезпечують збереження, цілісність інформації та належний порядок доступу до неї;

інформація - будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді;

суб'єкт владних повноважень - орган державної влади, орган місцевого самоврядування, інший суб'єкт, що здійснює владні управлінські функції відповідно до законодавства, у тому числі на виконання делегованих повноважень.

Стаття 2. Основні принципи інформаційних відносин

1. Основними принципами інформаційних відносин є:

гарантованість права на інформацію;

відкритість, доступність інформації, свобода обміну інформацією;

достовірність і повнота інформації;

свобода вираження поглядів і переконань;

правомірність одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації;

захищеність особи від втручання в її особисте та сімейне життя.

Стаття 3. Державна інформаційна політика

1. Основними напрямками державної інформаційної політики є:

забезпечення доступу кожного до інформації;

забезпечення рівних можливостей щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації;

створення умов для формування в Україні інформаційного суспільства;

забезпечення відкритості та прозорості діяльності суб'єктів владних повноважень;

створення інформаційних систем і мереж інформації, розвиток електронного урядування;

постійне оновлення, збагачення та зберігання національних інформаційних ресурсів;

забезпечення інформаційної безпеки України;

сприяння міжнародній співпраці в інформаційній сфері та входженню України до світового інформаційного простору.

Стаття 4. Суб'єкти і об'єкт інформаційних відносин

1. Суб'єктами інформаційних відносин є:

фізичні особи;

юридичні особи;

об'єднання громадян;

суб'єкти владних повноважень.

2. Об'єктом інформаційних відносин є інформація.

Стаття 5. Право на інформацію

1. Кожен має право на інформацію, що передбачає можливість вільного одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації, необхідної для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів.

Реалізація права на інформацію не повинна порушувати громадські, політичні, економічні, соціальні, духовні, екологічні та інші права, свободи і законні інтереси інших громадян, права та інтереси юридичних осіб.

Стаття 6. Гарантії права на інформацію

1. Право на інформацію забезпечується:

створенням механізму реалізації права на інформацію;

створенням можливостей для вільного доступу до статистичних даних, архівних, бібліотечних і музейних фондів, інших інформаційних банків, баз даних, інформаційних ресурсів;

Додаток В

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про авторське право і суміжні права

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 2849-ІХ від 13.12.2022
№ 2974-ІХ від 20.03.2023}

Цей Закон регулює відносини щодо набуття, здійснення та захисту особистих немайнових та майнових авторських та/або суміжних прав, а також щодо прав особливого роду (*sui generis*), пов'язаних зі сферою авторського права та/або суміжних прав.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

- 1) автор - фізична особа, яка своєю творчою діяльністю створила твір;
- 2) аудіовізуальний твір - твір у вигляді послідовності епізодів або кадрів зі звуком або без нього, поєднаних між собою цілісним творчим задумом, доступний для сприйняття за допомогою відповідних технічних засобів на певному виді екрана (кіно-, телеекрана тощо), на якому така послідовність кадрів утворює рухоме зображення;
- 3) аудіодискрипція (тифлокоментування) - створення окремої звукової доріжки із закадровим описом персонажа, предмета, простору або дії у відеопродукції для осіб, які внаслідок порушення зору не можуть сприймати візуальну інформацію;
- 4) база даних (компіляція даних) - сукупність творів, даних або будь-якої іншої інформації у довільній формі, що розташовані у систематизованому або упорядкованому вигляді, що можуть бути доступні за допомогою спеціальної пошукової системи та/або на основі електронних засобів (комп'ютера) чи інших засобів;
- 5) веб-сайт - сукупність даних, електронної (цифрової) інформації, зокрема об'єктів авторського права та/або суміжних прав тощо, пов'язаних між собою і структурованих у межах адреси веб-сайту та/або облікового запису власника такого веб-сайту, доступ до яких здійснюється через адресу в мережі Інтернет, що може складатися з доменного імені, записів про каталоги або виклики та/або числової адреси за Інтернет-протоколом;
- 6) веб-сторінка - складова частина веб-сайту, розташована за спеціальною адресою в мережі Інтернет;
- 7) виконавець - фізична особа (актор, співак, музикант, танцюрист, диригент музичних і музично-драматичних творів або інша фізична особа), яка виконує роль, читає, декламує, співає, грає на музичному інструменті, танцює, інтерпретує, будь-яким іншим способом виконує музичні, драматичні, літературні, хореографічні, інші подібні твори, фольклор або інші художні образи;
- 8) виконання - результат індивідуальної чи колективної діяльності з артистичного представлення музичних, драматичних, літературних, хореографічних або подібних творів, фольклору чи інших художніх образів;
- 9) вироблення відеограми - відеозапис, видозміна (монтаж) відеозапису, упорядкування і видозміна відеозаписів із звуковим супроводом або без нього;
- 10) вироблення фонограми - звукозапис, видозміна (монтаж) звукозапису, упорядкування і видозміна звукозаписів;
- 11) виробник відеограми - фізична та/або юридична особа, яка бере на себе ініціативу та несе відповідальність за вироблення відеограми;
- 12) виробник фонограми - фізична та/або юридична особа, яка бере на себе ініціативу і несе відповідальність за вироблення фонограми;
- 13) відеограма - вироблений (кінцевий) відеозапис виконання або інших зображень (із звуковим супроводом або без нього), крім відеозапису, що використовується у складі аудіовізуального твору;
- 14) відтворення - пряме чи опосередковане виготовлення однієї або більше копій об'єкта авторського права та/або суміжних прав (або його частини) будь-яким способом та у будь-якій формі, у тому числі для тимчасового чи постійного зберігання в електронній (цифровій), оптичній або іншій формі, яку може зчитувати комп'ютер, а також створення тривимірного твору з двовимірного і навпаки та створення тривимірного твору на основі набору інструкцій, який зчитується комп'ютером для виготовлення тривимірного твору;
- 15) власник веб-сайту - особа, яка є володільцем облікового запису та встановлює порядок і умови використання веб-сайту. За відсутності доказів іншого, власником веб-сайту

вважається реєстрант відповідного доменного імені, за яким здійснюється доступ до веб-сайту, та/або отримувач послуг хостингу;

16) власник веб-сторінки - особа, яка є володільцем облікового запису, що використовується для розміщення веб-сторінки на веб-сайті, та яка управляє та/або розміщує електронну (цифрову) інформацію в межах такої веб-сторінки. Власник веб-сайту не є власником веб-сторінки, якщо власник веб-сторінки володіє обліковим записом, що дозволяє йому самостійно, незалежно від власника веб-сайту, розміщувати інформацію на веб-сторінці та управляти нею;

17) гіперпосилання - формалізований відповідно до стандартів мережі Інтернет запис адреси веб-сайту або його частини (веб-сторінки, даних). У разі якщо гіперпосилання адресує до частини веб-сайту (веб-сторінки), крім домену та/або числової адреси за Інтернет-протоколом, воно може містити додаткові записи про каталоги або виклики і умови доступу до веб-сторінки, що може бути відтворена або збережена на пристроях, які можуть зчитувати та відтворювати електронну (цифрову) інформацію з використанням мережі Інтернет;

18) державна система правової охорони авторського права і суміжних прав - центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності, Національний орган інтелектуальної власності та інші державні підприємства, установи, організації, що виконують функції, пов'язані зі сферою охорони авторського права і суміжних прав;

19) доведення до загального відома публіки - поширення об'єктів авторського права та/або суміжних прав шляхом (способами) публічного виконання (крім подання творів та/або виконань у живому виконанні), публічного демонстрування, публічного показу, публічного сповіщення, інтерактивного надання доступу, ретрансляції, кабельної ретрансляції;

{Пункт 19 частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2974-IX від 20.03.2023](#)}

20) законний користувач бази даних - особа, яка правомірно володіє копією бази даних, виготовленою правомірно;

21) законний користувач комп'ютерної програми - особа, яка правомірно володіє копією комп'ютерної програми, виготовленою правомірно;

22) запис - результат фіксування в об'єктивній (матеріальній або електронній (цифровій) тощо) формі за допомогою технічних пристроїв звуків чи відображень звуків (звукозапис) або зображень (відеозапис), або зображень із звуком (відеозвукозапис), що дозволяє здійснювати за допомогою відповідних пристроїв їх сприйняття, відтворення, передавання тощо;

23) ім'я автора - сукупність слів чи знаків, що ідентифікують автора: прізвище та ім'я автора; прізвище, ім'я та по батькові автора; ініціали автора; псевдонім автора; прийнятий автором знак (сукупність знаків) тощо;

24) ім'я виконавця - сукупність слів чи знаків, що ідентифікують виконавця: прізвище та ім'я виконавця; прізвище, ім'я та по батькові виконавця; ініціали виконавця; псевдонім виконавця; прийнятий виконавцем знак (сукупність знаків) тощо;

25) інтерактивне надання доступу - поширення об'єкта авторського права та/або суміжних прав для публіки з використанням кабелю чи без нього, у тому числі в мережі Інтернет або інших інтерактивних мережах, зокрема розміщення гіперпосилань та розміщення на одному веб-сайті цифрового контенту з іншого веб-сайту без його відтворення (фреймінг) таким чином, щоб представники публіки мали змогу отримати доступ до відповідного об'єкта з місця та у час, обрані ними індивідуально;

26) комп'ютерна програма - набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи в будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером (настільним комп'ютером, ноутбуком, смартфоном, ігровою приставкою, смарт-телевізором тощо), які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату,

зокрема операційна система, прикладна програма, виражені у вихідному або об'єктному кодах;

27) копія - відтворений у будь-якій об'єктивній формі об'єкт авторського права та/або суміжних прав. Копія твору, виконана у будь-якій матеріальній формі, є примірником твору;

28) мовлення - поєднана єдиною творчою концепцією сукупність програм та іншої інформації, яка транслюється радіомовником чи телемовником за розкладом програм;

29) музичний кліп - аудіовізуальний твір, у якому втілена візуальна інтерпретація музичного твору з текстом або без тексту, звуковий ряд якого містить запис виконання зазначеного музичного твору;

30) Національний орган інтелектуальної власності (далі - НОІВ) - державна організація, що входить до державної системи правової охорони інтелектуальної власності, яка здійснює повноваження у сфері інтелектуальної власності, визначені цим Законом, іншими законами України у сфері інтелектуальної власності, актами Кабінету Міністрів України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності, та статутом, і має право представляти Україну в міжнародних та регіональних організаціях;

31) обліковий запис - формалізований згідно із стандартами мережі Інтернет запис на комп'ютерному обладнанні (комп'ютерах, серверах), підключеному до мережі Інтернет, що ідентифікує користувача (наприклад власника веб-сайту) на такому обладнанні, містить дані про доступ до частини каталогів і комп'ютерної програми, комп'ютерного обладнання, а також визначає права такого доступу, що надають можливість володільцю облікового запису додавати, видаляти, змінювати цифровий контент і дані веб-сайту, надавати доступ до веб-сайту або його частини, окремих даних іншим особам, припиняти функціонування такого веб-сайту або його частини в межах облікового запису;

32) оприлюднення (розкриття публіці) - будь-яка дія, що вперше робить твір чи об'єкт суміжних прав доступним для необмеженого кола осіб;

33) опублікування - поширення твору, фонограми, відеограми у будь-який спосіб розповсюдження або доведення до загального відома публіки. Опублікуванням твору, фонограми, відеограми вважається також депонування рукопису твору, фонограми, відеограми;

34) організація мовлення - особа, яка здійснює добір радіо- або телевізійних програм та надає їх для одночасного масового та індивідуального приймання користувачами на основі створеного нею розкладу програм;

35) оригінальність твору - ознака (критерій), що характеризує твір як результат власної інтелектуальної творчої діяльності автора та відображає творчі рішення, прийняті автором під час створення твору;

36) особа з обмеженими можливостями сприйняття друкованої інформації - фізична особа, яка має вади зору чи зорового сприйняття або порушення здатності до читання, зорова функція або здатність до читання якої не може бути відновлена таким чином, щоб читати друковані твори нарівні з особами без таких порушень, а також фізична особа, яка через фізичні порушення чи психічні розлади не може тримати в руках книгу чи користуватися книгою або фокусувати погляд чи рухати очима тією мірою, якою це необхідно для читання;

37) піратський примірник твору, фонограми, відеограми - примірник відповідно твору, фонограми, відеограми, відтворений та/або розповсюджений з порушенням авторського права та/або суміжних прав;

38) позичка - надання у користування (у тому числі у визначений спосіб) примірника твору, фонограми, відеограми на встановлений строк, за умови що такі дії не мають самостійного економічного значення;

- 39) приватне копіювання - відтворення в особистих цілях особи або для членів сім'ї такої особи чи близьких знайомих такої сім'ї творів і виконань, зафіксованих у фонограмах, відеограмах, за умови що такі дії не мають самостійного економічного значення;
- 40) програма організації мовлення - поєднана єдиною творчою концепцією сукупність передач (телерадіопередач), інших творів та/або об'єктів суміжних прав, яка має постійну назву і транслюється радіомовником чи телемовником за певною сіткою мовлення;
- 41) продюсер аудіовізуального твору - особа, яка організовує або організовує і фінансує створення, виробництво і опублікування аудіовізуального твору;
- 42) прокат - надання у користування (у тому числі визначеним способом) примірника твору, фонограми, відеограми на встановлений строк з метою одержання прямої чи опосередкованої комерційної вигоди;
- 43) псевдонім - вигадане ім'я, що складається із сукупності слів чи знаків, символів, обране автором (співавторами) чи виконавцем (співвиконавцями) для позначення себе відповідно як автора (співавторів) або як виконавця (співвиконавців);
- 44) публіка - сукупність фізичних осіб, не пов'язаних між собою належністю до кола сім'ї або близьких знайомих;
- 45) публічне виконання - подання творів, виконань, фонограм, програм організацій мовлення у будь-який спосіб безпосередньо (у живому виконанні), так і за допомогою будь-яких пристроїв і процесів (крім передачі в ефір чи по кабелю) у місцях, в яких присутні чи можуть бути присутніми представники публіки, незалежно від того, присутні вони в одному місці і в один час чи в різних місцях і в різний час;
- 46) публічне демонстрування - одноразове чи багаторазове представлення публіці аудіовізуального твору чи відеограми;
- 47) публічне сповіщення - поширення в ефір для сприйняття публікою бездротовими засобами або за допомогою кабельної мережі чи супутника тощо об'єктів авторського права та/або суміжних прав;
- 48) публічний показ - будь-яка демонстрація оригіналу або копії твору, виконання, фонограми, відеограми, програми організації мовлення безпосередньо або на екрані за допомогою плівки, слайда, телевізійного кадру тощо (крім передачі в ефір чи по кабелю) або за допомогою інших пристроїв чи процесів у місцях, в яких присутні чи можуть бути присутніми представники публіки, незалежно від того, присутні вони в одному місці і в один час чи в різних місцях і в різний час. Публічний показ аудіовізуального твору чи відеограми означає також демонстрацію окремих кадрів аудіовізуального твору чи відеограми без дотримання їх послідовності;
- 49) репрографічне відтворення (репродукування) - факсимільне відтворення у будь-якому розмірі (у тому числі збільшеному чи зменшеному) оригіналу або іншого примірника письмового, фотографічного, графічного твору, картини, малюнка тощо шляхом фотокопіювання, ксерокопіювання або іншими подібними способами. Репрографічне відтворення не включає запис твору в електронній (цифровій), оптичній чи іншій формі, яку зчитує комп'ютер, або у процесі видавничої діяльності;
- 50) розповсюдження - будь-яка дія, за допомогою якої оригінали або інші примірники об'єктів авторського права та/або суміжних прав безпосередньо чи опосередковано пропонуються публіці способом, у тому числі першого продажу чи іншого першого відчуження оригіналів або інших примірників об'єкта авторського права та/або суміжних прав;
- {Пункт 50 частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2974-IX від 20.03.2023](#)}*
- 51) сирітський твір, сирітський об'єкт суміжних прав - оприлюднені в Україні твір, фонограма, відеограма (у тому числі що входить до складу аудіовізуального твору або іншої фонограми, відеограми), зафіксоване виконання, щодо яких жоден із суб'єктів майнових прав за результатами ретельного пошуку не ідентифікований, а в разі ідентифікації такого

- суб'єкта (включаючи об'єкти, оприлюднені анонімно чи під псевдонімом) - його місцезнаходження не встановлене;
- 52) службова відеограма - відеограма, вироблена працівником у зв'язку з виконанням обов'язків за трудовим договором (контрактом);
- 53) службова фонограма - фонограма, вироблена працівником у зв'язку з виконанням обов'язків за трудовим договором (контрактом);
- 54) службове виконання - виконання, здійснене працівником у зв'язку з виконанням обов'язків за трудовим договором (контрактом);
- 55) службовий твір - твір, створений працівником у зв'язку з виконанням обов'язків за трудовим договором (контрактом);
- 56) твір - оригінальне інтелектуальне творіння автора (співавторів) у сфері науки, літератури, мистецтва тощо, виражене в об'єктивній формі;
- 57) твір архітектури - твір у галузі спорудження будівель, містобудування, садово-паркового мистецтва, ландшафтних утворень у формі креслення, ескізів, моделей, збудованих будівель чи споруд, планів населених пунктів тощо;
- 58) твір образотворчого мистецтва - скульптура, картина, малюнок, гравюра, літографія, твір художнього дизайну (у тому числі сценічного дизайну, накреслення (дизайну) шрифтів) тощо;
- 59) твір ужиткового (декоративно-ужиткового) мистецтва - твір художнього промислу, втілений або перенесений на предмет користування з ужитковою метою, створений ручним або промисловим способом, у тому числі твори декоративного ткацтва, кераміки, різьблення, ливарства, художнього скла, художні ковані вироби, ювелірні вироби тощо;
- 60) технологічні засоби захисту - будь-яка технологія, комп'ютерна програма, обладнання або компонент, які у своєму нормальному функціонуванні призначаються для запобігання або протидії діям по відношенню до об'єктів, використання яких не дозволене суб'єктом авторського права або суміжних прав або суб'єктом прав особливого роду (*sui generis*);
- 61) Установа - центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності;
- 62) фонограма - вироблений (кінцевий) звукозапис виконання або інших звуків, або відображень звуків, крім звукозапису, що використовується у складі аудіовізуального твору;
- 63) фотографічний твір - твір, статично відображений (зафіксований) із застосуванням аналогових, цифрових фотографічних технологій на матеріальному носії чи в електронній (цифровій) формі або із застосуванням лазерних технологій у вигляді об'ємного тривимірного зображення;
- 64) цитата - фрагмент (уривок) з правомірно оприлюдненого твору, записаного виконання, правомірно оприлюдненої фонограми або відеограми, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора та/або виконавця, виробника фонограми, виробника відеограми і джерела цитування, іншою особою з метою зробити зрозумілішими власні твердження або для посилання на вираження іншої особи в незмінному (автентичному) вигляді або в перекладі такого фрагмента (уривка);
- 65) цифровий контент (електронна (цифрова) інформація) - будь-які відомості чи дані в електронній (цифровій) формі, що містять об'єкти авторського права та/або суміжних прав і можуть зберігатися та/або поширюватися у вигляді одного або декількох файлів (частин файлів), записів у базі даних на зберігаючих пристроях комп'ютерів, серверів тощо у мережі Інтернет.

Додаток Г

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про доступ до публічної інформації

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 32, ст. 314)

<i>{Із</i>	<i>змінами,</i>	<i>внесеними</i>	<i>згідно</i>	<i>із</i>	<i>Законами</i>
<i>№</i>	<i>4652-VI</i>	<i>від</i>	<i>13.04.2012,</i>	<i>BBP,</i>	<i>2013, № 21, ст.208</i>
<i>№</i>	<i>4711-VI</i>	<i>від</i>	<i>17.05.2012,</i>	<i>BBP,</i>	<i>2013, № 14, ст.89</i>
<i>№</i>	<i>224-VII</i>	<i>від</i>	<i>14.05.2013,</i>	<i>BBP,</i>	<i>2014, № 11, ст.132</i>
<i>№</i>	<i>1700-VII</i>	<i>від</i>	<i>14.10.2014,</i>	<i>BBP,</i>	<i>2014, № 49, ст.2056</i>
<i>№</i>	<i>319-VIII</i>	<i>від</i>	<i>09.04.2015,</i>	<i>BBP,</i>	<i>2015, № 25, ст.192</i>
<i>№</i>	<i>199-IX</i>	<i>від</i>	<i>17.10.2019,</i>	<i>BBP,</i>	<i>2019, № 51, ст.377</i>
<i>№</i>	<i>720-IX</i>	<i>від</i>	<i>17.06.2020,</i>	<i>BBP,</i>	<i>2020, № 47, ст.408</i>
<i>№</i>		<i>808-IX</i>		<i>від</i>	<i>17.07.2020</i>
<i>№</i>	<i>890-IX</i>	<i>від</i>	<i>15.09.2020,</i>	<i>BBP,</i>	<i>2020, № 51, ст.486</i>
<i>№</i>		<i>912-IX</i>		<i>від</i>	<i>17.09.2020</i>
<i>№</i>	<i>1723-IX</i>	<i>від</i>	<i>08.09.2021,</i>	<i>BBP,</i>	<i>2021, № 50, ст.395</i>
<i>№</i>		<i>1914-IX</i>		<i>від</i>	<i>30.11.2021</i>
<i>№</i>		<i>2024-IX</i>		<i>від</i>	<i>27.01.2022</i>
<i>№</i>		<i>2614-IX</i>		<i>від</i>	<i>20.09.2022</i>
<i>№</i>		<i>2811-IX</i>		<i>від</i>	<i>01.12.2022</i>
<i>№ 2849-IX від 13.12.2022}</i>					

Цей Закон визначає порядок здійснення та забезпечення права кожного на доступ до інформації, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом, та інформації, що становить суспільний інтерес.

Розділ

I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Публічна інформація

1. Публічна інформація - це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом.

2. Публічна інформація є відкритою, крім випадків, встановлених законом.

Стаття 2. Мета і сфера дії Закону

1. Метою цього Закону є забезпечення прозорості та відкритості суб'єктів владних повноважень і створення механізмів реалізації права кожного на доступ до публічної інформації.

2. Цей Закон не поширюється на відносини щодо отримання інформації суб'єктами владних повноважень при здійсненні ними своїх функцій, а також на відносини у сфері звернень громадян, які регулюються спеціальним законом.

Стаття 3. Гарантії забезпечення права на доступ до публічної інформації

1. Право на доступ до публічної інформації гарантується:

1) обов'язком розпорядників інформації надавати та оприлюднювати інформацію, крім випадків, передбачених законом;

2) визначенням розпорядником інформації спеціальних структурних підрозділів або посадових осіб, які організують у встановленому порядку доступ до публічної інформації, якою він володіє;

3) максимальним спрощенням процедури подання запиту та отримання інформації;

4) доступом до засідань колегіальних суб'єктів владних повноважень, крім випадків, передбачених законодавством;

5) здійсненням парламентського, громадського та державного контролю за дотриманням прав на доступ до публічної інформації;

6) юридичною відповідальністю за порушення законодавства про доступ до публічної інформації.

Стаття 4. Принципи забезпечення доступу до публічної інформації

1. Доступ до публічної інформації відповідно до цього Закону здійснюється на принципах:
  - 1) прозорості та відкритості діяльності суб'єктів владних повноважень;
  - 2) вільного отримання, поширення та будь-якого іншого використання інформації, що була надана або оприлюднена відповідно до цього Закону, крім обмежень, встановлених законом;

{Пункт 2 частини першої статті 4 в редакції Закону [№ 319-VIII від 09.04.2015](#)}
  - 3) рівноправності, незалежно від ознак раси, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак.

Розділ

II

ПОРЯДОК ДОСТУПУ ДО ІНФОРМАЦІЇ

Стаття 5. Забезпечення доступу до інформації

1. Доступ до інформації забезпечується шляхом:

1) систематичного та оперативного оприлюднення інформації:

в офіційних друкованих виданнях;

на офіційних веб-сайтах в мережі Інтернет;

на єдиному державному веб-порталі відкритих даних;

{Пункт 1 частини першої статті 5 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 319-VIII від 09.04.2015](#)}

на інформаційних стендах;

будь-яким іншим способом;

2) надання інформації за запитами на інформацію.

Стаття 6. Публічна інформація з обмеженим доступом

1. Інформацією з обмеженим доступом є:

1) конфіденційна інформація;

2) таємна інформація;

3) службова інформація.

2. Обмеження доступу до інформації здійснюється відповідно до закону при дотриманні сукупності таких вимог:

1) виключно в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи кримінальним правопорушенням, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя;

{Пункт 1 частини другої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 720-IX від 17.06.2020](#)}

2) розголошення інформації може завдати істотної шкоди цим інтересам;

3) шкода від оприлюднення такої інформації переважає суспільний інтерес в її отриманні.

3. Інформація з обмеженим доступом має надаватися розпорядником інформації, якщо він правомірно оприлюднив її раніше.

4. Інформація з обмеженим доступом має надаватися розпорядником інформації, якщо немає законних підстав для обмеження у доступі до такої інформації, які існували раніше.

5. Не може бути обмежено доступ до інформації про складання, розгляд і затвердження бюджетів, кошторисів розпорядників бюджетних коштів та плани використання бюджетних коштів одержувачів бюджетних коштів, а також їх виконання за розписами, бюджетними програмами та видатками (крім таємних видатків відповідно до [статті 31](#) Бюджетного кодексу України), взяття розпорядниками та одержувачами бюджетних

Додаток Д

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах

{Назва Закону із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1089-IX від 16.12.2020](#)}

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 31, ст.286)

{Вводиться	в	дію	Постановою	ВР
№ 81/94-ВР	від	05.07.94 ,	ВВР, 1994, № 31,	ст.287 }
{Із	змiнами,	внесеними	згідно	із
№ 1703-IV	від	11.05.2004 ,	ВВР, 2004, № 32, ст.394}	Законом
{В		редакції		Закону
№ 2594-IV	від	31.05.2005 ,	ВВР, 2005, № 26, ст.347}	
{Із	змiнами,	внесеними	згідно	із
№ 879-VI	від	15.01.2009 ,	ВВР, 2009, № 24,	ст.296
№ 1180-VI	від	19.03.2009 ,	ВВР, 2009, № 32-33,	ст.485
№ 721-VII	від	16.01.2014 ,	ВВР, 2014, № 22, ст.801 - втратив чинність на підставі Закону	
№ 732-VII	від	28.01.2014 ,	ВВР, 2014, № 22,	ст.811
№ 767-VII	від	23.02.2014 ,	ВВР, 2014, № 17,	ст.593
№ 1170-VII	від	27.03.2014 ,	ВВР, 2014, № 22,	ст.816
№ 681-IX	від	04.06.2020 ,	ВВР, 2020, № 42,	ст.349
№ 1089-IX			від	16.12.2020
№ 1882-IX			від	16.11.2021
№ 2130-IX			від	15.03.2022
№ 2801-IX	від	01.12.2022 }		

{У тексті Закону: слова "власник інформації" у всіх відмінках і числах замінено словами "володілець інформації" у відповідному відмінку і числі; слова "інформація, яка є власністю держави" у всіх відмінках замінено словами "державні інформаційні ресурси" у відповідному відмінку згідно із Законом [№ 1170-VII від 27.03.2014](#)}

Цей Закон регулює відносини у сфері захисту інформації в інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних системах (далі - система).

{Преамбула із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1089-IX від 16.12.2020](#)}

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

блокування інформації в системі - дії, внаслідок яких унеможливується доступ до інформації в системі;

виток інформації - результат дій, внаслідок яких інформація в системі стає відомою чи доступною фізичним та/або юридичним особам, що не мають права доступу до неї;

володілець інформації - фізична або юридична особа, якій належать права на інформацію;

{Абзац четвертий статті 1 в редакції Закону [№ 1170-VII від 27.03.2014](#)}

власник системи - фізична або юридична особа, якій належить право власності на систему;

доступ до інформації в системі - отримання користувачем можливості обробляти інформацію в системі;

захист інформації в системі - діяльність, спрямована на запобігання несанкціонованим діям щодо інформації в системі;

знищення інформації в системі - дії, внаслідок яких інформація в системі зникає;

інформаційна (автоматизована) система - організаційно-технічна система, в якій реалізується технологія обробки інформації з використанням технічних і програмних засобів;

інформаційно-комунікаційна система - сукупність інформаційних та електронних комунікаційних систем, які у процесі обробки інформації діють як єдине ціле;

комплексна система захисту інформації - взаємопов'язана сукупність організаційних та інженерно-технічних заходів, засобів і методів захисту інформації;

користувач інформації в системі (далі - користувач) - фізична або юридична особа, яка в установленому законодавством порядку отримала право доступу до інформації в системі;

криптографічний захист інформації - вид захисту інформації, що реалізується шляхом перетворення інформації з використанням спеціальних (ключових) даних з метою приховування/відновлення змісту інформації, підтвердження її справжності, цілісності, авторства тощо;

несанкціоновані дії щодо інформації в системі - дії, що провадяться з порушенням порядку доступу до цієї інформації, установленого відповідно до законодавства;

обробка інформації в системі - виконання однієї або кількох операцій, зокрема: збирання, введення, записування, перетворення, зчитування, зберігання, знищення, реєстрації, приймання, отримання, передавання, які здійснюються в системі за допомогою технічних і програмних засобів;

порушення цілісності інформації в системі - несанкціоновані дії щодо інформації в системі, внаслідок яких змінюється її зміст;

порядок доступу до інформації в системі - умови отримання користувачем можливості обробляти інформацію в системі та правила обробки цієї інформації;

електронна комунікаційна система - сукупність технічних і програмних засобів, призначених для обміну інформацією шляхом передавання, випромінювання та/або приймання її у вигляді сигналів, знаків, звуків, рухомих або нерухомих зображень чи в інший спосіб;

технічний захист інформації - вид захисту інформації, спрямований на забезпечення за допомогою інженерно-технічних заходів та/або програмних і технічних засобів унеможливлення витоку, знищення та блокування інформації, порушення цілісності та режиму доступу до інформації;

резервна копія державних інформаційних ресурсів - копія інформації, яка міститься в державних інформаційних ресурсах, що перебувають у володінні або розпорядженні органів державної влади, органів місцевого самоврядування, військових формувань, утворених відповідно до законів України, державних підприємств, установ та організацій, та є критичною для їх сталого функціонування, створюється, записується, обробляється або зберігається у цифровій чи іншій нематеріальній формі за допомогою електронних, магнітних, електромагнітних, оптичних, технічних, програмних або інших засобів з метою подальшого відновлення цієї інформації;

{Частина першу статті 1 доповнено абзацом двадцятим згідно із Законом [№ 2130-IX від 15.03.2022](#)}

резервування державних інформаційних ресурсів та систем - сукупність заходів, спрямованих на забезпечення створення резервної копії (резервних копій) та зберігання державних інформаційних ресурсів та систем з метою забезпечення безперервності їх роботи та подальшого відновлення інформації, що міститься в державних інформаційних ресурсах та системах, а також інсталяційних копій програмного забезпечення та операційних систем (та/або їх образів), в яких здійснюється їх обробка. [Перелік видів державних інформаційних ресурсів та систем, щодо яких може здійснюватися резервне копіювання](#), визначається Кабінетом Міністрів України.

{Частина першу статті 1 доповнено абзацом двадцять першим згідно із Законом [№ 2130-IX від 15.03.2022](#)}

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в законах України "[Про інформацію](#)" та "[Про технічні регламенти та оцінку відповідності](#)".

{Статтю 1 доповнено частиною другою згідно із Законом [№ 681-IX від 04.06.2020](#)}

{Стаття 1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1089-IX від 16.12.2020](#)}

Стаття 2. Об'єкти захисту в системі

Об'єктами захисту в системі є інформація, що обробляється в ній, та програмне забезпечення, яке призначено для обробки цієї інформації.

Стаття 3. Суб'єкти відносин

Суб'єктами відносин, пов'язаних із захистом інформації в системах, є: володільці інформації;

власники системи;
користувачі;

спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань організації спеціального зв'язку та захисту інформації і підпорядковані йому регіональні органи;

{Абзац п'ятий частини першої статті 3 в редакції Закону [№ 879-VI від 15.01.2009](#)}

{Абзац шостий частини першої статті 3 виключено на підставі Закону [№ 767-VII від 23.02.2014](#)}

{Частина другу статті 3 виключено на підставі Закону [№ 1170-VII від 27.03.2014](#)}

На підставі укладеного договору або за дорученням власник системи може надати право розпоряджатися системою іншій фізичній або юридичній особі - розпоряднику системи.

Стаття 4. Доступ до інформації в системі

Порядок доступу до інформації, перелік користувачів та їх повноваження стосовно цієї інформації визначаються володільцем інформації.

Порядок доступу до державних інформаційних ресурсів або інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, перелік користувачів та їх повноваження стосовно цієї інформації визначаються законодавством.

У випадках, передбачених законом, доступ до інформації в системі може здійснюватися без дозволу її володільця в порядку, встановленому законом.

{Частина третя статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1170-VII від 27.03.2014](#)}

Стаття 5. Відносини між володільцем інформації та власником системи

Власник системи забезпечує захист інформації в системі в порядку та на умовах, визначених у договорі, який укладається ним із володільцем інформації, якщо інше не передбачено законом.

Власник системи на вимогу володільця інформації надає відомості щодо захисту інформації в системі.

Протягом періоду дії правового режиму воєнного стану в Україні та шести місяців після його припинення чи скасування володільці інформації - власники (держателі) державних інформаційних ресурсів можуть укладати договори про технічне адміністрування відповідних реєстрів з іноземними компаніями, організаціями - постачальниками послуг з надання хмарних ресурсів (надавачами хмарних послуг), утвореними відповідно до законодавства інших держав, та/або їх зареєстрованими (акредитованими або легалізованими) відповідно до законодавства України філіями, представництвами та іншими відокремленими підрозділами з місцезнаходженням на території України в [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 5 доповнено частиною третьою згідно із Законом [№ 2130-IX від 15.03.2022](#)}

Стаття 6. Відносини між власником системи та користувачем

Власник системи надає користувачеві відомості про правила і режим роботи системи та забезпечує йому доступ до інформації в системі відповідно до визначеного порядку доступу.

Стаття 7. Відносини між власниками систем

Власник системи, яка використовується для обробки інформації з іншої системи, забезпечує захист такої інформації в порядку та на умовах, що визначаються договором, який укладається між власниками систем, якщо інше не встановлено законодавством.

Власник системи, яка використовується для обробки інформації з іншої системи, повідомляє власника зазначеної системи про виявлені факти несанкціонованих дій щодо інформації в системі.

Стаття 8. Умови обробки інформації в системі

Умови обробки інформації в системі визначаються власником системи відповідно до договору з володільцем інформації, якщо інше не передбачено законодавством.

Державні інформаційні ресурси або інформація з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, повинні оброблятися в системі із застосуванням

комплексної системи захисту інформації з підтверженою відповідністю. Підтвердження відповідності комплексної системи захисту інформації здійснюється за результатами державної експертизи, яка проводиться з урахуванням галузевих вимог та норм інформаційної безпеки у порядку, встановленому законодавством.

{Частина друга статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 1170-VII від 27.03.2014](#), [№ 681-IX від 04.06.2020](#)}

Підтвердження відповідності та проведення державної експертизи засобів технічного і криптографічного захисту інформації здійснюються в порядку, встановленому законодавством. Для створення комплексної системи захисту державних інформаційних ресурсів або інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, використовуються засоби криптографічного захисту інформації, які мають позитивний експертний висновок за результатами державної експертизи у сфері криптографічного захисту інформації, та засоби технічного захисту інформації, які мають позитивний експертний висновок за результатами державної експертизи у сфері технічного захисту інформації або сертифікат відповідності, виданий органом з оцінки відповідності, який акредитовано:

національним органом України з акредитації;

чи національним органом з акредитації іншої держави, якщо і національний орган України з акредитації, і національний орган з акредитації такої держави є членами міжнародної або регіональної організації з акредитації та/або уклали з такою організацією угоду про взаємне визнання щодо оцінки відповідності.

{Частина третя статті 8 в редакції Закону [№ 681-IX від 04.06.2020](#)}

Державні інформаційні ресурси та інформація з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, крім державної таємниці, службової інформації та інформації з державних і єдиних реєстрів, створення та забезпечення функціонування яких визначені законом, можуть оброблятися в системі без застосування комплексної системи захисту інформації у разі виконання всіх таких умов:

підтвердження відповідності системи управління інформаційною безпекою за результатами процедури з оцінки відповідності національним стандартам України щодо систем управління інформаційною безпекою, яка проведена органом з оцінки відповідності, акредитованим національним органом України з акредитації чи національним органом з акредитації іноземної держави, якщо і національний орган України з акредитації, і національний орган з акредитації іноземної держави є членами міжнародної або регіональної організації з акредитації та/або уклали з такою організацією угоду про взаємне визнання щодо оцінки відповідності;

використання для захисту інформації в системі засобів криптографічного захисту інформації, які мають позитивний експертний висновок за результатами державної експертизи у сфері криптографічного захисту інформації або документ про відповідність, виданий за результатами сертифікації таких засобів відповідно до [Закону України](#) "Про технічні регламенти та оцінку відповідності";

жодний з елементів системи не розташований, а власник такої системи або його офіційний представник не є юридичною особою (її представником), зареєстрованою на територіях України, на яких органи державної влади України тимчасово не здійснюють своїх повноважень, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, на території держави, щодо якої застосовані санкції відповідно до [Закону України](#) "Про санкції", або на території держави, яка входить до митного союзу з такими державами;

власник системи або його представник, який надає послуги з використанням системи, елементи якої розміщуються поза межами України, є юридичною особою, зареєстрованою в Україні, або має свого офіційного представника в Україні;

виконання особливих вимог, встановлених Кабінетом Міністрів України до забезпечення захисту інформації в системах залежно від категорії державних інформаційних ресурсів або

інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, що обробляються.

{Статтю 8 доповнено частиною четвертою згідно із Законом [№ 681-IX від 04.06.2020](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1882-IX від 16.11.2021](#); в редакції Закону [№ 2801-IX від 01.12.2022](#)}

Власники систем для забезпечення належного функціонування систем та захисту інформації, що обробляється в них:

створюють резервні копії державних інформаційних ресурсів та систем із дотриманням встановлених для таких ресурсів та систем вимог щодо їх захисту, цілісності та конфіденційності;

забезпечують створення резервних копій державних інформаційних ресурсів та систем на окремих фізичних носіях у зашифрованому вигляді та їх подальшу передачу (переміщення) для зберігання в установленому законодавством порядку, у тому числі за межами України (зокрема в закордонних дипломатичних установах України), протягом періоду дії правового режиму воєнного стану в Україні та шести місяців після його припинення чи скасування;

забезпечують в установленому законодавством порядку передачу (переміщення) державних інформаційних ресурсів та їх резервних копій для розміщення на хмарних ресурсах та/або в центрах обробки даних, розташованих за межами України, протягом періоду дії правового режиму воєнного стану в Україні та шести місяців після його припинення чи скасування.

{Статтю 8 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом [№ 2130-IX від 15.03.2022](#)}

[Порядок передачі, зберігання, функціонування та доступу до державних інформаційних ресурсів та їх резервних копій](#) встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 8 доповнено частиною шостою згідно із Законом [№ 2130-IX від 15.03.2022](#)}

Розміщення систем та зберігання резервних копій державних інформаційних ресурсів та систем на територіях України, на яких органи державної влади України тимчасово не здійснюють свої повноваження, територіях держав, визнаних Верховною Радою України державами-агресорами, територіях держав, щодо яких застосовані санкції відповідно до [Закону України "Про санкції"](#), та територіях держав, які входять до митних та воєнних союзів з такими державами, забороняється.

{Статтю 8 доповнено частиною сьомою згідно із Законом [№ 2130-IX від 15.03.2022](#)}

Стаття 9. Забезпечення захисту інформації в системі

Відповідальність за забезпечення захисту інформації в системі покладається на власника системи.

Власник системи, в якій обробляються державні інформаційні ресурси або інформація з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, утворює службу захисту інформації або призначає осіб, на яких покладається забезпечення захисту інформації та контролю за ним.

{Частина друга статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1170-VII від 27.03.2014](#)}

Про спроби та/або факти несанкціонованих дій у системі щодо державних інформаційних ресурсів або інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, власник системи повідомляє відповідно спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань організації спеціального зв'язку та захисту інформації або підпорядкований йому регіональний орган.

{Частина третя статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 879-VI від 15.01.2009](#)}

Стаття 10. Повноваження державних органів у сфері захисту інформації в системах

[Вимоги](#) до забезпечення захисту державних інформаційних ресурсів або інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

{Частина другу статті 10 виключено на підставі Закону [№ 879-VI від 15.01.2009](#)}

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань організації спеціального зв'язку та захисту інформації:

{Абзац перший частини третьої статті 10 в редакції Закону [№ 879-VI від 15.01.2009](#)}

розробляє пропозиції щодо державної політики у сфері захисту інформації та забезпечує її реалізацію в межах своєї компетенції;

визначає вимоги та порядок створення комплексної системи захисту державних інформаційних ресурсів або інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом;

організовує проведення державної експертизи комплексних систем захисту інформації, експертизи та підтвердження відповідності засобів технічного і криптографічного захисту інформації;

здійснює контроль за забезпеченням захисту державних інформаційних ресурсів або інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом;

здійснює заходи щодо виявлення загрози державним інформаційним ресурсам від несанкціонованих дій в інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних системах та дає рекомендації з питань запобігання такій загрозі.

{Частину третю статті 10 доповнено абзацом згідно із Законом [№ 1180-VI від 19.03.2009](#)}

Державні органи в межах своїх повноважень за погодженням відповідно із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань організації спеціального зв'язку та захисту інформації або підпорядкованим йому регіональним органом встановлюють особливості захисту державних інформаційних ресурсів або інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом.

{Частина четверта статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 879-VI від 15.01.2009](#)}

Особливості захисту інформації в системах, які забезпечують банківську діяльність, встановлюються Національним банком України.

{Стаття 10 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1089-IX від 16.12.2020](#)}

Стаття 11. Відповідальність за порушення законодавства про захист інформації в системах Особи, винні в порушенні законодавства про захист інформації в системах, несуть відповідальність згідно із законом.

Стаття 12. Міжнародні договори

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, визначено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються норми міжнародного договору.

Стаття 13. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2006 року.

2. Нормативно-правові акти до приведення їх у відповідність із цим Законом діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Кабінету Міністрів України та Національному банку України в межах своїх повноважень протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

Додаток Е

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Національну програму інформатизації

Цей Закон регулює правові відносини, що виникають під час формування та виконання Національної програми інформатизації.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) адміністрування засобу інформатизації - вид управлінської діяльності власника та/або технічного адміністратора засобу інформатизації під час експлуатації засобу, спрямований на забезпечення керованості (управління) таким засобом інформатизації та/або його доступності для користувачів інформаційно-комунікаційних систем і засобів інформатизації;

2) база даних - систематизована сукупність даних, що відображає стан об'єктів та їх взаємозв'язків у визначеній предметній сфері;

3) банк даних - система програмно-апаратних, організаційних та технічних засобів, призначених для централізованого накопичення, обробки та використання даних;

4) виконавці завдань, проектів, робіт з інформатизації Національної програми інформатизації (далі - виконавці) - підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, фізичні особи - підприємці, які визначаються замовниками відповідно до законодавства у сфері публічних закупівель;

5) Генеральний державний замовник Національної програми інформатизації (далі - генеральний замовник) - центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сферах цифровізації, цифрового розвитку, цифрових інновацій та технологій, електронного урядування та електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства, інформатизації;

б) електронна демократія - форма суспільних відносин, за якої громадяни та організації залучаються до державотворення та державного управління, а також до місцевого самоврядування шляхом широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій у демократичних процесах, що дає змогу посилити участь, ініціативність та залучення громадян до публічного життя на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях, підвищити прозорість процесу прийняття рішень та підзвітність демократичних інститутів, поліпшити зворотний зв'язок суб'єктів владних повноважень на звернення громадян, сприяти публічним дискусіям та привертати увагу громадян до процесу прийняття рішень;

7) електронне урядування - форма організації державного управління, що сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-комунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян;

8) електронні інформаційні ресурси - систематизовані відомості і дані, створені, оброблені та збережені в електронній формі за допомогою технічних засобів та/або програмних продуктів;

Додаток Ж

Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року

Документ 526-2019-р, чинний, поточна редакція — **Прийняття від 10.07.2019**

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ

д 10 липня 2019 р. № 526-р
Київ

Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року

1. Схвалити [Стратегію розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року](#), що додається.

2. Міністерству освіти і науки разом з іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади:

розробити та подати у чотиримісячний строк Кабінетові Міністрів України проект плану заходів на 2019-2021 роки з реалізації Стратегії, схваленої цим розпорядженням;

починаючи з 2022 року розробляти та подавати на розгляд Кабінету Міністрів України проекти трирічних планів заходів з реалізації Стратегії, схваленої цим розпорядженням.

Прем'єр-міністр України В.ГРОЙСМАН

Інд. 80

СХВАЛЕНО

розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 10 липня 2019 р. № 526-р

СТРАТЕГІЯ

розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року

Аналіз поточного стану інноваційної діяльності

Стратегія успішного розвитку національних економічних систем держав-лідерів останніми роками тісно пов'язана з лідерством у дослідженнях і розробках, появою нових знань, розвитком високотехнологічного виробництва і створенням масових інноваційних продуктів. Розвиток інноваційного потенціалу - це не тільки шлях динамічного розвитку та успіху, а і засіб забезпечення безпеки та суверенітету держави, її конкурентоспроможності у сучасному світі.

За даними Світового банку, частка валової доданої вартості високо- та середньотехнологічних секторів у загальному обсязі валової доданої вартості переробної промисловості у 2015 році становила 63 відсотки у Швейцарії, 50,5 відсотка у Чеській Республіці, 61,4 відсотка у Німеччині, 42,8 відсотка в Ізраїлі, 63,7 відсотка у Південній Кореї, 30,4 відсотка в Україні. При цьому, за даними Держстату, в Україні ця частка у 2016 році становила 25,7 відсотка (7,6 відсотка та 18,1 відсотка у високо- та середньотехнологічному секторах відповідно). Якщо порівнювати валовий внутрішній продукт на душу населення у 2016 році у поточних цінах 2010 року названих держав із валовим внутрішнім продуктом на душу населення України, за даними Національного наукового фонду США, це співвідношення становитиме від 8,5 раза до 36 разів (Швейцарія - 79866 доларів США; Ізраїль - 37180,8; Південна Корея - 27608,2; Німеччина - 42232,6; Чехія - 18483,7 та Україна - 2185,7 долара США).

Стратегічну мету з формування в Україні високорозвинутої соціально орієнтованої економіки, що базується на знаннях та інноваціях, передбачено [Стратегією сталого розвитку "Україна-2020"](#), схваленою Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5, [планом заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони](#), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1106 (Офіційний вісник України, 2018 р., № 24, ст. 852).

Конкурентна позиція України є нестійкою, що відображено у деяких світових рейтингах.

За даними Всесвітнього економічного форуму у Звіті про глобальну конкурентоспроможність 2017-2018 років, Україна посіла 81 місце серед 137 досліджуваних держав, піднявшись на чотири позиції. За компонентами показника, який

характеризує ефективність ринків - ключового фактора на стадії інвестиційного зростання (індустріалізації) - Україна посідає 101 місце за ефективністю товарних ринків серед 137 держав, 120 - за ефективністю фінансових ринків і 86 - за ефективністю ринку праці. Готовність до адаптації технологій та інновацій оцінена на рівні 81 місця. При цьому за показником "Ринкові інституції" наша держава посідає 118 місце, а за розвитком бізнесу - 90. Серед факторів, важливих для розвитку промисловості, сприятливими є хіба що розмір доступного ринку (за ємністю ринку Україна посідає 47 місце) та освіта (наша держава посідає 35 місце). Незважаючи на велику кількість вчених та інженерів, а також частку людей, які мають вищу освіту, Україна має посередній рейтинг за показником "Інновації" та низькі значення показників "Взаємозв'язки університетів з промисловістю у сфері досліджень і розробок", "Технологічна готовність". Найбільш проблемним показником залишається "Іноземні інвестиції та трансфер технологій".

Відповідно до індексу інноваційного розвитку, представленого агентством Bloomberg у 2018 році, Україна на 53 місці серед 60 досліджуваних держав. При цьому наша держава виявилася найгіршою за продуктивністю праці (60 місце), що свідчить про низький рівень застосовуваних технологій та виробництва товарів з низькою доданою вартістю, потрапила до трійки аутсайдерів за технологічними можливостями (58 місце) та посідає 54 місце за рівнем витрат на дослідження та розробки у валовому внутрішньому продукті. Водночас вона зберігає високе 28 місце за ефективністю вищої освіти та 35 місце за патентною активністю, тобто має потенціал до розвитку.

Додаток 3

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

16.08.2023

м. Київ

N 11319

Зареєстровано

в

Міністерстві

юстиції

України

09 жовтня 2023 р. за N 1760/40816

Про затвердження Порядку державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір

Відповідно до частини п'ятої статті 9 Закону України "Про авторське право і суміжні права"
НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Порядок державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір, що додається.
2. Департаменту юридичного забезпечення в установленому законодавством порядку подати цей наказ на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра економіки України згідно з розподілом обов'язків.

Перший віце-прем'єр-міністр України - Юлія СВИРИДЕНКО
Міністр

ПОГОДЖЕНО:

Голова Державної Олексій КУЧЕР
регуляторної служби України

Перший заступник Міністра Олексій ВИСКУБ
цифрової трансформації України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства економіки України
 16 серпня 2023 року N 11319

Порядок державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір

I. Загальні положення

1. Порядок визначає процедуру подання та розгляду заявок на державну реєстрацію права автора на твір і заявок на державну реєстрацію договору, що стосується права автора на твір (далі - реєстрація), унесення відомостей про реєстрацію авторського права на твір або про реєстрацію договору, що стосується майнових прав на твір, до Державного реєстру свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір і Державного реєстру договорів, що стосуються права автора на твір (далі - державні реєстри), видачі свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір, прийняття рішень про реєстрацію договорів, що стосуються майнових прав на твір, публікації відомостей про реєстрацію.

2. У цьому Порядку терміни та скорочення вживаються в таких значеннях:
 бюлетень - офіційний електронний бюлетень "Авторське право і суміжні права", який видається державною організацією "Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій";